National Library
Bibliothèque Nationale

B103/A/45/3

LATVIJA AMERIKĀ

NR. 6 SESTDIENA, 1976. GADA 7. FEBRUĀRIS 26. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the

Latvija Amerika Publishing Limited

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

SATURDAY, FEBRUARY 7, 1976

Jauns ASV brīnumierocis

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA
SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Ja īstenotos dažu superpesimistu politisko notikumu attīstību prognozes, tad vismaz rītdien Roma. Lisabona un varbūt pat Bonna slīktu sarkano karogu jūrā. Angolā Kremļa atbalstīto komūnistu sazvērnieku valdību jau de facto un de jure būtu atzinis Apvienoto Nāciju pārstāvēto valstu vairākums. Pastiepjot lietas pesimistiskā plāksnē vēl tālāk, prezidentam Fordam jau vajadzētu atrasties labāko amerikāņu psichiatru uzraudzībā, kas varbūt jau būtu atzinuši, ka Baltā nama saimnieks nepavisam neatbilst sava amata veikšanas prasībām. Speŗot pēdējo soli demagoģiskā pesimisma histerijas nereālā plāksnē, vismaz pagājušā nedēļā vajadzēja izklīst pēdējām šaubām par to, ka tagadējais ASV ārlietu ministrs Kisingers kopš Vašingtonas un Maskavas detantes piedzimšanas ir bijis algots čekas ģenerālis vai vismaz ar Maskavas svētību ASV valdībā ieperināts, Kremlim paklausīgs diplomātisks divdabis.

Protams, viss iepriekš teiktais ir vislielākā aplamība. Tas, ka Rietumvācijas bijušā kanclera Branta tuvākais padomdevējs un uzticības vīrs bija komūnistu spiegs, nebūt nenozīmē, ka līdzīga aina varētu atkārtoties Vašingtonā. Kaut arī amerikāņu likumdevēji, prese un televīzija apbrīnojamā stulbumā cenšas ierobežot valsts drošības un slepenā dienesta kompetences un aktīvitāti, tomēr kā CIA, tā FBI ir iestādījumi, kas paliks arī turpmāk kā svarīgi faktori patiesas demokratijas saglabāšanai un pasaules miera nodrošināšanai.

Ārlietu ministrs Kisingers pēdējās apspriedēs ar Pad. savienības komūnistu partijas ģenerālsekretāru Brežņevu pierādīja, ka Vašingtonas un Maskavas sadarbība ir sasniegusi krustceļus un neizbēgams lūzums vairs nav novēršams. Kisingers un Brežņevs šajās sarunās „miermīlīgas sadzīvošanas dēļ" nevarēja panākt vienošanos nevienā abu lielvaru svarīgo konfrontāciju jautājumā. Brežņevs nepiekāpās Kremļa lomas mainīšanā Angolā un, domājams, arī Kisingers ir pareizi novērtējis, kādas izšķirīgas stratēģiskas sekas būtu, ja Pad. savienība paticsi nostiprinātos Rietumafrikas piekrastē, kas kontrolē jūras ceļus no Melnā kontinenta uz Jauno pasauli. Vienīgais jautājums, par ko abi parti Maskavā vienojās, bija tas, ka Vašingtonai ir pavisam cits uzskats par sadarbību nekā Maskavai. Sarunās arī noskaidrojās, ka sadarbību kaut kā pie dzīvības varētu uzturēt tikai tad, ja amerikāņi pievienotos Maskavas iztulkojumam. Izgaisis bija Helsinku ziepju burbulis, un Brežņevs, iemetot rozes kaktā, Kisingeram pateica, ka Maskava rīkosies tā, kā to atrod par pareizu un izdevīgu un ka abu valstu konfrontācija nenozīmējot detantes bēres.

Kisingers noklausījās Brežņeva deklarācijā un pirmo reizi izteica draudu, ka pienāks laiks un vieta, kad ASV savukārt iemetīs Kremļa sejā izaicinājuma cimdu, tāpat kā šodien Maskava to iedrošinās Angolā. Nemaz nebūtu jābrīnās, ja kādā dienā, tad, kad laiks būs pienācis, Vašingtona, atmaksā par Kremļa afēru Angolā, pieprasīs Kremlim izlīdzināt netaisnības, ko tas nodarījis Eiropas telpā. Un varbūt ka Baltijas valstu varmācīgās okupācijas izbeigšana izrādītos par vienu no ASV prasībām. No Angolas, tāpat kā no Baltijas valstīm, krievi labprātīgi neizvāksies. Starptautiskā pokera spēlē viena vienīga kļūda var radīt radikālas pārmaiņas abu pretspēlētāju attieksmēs.

Aizvadītajā nedēļā Pravda un Izvestija vairākos rakstos centās pārliecināt padomju pil-

(Turpinājums 20. lp.)

Four Season Sheraton viesnīca Toronto, kur risināsies vairāki 6. Latviešu dziesmu svētku Kanadā sarīkojumi. Tur atradīsies arī Dziesmu svētku informācijas birojs. Šinī viesnīcā apmetīsies arī liela daļa svētku apmeklētāju no citiem latviešu centriem.

Kubieši ielenc Kanadas sūtniecibu

STARPGADĪJUMI MINISTRU PREZIDENTA TRUDO APMEKLĒJUMA LAIKĀ KUBĀ

Kanadas ministru prezidenta Trudo apmeklējuma laikā Kuba pirmoreiz atklājusi, ka Angolā pašreiz cīnās 10.000 Kubas karavīru. Kanadiešu prese komentē, ka ar šādu paziņojumu Kubas premjērs Kastro gribējis radīt iespaidu it kā Kanada simpatizētu Kubas pasākumiem Angolā. Trudo šādu iespaidu varējis radīt ar savu publisko runu 20.000 kubiešiem kādā cukurrūpniecības centrā Cienfuego, uzsaucot spāniski: „Lai dzīvo premjērs Fidels Kastro!" Kanadas viesis esot arī silti slavējis Kastro sasniegumus un uzskatījis sarunas kā bazi ciešāku attieksmju izveidošanai ar Kubu.

Trudo sauciens Kastro atbalsojies arī Kanadas parlamentā. Konservātīvais Toms Kosits, agrākais liberālis, bet tagadējais Trudo politikas kritizētājs, izteicies, ka Kanadas ministru prezidenta runa bijusi „nožēlojama". Turpretim konservātīvo partijas vadītājs Stenfīlds Kanadas premjēra rīcībā nesaskatījis neko kritizējamu, piezīmēdams, ka tā bijusi vienkārša apmaiņa laipnībām. Trudo savu Kubas apmeklējumu jau plānojis pirms vairākiem mēnešiem. Tikai nelaimīgas sagadīšanās dēļ apmeklējums iekritis laikā, kad Kubas militārie spēki masveidīgi iejaukti Angolas cīņās.

Desmit dienas pirms Trudo vizītes Latīņamerīkā, divas Kubas lidmašīnas ar karaspēka transportu uz Angolu 13. un 14. janvārī nolaidušās Gendera lidlaukā Ņufaundlendā degvielas uzņemšanai. Viena lidmašīna ar kubiešu karavīriem devusies uz Angolu, bet otra atgriezusies uz Kubu ar Angolas cīņās ievainotiem karaviriem. Kanadieši Gendera lidlaukā nav pārbaudījuši Kubas lidmašīnas, jo nav nekas neparasts, ka kubieši bieži uzpilda degvielu šinī lidlaukā lidojumos uz Pad. savienību un Austrumeiropas valstīm.

Kanadas ziņu avoti apstiprina, ka Kubas lidmašīnas abos gadījumos uzņēmušas degvielu Gendera lidlaukā, bet ka turpmāk Kanada nevēlas, lai Kuba šo Ņufaundlendas lidlauku izmantotu savu karavīru pārvadāšanai uz Angolu. Otava arī brīdinājusi, ka turpmāk pārbaudīs katru Kubas lidmašīnu, kas nolaidīsies Ņufaundlendā. Kanadas laikraksti ziņo, ka starpgadījums nav apspriests ar Kastro ministru prezidenta Trudo četru dienu apmeklējuma laikā Havanā. Nav iegūts arī apstiprinājums ziņām, it kā ASV būtu cēlušas iebildumus, ka Kuba saviem karaspēka transportiem izmantotu Gendera lidlauku. ASV ārlietu ministrs Kisingers gan izteicies, ka ASV nav labvēlīgas šādiem Kubas lidmašīnu nosēšanās gadījumiem Kanadā, jo vismaz 10.000 Kubas karavīru cīnoties Ango-

(Turpinājums 13. lp.)

VĪRU KORĻA **VIESTURS** GADSKĀRTĒJAIS **KONCERTS**

1976. gada 21. februārī plkst. 7 vakarā, Lietuviešu zālē,

Diriģents: JĀNIS BARUŠS

1573 Bloor St. W. (pie Dundas St.)

Pēc koncerta saviesīga dzīve ar deju līdz plkst. 1 rītā.
Ērtas auto novietošanas iespējas un apakšzemes transports. (Dundas West apakšzemes stacija)

Galdiņi rezervējami pie A. Budžes kundzes, tel. 653-7605.

Apmeklēt lūdz VIESTURIESI

Komponista Jāņa Norviļa darbu

KONCERTS UZ 70 GADU SLIEKŠŅA

14. februārī pl. 6 vak. Sv. Andreja baznīcā.

Piedalās: Ērģeļu solo — A. Rundāne Dainas koris, diriģente A. Skudra Kārkliņa, DV vīru koris, diriģents A. Saulīte.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1976. GAD 7. FEBRUĀRIS, 6. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu. Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

1976. gadā paredzēta stingrāka arodbiedrību un lielo saimniecisko uzņēmumu kontrole...
Dadža zīmējums

U. Grava

Vadību pārņem lietuvieši

Pasaules baltiešu apvienības gada sapulcē 15. janvārī Ņujorkā valdes priekšsēdis Uldis Grava nodeva savas pilnvaras šim gadam tālāk Augstākās komitejas Lietuvas atbrīvošanai (VLIKAS) priekšsēdim Dr. Jozefam Valiunam. Līdz ar to beidzās Pasaules baltiešu apvienības pirmais 3 gadu cikls, kurā rotācijas kārtībā prezidēja katra no 3 baltiešu tautībām. Pasaules baltiešu apvienību lietuviešu iniciatīvā nodibināja Pasaules brīvo latviešu apvienības sēžu laikā 1972. gada 18. novembrī. Dibināšanas sēdi vadīja latvieši, līdz ar to PBA vadību tie uzņēmās kā pēdējie. PBA priekšsēdis 1976. gadam Dr. Valiunas bija Apvienības pirmais priekšsēdis. Viņš lietuviešu globālo pārstāvniecību vada jau desmito gadu.

Atskatoties uz aizvadīto gadu, U. Grava pakavējās pie nozīmīgākiem baltiešu dzīves notikumiem. Par svarīgāko U. Grava izcēla baltiešu darbu Austrālijā, panākot ārpolītikas maiņu, lai Austrālija neatzītu Pad. savienības okupāciju Baltijas valstīs. Tālāk viņš minēja baltiešu iespaidu ASV politikā, panākot ASV prezidenta Forda 25. jūlija deklarāciju un kongresa neseno rezulūciju, ka Eiropas drošības konferences parakstīšana nenozīmē nekādas maiņas Baltijas valstu tiesību atzīšanā. U. Grava vēl pieminēja Radio Liberty raidījumu uzsākšanu 1975. gadā, sākumā lietuviešu, bet vēlāk arī latviešu un igauņu valodā, kā arī PBA darbību sakarā ar Eiropas drošības konferenci Helsinkos un pirmo baltiešu organizāciju galotņu konferenci, t.s. Baltiešu forumu Upsalas koledžā, kurā valdes sēdes posmā pirmo reizi piedalījās arī baltiešu diplomāti.

Aizejošais PB apvienības kasieris Adolfs Lejiņš paskaidroja, ka gads beidzies ar 500 dol. atlikumu. Dalības maksu 1976. gadam nolika līdzšinējo — 250 dol. katrai tautībai. Sekretāre Aija Lejiņa-Spirģe sagatavojusi Baltiešu foruma 3 dienu apspriežu protokolus un rezolūcijas.

Pārņemot Pasaules baltiešu apvienības vadību turpmākam gadam, Dr. Valiunas cildināja iepriekšējā gada darbību latviešu vadībā, sevišķi Helsinku darbības posmā, un aicināja katru valdes locekli nākt ar tālākiem darbības ierosinājumiem nākamā valdes sēdē martā. Priekšsēdis iepazīstināja un valde apstiprināja pārējos prezidija locekļus, lietuviešus I. Valaiti par priekšsēža vietnieku, A. Vedeckas par kasieri un A. Sabali par sekretāru. Statūti nosaka, ka viss prezidijs nāk no vienas tautības.

Valdes sastāvā šajā gadā maz maiņu. Latviešu delegācijā ir līdzšinējie valdes locekļi — jaunais PBLA valdes priekšsēdis Dr. I. Spilners, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, ALA valdes priekšsēdis A. Lejiņš, bet no jauna aizejošā U. Gravas vietā PBLA valdes loceklis D. Hāzners. Par substitūtiem darbosies ALA pr. vietnieks I. Riekstiņš un jaunatnes pārstāvis, iepriekšējos 2 gadus šai postenī darbojoties ALJA bij. vicepriekšsēdei Aijai Spirģei.

Daļa no sēdes norises bija veltīta atsevišķo tautību ziņojumiem. Sēdē piedalījās arī G. Meierovics, kas nākamā mēnesī pārņems ASV mērogā Apvienotās baltiešu komitejas vadību. G. Meierovics ziņoja, ka Zviedrijas konsulāts Vašingtonā pieprasījis materiālus par Baltijas valstīm nosūtīšanai Zviedrijas konsulātam Ļeņingradā, lai līdzsvarotu informāciju, kas nāk no Pad. savienības avotiem.

Igauņi ziņoja par savām iecerētām Pasaules dienām Baltimorā, kas saistītas ar ASV 200 gadu jubilejas dienu. Igauņu nacionālās apvienības ASV priekšsēdis I. Plērs aicināts uz Balto namu noklausīties prezidenta Forda paskaidrojumus par viņa šī gada programmu

(Turpinājums 18. lp.)

Lasītāju vēstules

BIFEĻU BILS

Pie Valentīna Pelēča vēstules „Par varonības ērmestībām" (LA 51. nr.) piebilstams, ka Bifeļu Bils, vismaz Nebraskā, aizmirsts nav. Šis pavalsts galvaspilsētā Linkolnā ir monumentāla celtne — kapitols, kurā ieejot no ziemeļu puses redzams Bafalo Bila krūšu tēls. Viņa ranča (Scouts Rest Ranch) Nebraskā ir pavalsts vēsturisks parks — dzīvojamā ēka un šķūnis ir atjaunoti un apmeklētājiem pieejami visu gadu. Jūnija mēnesī tur notiek „rodeo" un mūzikāli priekšnesumi. Bafalo Bils vēl arvien dzīvo.

H. Mierkalne
Nebraskā

PRASĪSIM KISINGERA ATKĀPŠANOS

Ka ar īsu vēstulēm ir panākumi, par to būs pārliecinājies ikviens, kas interesējies par ASV politisko dzīvi. Panākumi būs lielāki, ja vēstuļu rakstīšanā par kādu jautājumu iesaistīsies pēc iespējas lielāks rakstītāju skaits, sūtot vēstules sava rajona Kongresa locekļiem, saviem senātoriem, kā arī prezidentam, izsakot savas domas un vēlmes. Tāpat sūtāmas vēstules par kādu mums interesējošu jautājumu arī amerikāņu laikrakstiem, pat ja tie visas vēstules neiespiež, vai rakstītājs nesaņem atbildi no amerikāņu valstsvīra, kam vēstule nosūtīta. Rakstītai vēstulei ir liela nozīme, jo to izlasa, un ja līdzīgu domu izteicēju skaits ir liels, to sāk uzskatīt par sabiedrisko domu, nopietni ņemamu prasību.

Kā zināms, tautas vietnieku nams pieņēmis rezolūciju, ka ASV neatzīst Baltijas valstu okupāciju ar padomju militāriem spēkiem. Līdzīga rezolūcija ir arī senātā, bet tā vēl nav apspriesta. Lai to steidzinātu, rakstāmas vēstules arī senātoriem. Amerikas latviešu republikāņu apvienība šinī jautājumā jau daudz darījusi, bet galvenokārt tikai ar senāta republikāņu pārstāvjiem. Tagad arī ALA izdos brošūru, īsumā apskatot Latvijas vēsturi un stāvokli, aicinot rakstīt vēstules senātoriem, ievietojot brošūrā arī vēstuļu paraugus.

Mums labi zināma ārlietu ministra Kisingera nostāja Baltijas valstu jautājumā jau pirms Helsinku konferences. Viņa sadarbības politika ar Pad. savienību arvien vairāk laupa apspiestajām tautām cerības atgūt brīvību. Kongresa loceklis Ed. Dervinskis, kas ļoti draudzīgs Baltijas valstīm, kritizējis Kisingera ārpolitiku un prasījis viņa atkāpšanos, lai atjaunotu uzticību ASV kā pašu, tā citās valstīs. Mūsu pienākums atbalstīt Dervinski raktot vēstules prezidentam un prasot ārlietu ministra atstādināšanu no amata. Nav jāraksta gari, bet skaidri un kodolīgi jāpasaka savas domas, jo ar tagadējā ārlietu ministra ārpolitiku apdraudētas arī pašas ASV.

Mūsu Latvijas, mūsu pašu, tāpat ASV un visas brīvās pasaules labā tas ir jādara nekavējoties. Stāvoklis ir nopietns!

Voldemārs Korsts Čikagā

LĀČPLĒŠI UN ŽURNĀLS LĀČPLĒSIS

Cildenu mīlestības darbu katru novembri veic vēl dzīvi esošie sirmie brīvības cīnītāji, atminoties savus cīņas biedrus — lāčplēšus, kas nonākuši trūkumā. Nav daudz jāpaskaidro, lai saprastu, kādos apstākļos jādzīvo vecam, slimam vīram tagadējā Latvijā, pēc 15 un vairāk izsūtījumā pavadītiem gadiem, ar desmit krievu rubļu lielu pensiju mēnesī. Tur apzināti kādi seši šādi nelaimīgie, starp kuriem bijusi arī strēlniece Līna Čanka. Lāčplēša ordeņa kavalieru biedrība ik gadus izdod arī savu žurnālu Lāčplēsis, kuru LKOK izplata starp latviešu patriotiem. Grūtas slimības dēļ žurnāla pēdējo numuru nespēju izsniegt personiski, bet to izsūtīju pa pastu. Ar dziļu sirsnību jāpateicas šīs akcijas atbalstītājiem, kuru priekšgalā, kā vienmēr, bijusi Toronto latviešu kreditsabiedrība, notārs O. Perro, Dr. J. Karols, I. Andrejsons, A. Putniņš, E. Birkenbergs u.c. Diemžēl daži, jādomā, pasta nekārtību dēļ žurnālu vēl nav saņēmuši.

Arturs Vītoliņš
Toronto

NEVĒLAMIE „PAR" UN „PRET"

PBLA priekšsēža vēlēšanām risinoties, pavīdēja savā ziņā diezgan famozi momenti — vai nu nepilnīgo vēlēšanu noteikumu dēļ vai citādi. Gandrīz visos brīvās pasaules latviešu laikrakstos lasītāju vēstulēs risinājās spraiga domu izmaiņa; par vēlēšanām bija lasāmi arī atsevišķi raksti. Šejienes presē pat parādījās kāda kopēja vēstule no Grand Rapidiem, ko bija parakstījušas dažas organizāciju amatpersonas, atbalstot I. Spilnera kandidātūras nominēšanu PBLA priekšsēža amatam. Vēstulē bija nepareizi minēts: „Mēs, apakšā parakstījušies organizāciju vadītāji Grand Rapidos", jo daži parakstītāji nekādu patstāvīgu organizāciju nepārstāvēja, un viens vispār nebija nevienas organizācijas vadītājs šinī latviešu centrā. Jāpiebilst arī, ka kopējās vēstules parakstītāji bija pievienojuši amata apzīmējumus organizācijā, tādā kārtā it kā paužot organizācijas biedru domas. Protams, nevienam nevarētu būt iebildumu pret šīm personām, tāpat minētām organizācijām, kas aizvadītos gados veikušas ļoti daudz kultūrālā, nacionālā un politiskā ziņā, bet vai šādas vēstules rakstīšana nebija nepārdomāts un neapsvērts kūlenis? Vispār „cīņa", kas tagad aizvadīta, nostājoties „par" un „pret", var radīt kļūmīgas sekas, veidojot trimdas organizāciju darbu nākotnē.

V. Zirnītis ASV

„TAUSEND RUBEL SO ODER SO!"

6. Latviešu dziesmu svētku Toronto komitejas protektorātā svētku apmeklētājiem tiek viesnīcā rezervētas istabas, sākot ar 38 dolariem par nakti (līdz pl. vieniem dienā). Svētki ilgs gandrīz 8 dienas. Tas nozīmē, ka dažs apmeklētājs, kam Toronto nav tuvinieku, šinī periodā par naktsmājām samaksās ap 400 dol. Kāda ļoti latviska ģimene, kurā ir pieci bērni no 9 — 22 g. vecumam, man teica, ka tā lielo izdevumu dēļ nespēs uz dziesmu svētkiem Toronto braukt. Šai septiņu locekļu lielajai ģimenei šāds brauciens maksātu vismaz 1500 dolaru...

Kā te līdzēt? Ja svētku organizētājiem nebūs labas gribas, apmešanās jautājumu atrisināt būs grūti. Kas būtu darāms? Vislabākais atrisinājums būtu, ja svētku rīcības komiteja iekārtotu īpašu biroju, kas reģistrētu istabu piedāvājumus dziesmu svētku apmeklētājiem privātās latviešu mājās par pieņemamu cenu.

Ja nu latvieši tiešām nezina, kur naudu likt, to varētu nosūtīt Latviešu brīvības fondam, mūsu skolu atbalstam, Garezeram vai citiem mūsu nacionāliem mērķiem.

A. Kalniņš Ontario

Imants Sakss

Jānis Norvilis

SAKARĀ AR KOMPONISTA 70 GADU JUBILEJAS KONCERTU 14. FEBRUĀRĪ SV. ANDREJA BAZNĪCĀ TORONTO

Jānis Norvilis

Komponists Jānis Norvilis 25. janvārī atskatījās uz mūža 70 gadiem. Viņš dzimis 1906. g. Liezeres pagasta Kalna dzirnavās (Madonas apriņķī). Tēvs bija dzirnavnieks, kalējs un reizē arī lauksaimnieks. No tēva komponists mantojis arī pirmos mūzikālos impulsus. Pats jubilārs par savu bērnību izsakās šādi:

„Ap mājām bija tīrumi, pļavas un ganības, kas apvijās ap trim kapsētām (jaunākajā tika uzcelta kapliča ar tēva kaltiem zvaniem). Tur zēna gados tiku gājis ganos, jājis pieguļā, gājis siena pļavā, gājis līgot, budelos, zvejot, rijā, piedarbā u.t.t. Tur visi gada laiki atnāca ar savu pirmatnējo svaigumu. Toreiz nezināju, ka pēc gadiem līdzīgu prātu dziedāšu par netālo Piebalgu — Lai nu paliek šoruden. Iznāca arī mana pirmā tiešākā saskare ar mācītājiem. Ganos ejot, kādreiz govis bija ieklīdušas kapos un šo to izmīdījušas, tad mācītājs kapu svētkos no kanceles manu gana mākslā pielaisto techniško neuzmanību publiski pilnā mērā iztirzāja un pelnīti nonodija. Bij' man to zināt, ka pēc gadiem — trimdā maizi pelnīšu kā profesionāls ērģelnieks! Liezerē dzirdētu dziedam pierakstīju pirmo līgo melodiju — Lai liec dziesma meža galus — dziesmā."

Šie autobiografiskie meti ņemti no Jāņa Norviļa piezīmēm Senā gadskārta pēcvārdā. Vairāk biografisku materiālu nebija iespējams saņemt, jo jubilārs ir ļoti mazrunīgs un par savu dzīvi neko neizsakās. Lai runājot viņa darbi — mūzikā!

Jānis Norvilis ir trīskāršs Latvijas valsts konservātorijas brīvmākslinieks, jo absolvējis gan prof. J. Vītola vadīto kompozicijas teorijas klasi, gan A. Dauguļa klavieru klasi, tāpat arī E. Kupera diriģentu klasi. Šie astoņi gadi (1922. — 1930.) paiet nemitīgā mūzikālā darbā, kas vainagojas ar Prokofjeva klavieru koncerta spēlēšanu atklātos konservātorijas beigu eksāmenos konservātorijas simfoniskā orķestra pavadījumā. Tāpat pirmā orķestra diriģenta uzstāšanās ar Musorgska Nakts kailajā kalnā.

Jau konservātorists būdams, Norvilis māca dziedāšanu Pļaviņu ģimnazijā, vēlāk pārejot uz Siguldas ģimnaziju, kur diriģē arī novada dziesmu svētkus. Kopš 1935. gada dzīvo Rīgā un nodibina savu Zemes Spēka kori, kuŗā pulcējās Brīvās Zemes darbinieki. Jānis Norvilis gaistās arī Darba kamerā un ir Darba kameras koŗu inspektors. Vispārējo dziesmu svētku darbā J. Norvilis ir Emīla Melngaiļa asistents. Te jāpiemin, ka, J. Vītola akadēmisko skolu absolvējis, Norvilis garā un patiesībā tomēr pieslējās Melngaiļa nacionālās latviešu mūzikas skolai un idejām. Ar Melngaili Norvilim izveidojās arī ciešāka personiska draudzība un sabiedrība.

Par Norviļa radošās mūzikas sākumiem jāuzskata trīsdesmito gadu pirmā puse, kad iznāca viņa dziesmu krājums vīru korim, pa lielāko daļu romantiskā iecerē ar Ziemeļnieka un Trimdas-Veldres tekstiem, piem., Vasara, Lietus u.c. Drusku vēlāk parādās J. Norviļa patriotiskā garā radītā Vakarjunda (L. Breikšs), kuŗu uz kaŗa ministra ģen. Jāņa Baloža rīkojumu atskaņoja Rīgas garnizona kareivju koŗi Brīvības piemineķļa atklāšanā paša autora vadībā. Piemineķļa atklāšana bija ļoti svinīga, parādē piedalījās ne vien kaŗavīri, bet arī visi Rīgas studenti un vidējo mācības iestāžu skolnieki. Parādes maršā pa bataljoniem aizsoļoja esošie un nākošie Latvijas kaŗavīri.

Jānis Norvilis dzīvi piedalījās arī Latvijas mazpulku kustības kultūrālā izveidošanā. Daudziem trimdā būs jau aizmirsies šis viens no visdaiļākiem latviešu nacionālās jaunatnes pasākumiem, zem baltzaļā karoga. Nebija latviešu skolas ne pilsētā, ne laukos, kur nepastāvētu mazpulks. Mazpulcēni rūpējās par lauku māju, tāpat skolu ārējo izdaiļošanu. Kur agrāk varēja nolauzt kaklu vai iekrist vircas bedrē, tur tagad pamirdzēja balti noberzts mājas slieksnis, dārzā pa celiņu skrēja meitene ar nomazgātu muti un sasukātiem matiem. Te auga nākošie mazpulku diženie un līdumnieki. Šajā nozarē Norvilis radīja daudz jaunu dziesmu, kā, piem., Dzimtenē (V. Veldre):

Tur es augu, tur es aru
Katru gadu vagas tā,
Ka es ilgi dzīvot varu
Sava tēva pagastā.

Neaizmirstams kļuva dziesmas pirmatskaņojums bariotona Elmāra Majora izpildījumā, tanī pašā reizē arī klausoties Piebalgas precinieku (Ilze Kalnāre):

Aug man tālu Piebalgā
Meita egles gaŗumā.

Pēdējā nu jau pilnīgi iegājusi tautā kā tautas dziedājums un ne reti viena otra no mazpulka dziesmām parādījusies arī Latvijas izdevumos kā tautasdziesma. Lieki pieminēt, ka izcilu popularitāti ieguva arī Daugav' abas malas, Kur kviešu druvas līgo, Balsis, Kam drosme ir u.c.

Šajā laikā Norvilis darbojās arī filmu mūzikas laukā, te piemin not brīvās Latvijas pēdējo filmu Aizsprosts ar J. Norviļa mūziku. Filma netika izrādīta pēkšņās krievu okupācijas dēļ. Pirms tam gan redzējām filmas Daugava (ar Norviļa populāro dziesmu pēc tautasdziesmas un Tāļa Matīsa vārdiem — Daugaviņa puto balti. un Lai ar sauli laukā ejam (veltīta mazpulku rosmei).

Komponistam bija arī lielākas iecerēs, piem., opera Turaidas Roze (pēc Raiņa traģēdijas), taču arī tām svītru pārvilka austrumu sarkanā migla. Krievu okupācijas gadā Jānis Norvilis kļuva par bezpersonu resp. viņa mūziku nedrīkst nekad un nekur atskaņot. Pēc vairākkārtējām pratināšanām partijas centrālkomitejās, Norvilis slēpjās kā meža zvērs, lai saglābtu savu kailo dzīvību. Tas viņam arī izdodas, un 1941. g. vasarā Melngailis, ieraudzījis Norvili Rīgā uz ielas, priecīgi izsaucās: „Saki nu, ka Dieva nav! Pat Norvilis dzīvs!"

Vācu laikā Norvilis strādā Rīgas Tautas teātrī par mūzikāla daļas vadītāju. Te radušās viņa dziesmu spēles Ezermalu krokodīlis, Kaķīša dzirnaviņas, kāda dziesmu spēle par Emīlu Dārziņu u.c. 1944. g. kā latviešu gaisa spēku izpalīgu vadītājs dodas uz Vāciju, un arī te radušies vairākas viņa dziesmas kaŗavīru soļu taktsmērā, piem., Klip-klap. No 1945. — 1949. g. viņš vada Blombergas latviešu nometnes koŗi, darbojoties līdz arī Blombergas filmas radīšanā. Blombergā tolaik organizējās arī latviešu opera, kuŗā Jānis Mediņš diriģētu orķestri, Jānis Norvilis vadītu koŗi, V. Lapenieks — režisors, bet atkal sākās latviešu tautas kustēšanās — šoreiz izceļošana pāri okeaniem. 1950. g. Norvilis izceļoja uz Kanadu, kur sākumā strādā par ērģelnieku Pembrukā, vēlāk un vēl šodien Kičeneras lielākajā luterāņu Pēteŗa baznīcā. Tur viņam lielas ērģeles, liels koris, liels darbs un parasti lielas nepatikšanas ar baznīcas mācītājiem. Bet pie tām jau Norvilis pieradis no ganu zēna laikiem. Kas grib viņu redzēt vai dzirdēt, lai uzgriež Kičeneras pogu televīzijā svētdienās vai Ziemsvētku naktī. Tur jūs viņu redzēsit!

Trimdā Norvilis aktīvi piedalījies latviešu dziesmu svētku koncertos gan kā koŗu virsdiriģents, gan arī kā ērģeļu solists. Trimdas mūzikas konkursos Norviļa līdzdalība bijusi (kādreiz pat ar segvārdu), ļoti ražena, arī godalgu birums kupls. Visos trimdas dziesmu svētkos atskaņotas Norviļa dziesmas, ļoti bieži arī pirmatskaņojumi. Pēc sekmīga iesākuma Rīgas periodā ar oriģinālā dziesmām, komponists vēlāk pievēršas visvairāk folklorai resp. tautasdziesmai. Kā šī darba vainagojumu varam uzskatīt DV 1971. g. godalgoto un izdoto dziesmu krājumu Senā gadskārta latviešu tautas dziesmās. Ar šo krājumu Norvilis iezīmē savu „Ziedošā stila" sākumu latviešu tautasdziesmu vokālā apdarē. Taču Norvilis iet vēl tālāk. Mācītāja Čopa vārdus citējot, Norvilis latviešu tautasdziesmu ieved arī katedrālē. To visu dzirdēsim Norviļa jubilejas koncertā Toronto ērģeļu svētās, kuŗās izmantota tautasdziesmu tematika. Šis ceļš ir bijis tāls un grūts, bet Norvilis nevienu brīdi nav šaubījies par šī ceļa saskatāmību un pareizību.. Jau no dievturu draudzes laikiem Rīgā Ernesta Brastiņa vadībā, jau no pirmajiem kokļu ansambļiem Norvilis ir saredzējis tautasdziesmas plašākās iespējas ne vien latviešu koŗu mūzikā, bet arī simfonijā un fūgā, Varbūt pat operā.

Jānis Norvilis ir viens no tiem retajiem latviešu komponistiem, kas komponējis latviešu dainas. 1965. g. iznāca viņa Garīgu koŗa dziesmu krājums, kuŗā blakus oriģināliem, redzējām viņa paša nosauktās Dieva dziesmas (teksti — latviešu tautasdziesmas, meldijas — oriģinālbalsi). Te Norviļa oriģinālmūzika pilnīgi iesakņojusies latviešu tautasdziesmu skaņotā līdumā, piem., Bārenīšu laiva gāja:

Dieviņam vēlējosi
Maz varītes turēdams,
Dieviņš manu laivu īra,
Vējš matiņus purinâj'.

Vai arī:

Māci mani, māmuliņa,
Kaut jel vienu Dieva
dziesmu,
Ko dziedāsi dvēseļīte
Dieva durvju dagājusi.

Tām visām mūžīgās latviešu tautasdziesmas dvēsele un elpa.

Savā laikā un vēl šodien Norviļa dziesmas ieguva mūžīgu latviešu tautas atzinību un popularitāti. Bet vēl joprojām Norvilis ir bezpersona Latvijas zemē, vispairāk ienīstais un neatzītais latviešu komponists no pašreizējā režīma. Taču viņa dziesmas atskan, kur brīvības domas vadītie latvieši pulcējās. Agrākās Brīvības piemineķļa sardzes maiņās vienmēr atskanēja Norviļa Vakarjundas pēdējās takts, simboliski sveicinot un atgādinot latviešu jaunatnes mūžīgo solījumu Brīvības piemineķļa atklāšanas dienā, kas albalsojās arī nacionālās armijas kareivju soļu dimdoņā. Jo svētīts tas, kasēšanās dienā un ieroču šķidoņā. Jo svētīts tas, kas drošs par viņu krīt! No zemes šīs mēs izauguši esam, par zemi šo mums galva jāncliek!

Ka tie nebija tukši vārdi, to pierādīja vēlākās Latviešu leģiona cīņas.

Tad nu brīdi apstāsimies un sveicināsim nacionālo latviešu komponistu Jāni Norvili viņa 70. gadmijā. Viņa jubilejas koncertā būs daudz pirmatskaņojumu gan ērģelēm, gan korim. Tie visi sakņosies latviešu dziesmas tīrā gara pasaulē, tie visi mums atgādinās to Svēto mantojumu, bez kuŗa Latvijas brīvība nav iespējama.

Indra Gubiņa

NO TAUTAS PASAKAS

Un gailis teica: „Iesim,
kaut ko labāku par nāvi atradīsim visur."

— Gaili, rīta putns gudrais,
vai tu atkal ceļā sūti,
kad jau gadiem iets un iets?
Nav vairs spēka, celties grūti.
Gribas miera, mājas vietu,
kaut vai svešu klonu cietu. —

Gailis savicina spārnus:
„Celies, jāiet. Saimnieks tecina jau cirvi.""

— Gaili, tu uz torņiem stāvi,
mazliet tālāk redzēt vari,
mazliet agrāk gaismu jūti,
mazliet pat vēl lidot māki,
tev ir jāzin — iet vai palikt.
Ir vienalga, kurp tu sūti —
kādu laimi gan mums atrast?
Dzimt un mirt ikvienam grūti. —

— Gaili, vai tu negribētu tomēr
dziedāt atkal vistu kūtī,
tur — kur cirvis allaž baida,
bet kur cāļi čiepst kā senāk,
nebaidoties jaunā gaiļa? —

„„Iesim," gailis uzsauc,
nodreb sekste, aizsmok dziesma.
„Iesim. Esam izdzīti no mājām.
kaut ko labāku par nāvi atradīsim visur."

Redakcijai piesūtīti izdevumi

Zeme un Tauta, 14. nrs., Latviešu agronomu biedrības izdevums, redaktors J. Mierkalns, 48 lp.

Zelta Vārtu Vēstis, 1. nrs., Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudzes izdevums, vāku zīmējusi Elza Krimuldēna-Reinvalde, Redaktors A. Reinvalds, 50 lp.

Gaisma, 3./31. nrs., Latviešu katoļu garīgās aprūpes izdevums, vāku zīmējis Benjamiņš Ancāns, redaktori — Dr. J. Trizna un Janīna Babre, 48 lp.

Mazputniņš 203. nrs., Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, vāku zīmējusi Ruta Dreimane, redaktori Laimonis un Līga Streipi, 30 lp.

Latvian-Jewish Relations, J. Lejiņs, Pasaules brīvo latviešu apvienības un Latviešu nacionālās apvienības Kanadā izdevums, 26 lp.

Panslavism and Russian Communism, igaunu autore Salme Pruuden, Foreign Affairs Publiching Co Ltd. izdevums Anglijā, 60 lp.

Meie Elu kalendārs, igaunu laikraksta Meie Elu izdevums, 110 lp.

Zeitschrift fuer Kulturaustausch, 3. nrs., Institut fuer Auslandsbeziehungen Stuttgart izdevums, 76. lp.

Lietuviu Dienos, 9./158. nrs., California Lithuanian izdevums,, redaktors A. Milukas, 22 lp.

SGB, Studiju grupas biletens, 42. nrs., latviešu nacionālpolitisko jautājumu risināšanai. Par saturu atbild Aivars Runģis, redaktori: Imārs Brēdrichs, Valters Nollendorfs, Aivars un Austris Runģis, 14. lp.

Jauna skaņu plate RCA STEREO IESKAŅOJUMĀ

EMĪLA DĀRZIŅA dzimšanas simtgades atcerei

bass - baritons **JĀNIS KĻAVIŅŠ**

iedziedājis visas šī komponista 17 solo dziesmas

pie klavierēm **ANATOLS BĒRZKALNS**

Plates cena $7.- Pasūtinājumus pieņem A. Krūmiņš,
5 Broadmoor Rd. Scarsdale, N. Y. 10583. Dabūjamas arī grāmatu galdos.

Top jauna, mākslinieciski vērtīga skaņu plate. To pašreiz ieskaņo Toronto vanadžu koris Zīle diriģenta Arvīda Purva vadībā, kas izteicās, ka visas jaunajā platē ieskaņotās dziesmas vēl citur nav ieskaņotas. Visas izraudzītās dziesmas latviešu autoru kompozicijas — tautasdziesmas un oriģinālddziesmas. To autori: Jēkabs Graubiņš, Jānis Kalniņš, Jānis Cīrulis, Pēteris Barisons, Voldemārs Ozoliņš. Dzirdēsim arī paša diriģenta Arvīda Purva jaunāko dziesmu Labā zvaigzne. Augšējā attēlā diriģents (pa kreisi) ar smaidu un humoru dod ieskaņojuma laikā norādījumus vanadžu koŗa dalībniecēm Latviešu nama vidējā zālē, kas bija pārveidota par „stereo studiju". Labajā pusē skaņu meistars Imants Ķipis, kas ar ieskaņošanas aparātiem bija ieradies no Sv. Katrīnām.

Foto: J. Liģers

Blaumanis ģimnazistu iestudējumā

TORONTO LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS IZRĀDE PAZUDUŠAIS DĒLS

Gadskārtējam ģimnazijas drāmatiskā ansambļa uzvedumam šogad izraudzīts R. Blaumaņa Pazudušais dēls. Pirms izrādes bija jādomā, vai drāmatiskais pulciņš ar lugas sagatavotāju Hugo Miķelsonu nav sevi pārvērtējuši, izvēlēdamies lugu pusaudžu izpildījumam. Luga ir ar pārlaicīgu iezīmību latviešu drāmas literātūrā. Nebūs gan ansambļa, kas, lugu iestudējumu sākot, nepārdomātu par visām iespējamām un neiespējamām varbūtībām. Drāmatiskais pulciņš gan laikam vadījies no domas: „ — ja, — bet mēs jau esam tikai skolēni . . ."

Sagadīšanās vai varbūt kāds cits neizskaidrojams apstāklis palīdzēja darbīgajiem jauniešiem un viņu režisoram. No visām līdz šim redzētajām gadskārtējām Draudzīgā aicinājuma izrādēm Pazudušais dēls bija skatāms ar cieņas pilnu respektu; par mākslinieciskuizpildījumu runāt, skatoties pusaudžu izrādi, nebūtu īsti vietā. Izrādē bija kāda izturēta atmosfaira, kāda nevienā citā skolēnu izrādē nebija manīta. Tas jau kaut ko nozīmē, jauniešu darbam sekojot. Vērā ņemams vēl apstāklis, ka no 13 tēlotājiem 9 bija pirmo reizi un skatuves ar lomu . . . Arī tas ko nozīmē, pazīstot grūto Blaumaņa darbu.

Roplaiņu mātes tēlotājai ir tikai 14 gadi, un tā ir — pirmā loma viņas jaunajā dzīvē. Būs grūti atrast skatuves paidagogus, teorētiķus, piedzīvojušus aktierus, daudzu izrāžu skatītājus, kas varētu izskaidrot meitenes iedzīvošanās spējas lomā; pie tam bez liekiem piekabinājumiem kā balsī, kustībā vai izjūtu uzsvērumā. Te laikam varētu būt tikai viens vienīgs izskaidrojums: talants. Talantu daudzajos amatieŗu ansambļos ar vai bez daudzminētā entuziasma redz tik reti. Sandras Markitantes Roplainiete ir ievērības cienīga bez redzamām skatuves technikas zināšanām.

Tēlotāju vidū ir vairāki jaunieši, par kuŗu varēšanu darboties lomās jāpriecājas. Krustiņu tēloja Edgars Liepiņš. Grūtajā lomā viņš ir tieši tas puisis, kuŗa dēļ meistars Blaumanis raudājis, lugu rakstīdams un neatrazdams savam Krustiņam citu izeju kā bojā eju . . . Puiciski nevarīgs, ierauts apstākļos un sarežģījumos, ko pats vieglprātībā radījis, nevarīgs tos ar godu atrisināt — tomēr mīļš, mīļš, bet neglābjams. Lugā ir vairāki tēlotāji, ko skatot jādomā: cik labi būtu, ja tas vai tā nodotos nopietnam skatuves mākslas studiju darbam. Tur ir Raitis Freimanis (Andžs), Sarma Eglīte (Matilde); viņu ar interesi gribētos redzēt kādā komēdijā; Juris Brammanis, kas vairākās lomās pievērsis sev uzmanību ar spēju pārslēgties ātrā gājienā no vienas sajūtas otrā. Šoreiz viņa tēlotais krodzinieks Iņķis raksturojumā zaudēja, jo tēlotājs bija saistījies arī par režisora palīgu.

Latviešu teātŗu ansambļos tik jūtami trūkstošo zemnieku meiteņu tēlotāju tīkami iemiesoja Diana Lapiņa Līziņas lomā. Labi bija viņas nemākulīgo dejas soļu vingrinājumi ar apiņu vītni, domājot par Miku. Atskaitot salmu kūļa ainu, kas jaunajai tēlotājai tomēr par grūtu, Inese Briede pavisam droši un bez kādiem pārspēlēšanās paņēmieniem darbojās Ažas lomā.

Katra jaunā būte lugas ansamblī kaut ko sola, domājot par kādu citu lomu, kur tai būtu vieta . . . Ja padomā par viņu ikdienas nodarbībām, regulārām skolas gaitām, sportu, mūzikas studijām, baleta nodarbībām, koŗu mēģinājumiem u.c. — jāpabrīnās: kad, cik un kā tie atpūšas miegā . . . Nejauši acis piesienas kāda laikraksta virsrakstā teiktiem vārdiem par kādu citu tematu: „Es esmu, es gribu, es darīšu." Vai tie nav latviešu jaunieši, kas tā varētu teikt, svešā zemē augdami un dzīvodami? Droši, ka viņi arī tā saka.

Emma Kalniņa - Znotiņa

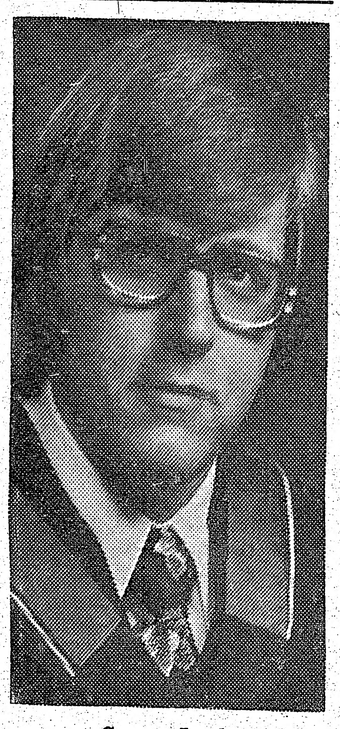

Gunars Imaks

beidzis Vaterlū universitātes Environmental Studies fakultāti ar Honours Bachelor in Urban and Regional planning gradu. Viņš uzņēmies Petrolia pilsētas plānošanu un izbūvi un turpinās studijas Kalgarijas universitātē Mastera grada iegūšanai.

Citādā izpausmē

Janvāŗa beigās, kā katru gadu, mēs atcerējāmies neatkarīgās Latvijas beidzamā valsts prezidenta K. Ulmaņa vārdus, kas pirmoreiz atskanēja 1935. g. 28. janvārī, kuŗos viņš aicināja neaizmirst savu pirmo skolu, to apdāvinot ar grāmatām un citādā veidā. Gadiem aizejot, tagad manījusies Draudzīgā aicinājuma izpausme — dāvināt mūsu skolām ne tikai grāmatas, mācību līdzekļus, gleznas un citas vērtības, bet vēl vairāk savus garīgos spēkus, darbu un interesi.

Mēs zinām, ka mūsu dzimtenē mūsu valodu un kultūru pamazām sagandē ar svešu vārdu un kultūras piejaukumu. Brīvajā pasaulē, mūsu pašu nevērības un garīgā kūtruma dēļ, asimilācija prasa savu tiesu— ik gadus lielāku.

Garīgi dzīvās un rosīgās latviešu saimes savās mītnes zemēs vēl vienmēr izvēlas latviešu grāmatu. Dzīvojot svešās zemēs, mēs nevaram, un mums arī nevajaga norobežoties no mītnes zemes kultūras un dzīves veida, bet mums arī jāapzinās, ka tikai mēs paši, latvieši, varam uzturēt dzīvu savu valodu un savu kultūru. To nedarīs neviens cits.

Tādēļ, cienot arī citu tautu kultūru un valodu, neatstāsim novārtā arī mūsu pašu latviešu valodu un garīgo pasauli. Lai ik latviešu māte atceras, ka tai jābūt sava bērna pirmajai skolotājai latviešu valodā un latviskās dzīves paražās; lai ikviens latviešu tēvs atrod brīdi ar bērniem parunāt savā tēvu valodā par Latvijas likteņiem un tautas varoņiem. Lai ikviens, kam Dievs devis kādus mākslinieciskus dotumus, palīdz mūsu jaunajai paaudzei izprast un iemīlēt latviešu komponistu, gleznotāju un citu mākslinieku radītās vērtības. Lai ikviens, kam tuvu latviešu rakstniecība, cenšas ap sevi pulcināt jauniešus, lai kopīgi lasītu un pārrunātu latviešu autoru darbus.

Lai vēlreiz atceramies Kronvalda Ata vārdus: „Man nav svētākas valodas par latviešu valodu, man nav mīļākas tautas par latviešu tautu." Šos vārdus teica karstākais latviešu atmodas laika darbinieks, kas audzis vāciskā vidē, bērnībā runājis tikai vācu valodu un izglītību ieguvis Vācijas augstskolā. Vai arī mūsu pašu jaunā paaudze, kas tagad aug svešā vidē un studē svešu valodu svešās augstskolās, varētu teikt tādus pašus vārdus?

Mūsu tautas valodas un kultūras liktenis tagad ir tikpat, ja ne vēl vairāk, apdraudēts kā Kronvalda laikā. Kā šo apdraudējumu atvairīt? „Mūsu spēks pastāv mūsu garīgajā stiprumā,' teicis Draudzīgā aicinājuma ierosinātājs Kārlis Ulmanis. Skatīsim tagad viņa aicinājumu šo vārdu izpratnē, stiprināsim savas tautas garīgos spēkus, turēsim cieņā savu valodu un kultūras sasniegumus. Aicināsim sev līdz šo garīgo spēku stiprināšanā mūsu jauno paaudzi, mūsu tautas nākotnes glabātāju.

Austra Liepiņa

PATEICĪBA

Sirsnīgs paldies mācītājam I. Gaides kungam, „Latvija Amerikā" apgādam, spiestuves un redakcijas darbiniekiem, DV Toronto nodaļas saimei, radiem un draugiem mana vīra, brāļa, brālēna un krusttēva

ERNESTA ZARIŅA

izvadīšanā uz pēdējo dusu 1976. gada 6. janvārī, Toronto.

Piederīgie

KLĪVLANDE

● Klīvlandes latviešus pārsteidza sēru ziņa, ka pēkšņi no viņu saimes šķīries Richards Kubuliņš. Viņa dzīves gaitas sākušās Linovā. Klīvlandē aktīvi piedalījās vietējos sabiedriskos pasākumos — DV apvienībā, Klīvlandes Latviešu biedrībā, Apvienotā draudzē un arī veco strēlnieku kopā. No Apvienotās draudzes baznīcas uz Sunset Memorial Park kapsētas latviešu nodalījumu viņu 15. janvārī izvadīja māc. L. Grendze. Aizlūgumā dziedāja sieviešu trio, bet V. Reinsons atskaņoja klarnetes solo. Pēc aizgājēja sēro dzīvesbiedre ar bērniem, tēvs, māte, brālis ar ģimeni, radi un draugi dzimtenē un svešumā.

● No tautiešu saimes šķīries Pēteris Grinbergs. Aizgājēja dzīve sākusies pirms 86 gadiem Ļaudonā. Dzimtenē darbojies par tirdzniecības uzņēmuma vadītāju. No Parobeka bēŗu mājas uz Riversaides kapsētu viņu izvadīja māc. L. Grendze.

● Uz 50 gadiem laulības dzīvē 17. janvārī atskatījās Ella un Pēteris Riekstiņi. Atcerēs svinības sākās ar māc. L. Grendzes vadītu svētbrīdi Apvienotās draudzes baznīcā un to ar solo dziesmām kuplināja baritons T. Barbins. Pēc svētbrīža ap 150 viesu pulcējās draudzes nama lielajā zālē kopējām svinībām, kur gavilniekus sveica: no Klīvlandes Latviešu biedrības — K. Karnītis, DV apvienības — V. Zemesarājs, vecajiem strēlniekiem — J. Ozoliņš un no draugiem — A. Spalviņš. Dzimtenē Riekstiņi dzīvojuši Doles salā, kur vadījuši savu saimniecību; Daugavā zvejojuši nēģus un katru dienu veduši uz Rīgu.

● Klīvlandes latviešu koncertapvienība Apvienotās draudzes namā rīkoja pianista Valža Treimaņa koncertu, otru pēc kārtas šinī sezonā. Koncerts iepriecināja arī tajā ziņā, ka mākslinieks atskaņoja latviešu komponistu skaņdarbus. Programmā bija A. Kalniņa, J. Vītola, H. Berīņo un citu latviešu komponistu skaņdarbi.

Austrālijas dejotāji posās uz Toronto

Par šo turneju ļausim pastāstīt šīs turnejas organizētājiem - Jurim Runģim, Sidnejas Jautrā pāŗa vadītājam un Skaidrītei Dariusai, Kanberas Sprigulīša vadītājai.

Vispirms Juris Runģis: Mūsu brauciena galvenais ierosinātās, mudinātājs un atbalstītajs mūs džiesmu svētkos Toronto nesagaidīs. Tas ir nelaiķis Arnolds Bāliņš, kas ar savu draudzību, entuziasmu un latviešu tautas deju mīlestību ir pelnījis mūsu vislielāko pateicību, jo bez viņa Saules jostas audums nebūtu sācies.

Jau 1973. gadā Arnolds Bāliņš pieminēja Toronto dziesmu svētkus un teica, lai padomāju par braukšanu. Tas izlikās tik tālu nākotnē, ka priekšlikumu nepieņēmu, bet zemapziņā sēkla bija sēta. Nākošā gadā, kad sarakstījāmies par sprigulīšu plānoto Amerikas ceļojumu, viņš atkal to ieteica pārlikt uz dziesmu svētkiem. Sprigulīša ceļojums nenotiks, jo Jautrais pāris bija aizņemts ar gatavošanos Kultūras dienām Pertā un gaŗajam 2000 jūdžu braucienam 1974. gada beigās.

Ar jauno gadu nāca jauni plāni, un Toronto dziesmu svētki jau izlikās daudz tuvāki. Sarunās ar Jautrā pāŗa dejotājiem noskaidrojās, ka mums ir pieci pāŗi, kas gribētu piedalīties dziesmu svētkos Toronto. Pieteicu Jautrā pāŗa piedalīšanos tautas deju lieluzvedumā un sākām veidot brauciena plānus.

Jo vairāk domājām par braukcienu, jo vairāk nāca vēlēšanās braukt ar lielāku uzvedumu, parādīt, ko mēs šeit darām. Palīdzēja divi notikumi: Sprigulīša nenotikušais rrauciens, kuŗa vairāki dejotāji pievienojās mums un ierosināja turnejā ieņemt arī Eiropu, un Eiropas jauniešu viesošanās Austrālijā ar Mičošanas izrādēm. Viņu ciemošanās Austrālijā radīja mūsu jauniešos vēlēšanos tikties ar citās zemēs dzīvojošiem tautiešiem, un tā mūsu braucēju skaits pieauga un bija pietiekošs, lai varētu sākt domāt par pilnu uzvedumu.

Uzvedumu sakārtošanu un deju uzrakstīšanu uzņēmās Skaidrīte Dariusa. Jautrais pāris un Sprigulītis jau gadiem bija dejojuši kopīgās izrādēs, saites starp kopām un vadītājiem bija ciešas. Šīs sadarbības kulminācija bija Rudens saule, jo pirmo reizi pilnā programmā mēģinājām saliedēt abas kopas, tas izdevās lieliski. Saules jostas izrādēs apvienojāmies vēl ciešāk, jo dalāmies ar tautas tērpiem.

Skaidrīte Dariusa ir daudz darba pielikusi uzveduma un deju veidošanai, bet Imants Līcis kārto mūzikālos aranžējumus. Jautrais pāris un Sprigulītis auž Saules jostu! Caram, ka mūsu ciema kukulis cienās Arnolda Bāliņa piemiņu.

Tagad vārds Skaidrītei Dariusai: Šī gada 17. jūnijā dosimies ceļojumā apkārt zemes lodei. Pūrā vedīsim tautas deju un dziesmu uzvedumu Saules josta. Mūsu ceļojuma mērķis satikties, sadraudzēties un apmainīties domām un uzskatiem ar citās zemēs dzīvojošo latviešu saimi.

Īsumā pastāstīšu, kas mēs esam, kāpēc dejojam, ko dejojam, kādi ir mūsu tautas tērpi un kas ir Saules josta.

KAS MĒS ESAM

Mēs esam divas Austrālijas latviešu deju kopas — Sidnejas Jautrais pāris un Kanberas Sprigulītis, un jau kopš 1955. gada esam draudzībā sadejojušās kopīgi, veidojušas daudzus tautas deju uzvedumus. Kanberas Sprigulīti dibināju 1953. gada decembrī. Galvenā doma bija iesaistīt jauniešus dejā, iepazīstināt viņus ar mūsu tautas tradicijām un rast paziņas un draugus citās pilsētās. Šajos 23 gados simtiem jauniešu iesaistījušies Sprigulīšu saimē, daudzi sākotnējo sprigulīšu bērni ir šodienas dejotāju vidū.

Sprigulītis piedalījies Austrālijas latviešu Kultūras dienās un Jaunatnes dienās, kā arī dažādos citos latviešu sarīkojumos kā Kanberā, tā arī pārējās Austrālijas pilsētās. Ar latviešu dejām esam kuplinājuši austrāliešu sabiedrības rīkotos sarīkojumus kā Kanberā, tā arī tās plašajā apkārtnē.

Patīkams sasniegums Sprigulīša dejas mūžā bija 1973. g. piedalīšanās Sidnejas operas nama atklāšanas nedēļas etniskajā sarīkojumā. Sakarā ar šī sarīkojuma vēsturisko nozīmi, dalībnieku izlases standarts bija ļoti augsts. No pieteiktām 60 dažādu tautību kopām, izvērtēšanas komisija izvēlējās tikai 20 kopas. Lielā 2400 skatītāju zāle pulcināja kā austrāliešu, tā ārzemju viesus. Divās izrādēs Sprigulītis kopā ar Jautro pāri dejoja par 15 minūšu gaŗam kāzu rituālam — Līdzināšana. Vēl joprojām ik gadus Sprigulīti un Jautro pāri aicināja dejot Sidnejas operas nama etniskajos sarīkojumos.

Liels pagodinājums Sprigulītim ir arī 1975. gadā DV Centrālās valdes piešķirtā Viļa Janumа balva par augstvērtīgo sniegumu dejā un latviešu tradiciju veicināšanā. Tāpat ar lielu lepnumu gribu pieminēt, ka tagadējais Jautrā pāŗa vadītājs Juris Runģis nāk no Sprigulīšu saimes. Juris un Vita Runģe apguva pirmos soļus un cieņu mūsu tautas tradicijām Sprigulīšu saimē. Patlaban Sprigulītī ir 50 dejotāju.

JAUTRAIS PĀRIS

Izņemot to, ka Jautrais pāris ir mazliet gados vecāks par Sprigulīti, abu kopu darbības apraksts ļoti līdzīgs: Jautrais pāris dejo Austrālijas latviešu Kultūras dienās, Jaunatnes dienās, dažāda veida sarīkojumos, kā latviešu, tā arī austrāliešu sabiedrībai Sidnejā un citās pilsētās. Dejo kopā ar Sprigulīti Kanberā, Melburnā, Sidnejas operas namā.

Līdztekus dejošanai Jautrais pāris rīko vēl vakarēšanas, kuŗās piedalās ne tikai paši dejotāji, bet arī ikviens, kas vēlas vakarēt. Šīs tradicijas uzsākšana ir Juŗa nopelns, kas jau kopš 1970. gada ir Jautrā pāŗa vadītājs. Viņš uzņēmās arī Austrālijas latviešu tautas deju kopu apvienības (ALTDK) vadību un uzsāka izdot žurnālu Pa dejas ceļu. Jautrā pārī patlaban ir ap 30 dejotāju, no kuŗiem 24 piedalās Saules jostas ceļojumā.

KĀPĒC MĒS DEJOJAM

Tāpat kā mūsu senči toreiz, tā arī mums šodien ir vēlēšanās izteikt savus priekus un bēdas dziesmā un dejā. Šodienas civilizācija mūs ir ierobežojusi šajā dzīvajā emociju izpausmē. Tikai sanākot atsevišķos gadījumos varam izpaust savu līksmi dejā un dziesmā. Otrkārt, mums pūrā ir tik daudz mūsu tautas ticējumu un paražu, kuŗas netiek vairs koptās un par kuŗām vairs tikai lasām ziņu avotos. Tāpēc dejā un rituālos ievijam mūsu senās paražas un ticējumus — ar to iemācāmies paši un ar to dalāmies ar ikvienu mūsu uzveduma skatītāju. Treškārt, dejā šatiekas jaunietis ar jaunieti un vij jaunas draudzības saites.

KO MĒS DEJOJAM

Ir tikai neliels skaits pierakstīto deju no tā lielā deju pūra, par ko mums stāsta dainas un citi ziņu avoti. Veidojot uzvedumus ar zināmu tēmu, dejā iekļauj temai attiecīgās tradicijas. Minēšu tikai dažas no beidzamo gadu uzvedumu temām: Līdzināšana (kāzu rituāls), Dievaines (veļu mielošana), Alkas (rudens svētki) un Bluķa vakars. Vēl tikai pirms dažiem gadiem daudziem mūsu dejotājiem un skatītājiem šīs bija nezināmas paražas — šodien ar dejas palīdzību šīs skaistās tradicijas iegūlušās atmiņā uz ilgiem laikiem.

Kā pamatlikums abās kopās ir noteikums, ka dejotājiem ir jāzina arī pierakstītās etnografiskās dejas.

KĀDI IR MŪSU TAUTAS TĒRPI

Atceros no bērnības gadiem Latvijā Pļaujas svētku parādes gājienā redzētās dziedātāju vienības, tērptas vienādos sava novada tautas tērpos. Vēl šodien atmiņā ir dzīvs šis krāšņais ie-

(Turpinājums 6. lp.)

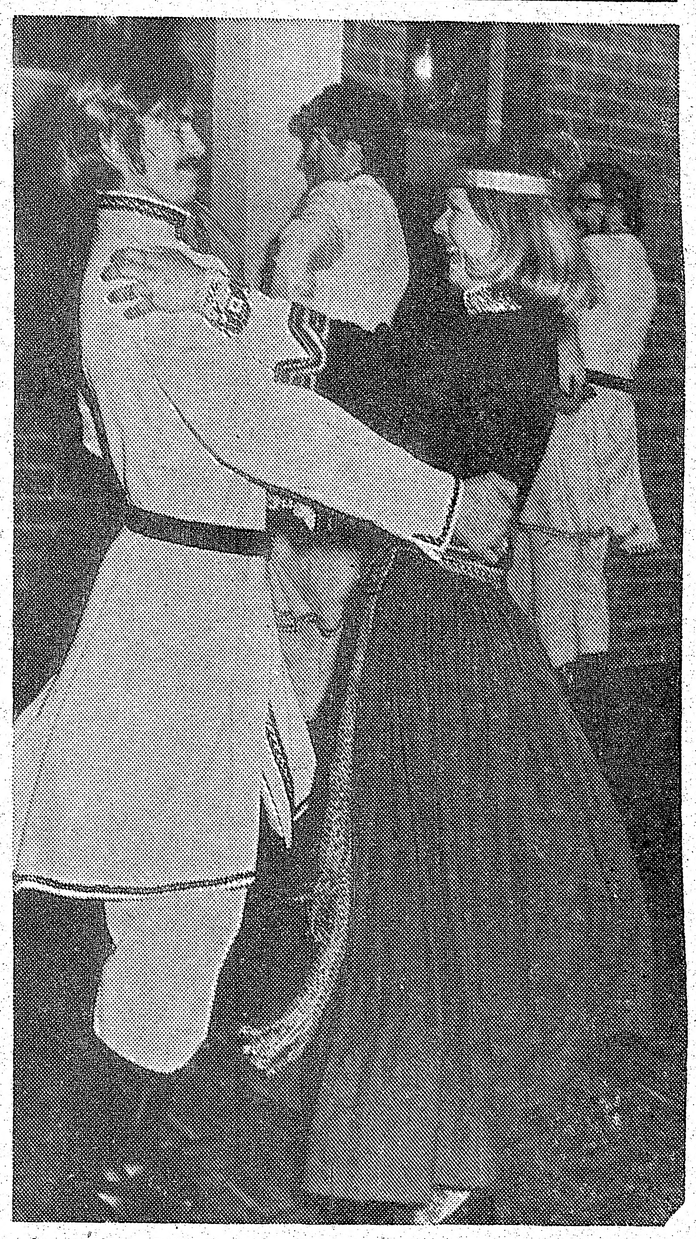

Austrālijas deju kopa — Sidnejas Jautrais pāris un Kanberas Sprigulītis 6. Kanadas latviešu dziesmu svētkos Toronto viesosies ar lieluzvedumu Saules josta. Augšējā attēlā Jautrais pāris mēģinājumā, no kreisās: Pēteris Pincers, Andrejs Upenieks, Sarma Vanaga un Kārlis Upenieks.

Foto: R. Aboltiņš

Jautrais pāris dejo Maģo danci Sidnejas operas namā, no kreisās: Sane Upeniece, Inta Krastiņa, Margrieta Kagaine, Andrejs Muižnieks, Pēteris Princers un Miķelis Bračs.

Foto: Juris Runģis

O'KEEFE CENTRE
FRONT & YONGE 363-6633

KANADAS NACIONĀLAIS BALETS

Dibinātāja Celia Franca

Viesosies baleta mākslinieks

MICHAELS BARIŠŅIKOVS

no 7. februāŗa līdz 6. martam

šādās izrādēs:

Swan Lake, Coppelia, La Sylphide, Kettentanz,
Don Juan, The Sleeping Beauty, Monument of a Dead Boy,
Offenbach in the Underworld.

O'Keefe centra biļešu kase atvērta no pl. 11 rītā līdz pl. 9 vak., tālr. 363-6633 ar Chargex karti tikai pa tālr. 363-0228 no pl. 10 rītā — 7 vak.
Ītonā ATO, The Bay, Simpsons.

Tie paši — pēc 25 gadiem. Viņi tikās pirmajā LSAK kongresā un visus šos gadus nesavtīgi strādājuši, iesaistot latviešu sporta jaunatni latviešu vidē — latviešu sporta sacensībās. Šie sporta darbinieki ir, attēlā no kreisās: P. Plīsis, A. Tīcmanis, V. Galviņš un Ž. Zentiņš. Pa labi — Latviešu sporta apvienības Kanadā priekšnieks A. Dzilna, kuŗu kongresā ievēlēja no jauna.

Foto: J. Liģers

Respektējams LSAK darbs

Latviešu sportu apvienības Kanadā 25. kongresā Toronto DV namā sporta saimi pārstāvēja 35 personas, to vidū daudzkārtējais brīvās Latvijas basketbola izlases dalībnieks Maksis Kazāks, bijušais Kanadas meistars svaru celšanā Alfreds Kārkliņš, kādreizējais Latvijas 1meistars desmitcīņā Paulis Plīsis u. c.

35 reģistrētos sportistus un sporta darbiniekus reprezentēja: Toronto latviešu YMCA ar 8 mandātiem, Sparta—5, Golfs—5, šāvēji—3, Montreala—4, teniss—2, vieglatlēti—2, novuss—2.

Pēc Latviešu sportu padomes brīvajā pasaulē vadītāja R. Bultes kongresa atklāšanas vārdiem, LSAK valdes priekšsēdis A. Dzilna, atzīmēja tos sporta darbiniekus, kas palikuši sporta organizācijas darbā kopš LSAK dibināšanas. A. Dzilna izteica arī vēlējumu, lai LSAK darbs tiktu respektāts un sporta dzīves norise būtu mērķtiecīga. Piemērām, kādā latviešu jaunatnes kongresā ierosināts organizēt Kanadas un ASV latviešu jaunatnes sacensības basketbolā, lai gan tādas jau sen notiek LSAK vadībā.

LSAK jubilejas kongresu un latviešu sporta saimi ar 25 gadiem sveicināja konsuls Dr. E. Upenieks, Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē vadītājs R. Bulte, J. Treijs (DV zemes valde), J. Grodnis (Katoļu apvienība un Latviešu biedrība), P. Plīsis (Sv. Andreja draudze un Sidrabenes pārvalde), A. Vuciņš (Katoļu draudze), V. Plūdons (DV Toronto), A. Budrēvics (Latv. saimniecisko darbinieku apvienība), G. Dāvidsone (Gaidu un skautu jenda). Rakstveida apsveikumi bija no ALA sporta biroja vadītāja T. Aldzera, bijušā Latvijas rekordista V. Tetēra, un V. Kalača— Montrealas latviešu sporta kopa.

Ž. Zentiņš sveicināja kongresu kā LSAK dibinātājs un nodēva sveicinus no Latvijas valsts vienības bijušā vieglatlēta Jāņa Pālena un Valijas Pālenas, kas abi bija pirmajā LSAK valdē, tāpat no Vitolda Kārkliņa Sadberijā, bijušā Latvijas izlases futbolista un basketbolista, kas tagad ir arī aktīvs sabiedrisks darbnieks Sadberijā.

LSAK vadība joprojām palika Arnolda Dzilnas ziņā, arī veco valdi atstāja amatā aklamācijas kārtībā un tajā darbosies: R. Auptmanis, J. Daugavietis, G. Gubiņš, K. Gulbis, V. Kļaviņš, I. Leja, M. Mackars un Ž Zentiņš; revidents— V. Galviņš.

Valdes, sporta kopu un pie LSAK pastāvošo nozaŗu ziņojumi liecināja par rosīgu sporta dzīvi. Lielisku stāju un panākumus parādīja senioru piedalīšanās Senioru olimpiādā, kuŗā tie guvu izcilus panākumus, startējot pasaules slavenību vidū.

Pārrunājot turpmākas darbības jautājumus, tika izteikta vēlamība, lai Sidrabenē izbūvētu sacīkstēm piemērotus tenisa laukumos, dodot iespēju latviešu tenisistiem trenēties un rīkot sacīkstes, jo arvien grūtāk dabūt laukumus Toronto.

Tāpat būtu izveidojama sporta skola Sidrabenē, pievienojot vilejbolam un basketbolam arī vieglatlētiku, tenisu un citus sporta veidus. Ir izredzes atrast telpas DV namā galda tenisa treniņiem, lai galda tenisa interesentiem būtu iespēja trenēties latviskā vidē.

Reģistrācijas maksas atstāja līdzšinējās— 50 centu jaunatnei un 2 dol. pieaugušiem. Jaunatnes vecuma robežu vienojās pieskaņot Kanadas noteikumiem, tas nozīmē, ka šogad jaunatnes vienībās var piedalīties visi, kas dzimuši 1957. gadā un jaunāki.

Revidents V. Galviņš aicināja izteikt pateicību LSAK par labo darbu, ko kongress pieņēma. Par raito kongresa vadību pateicību izpelnījās A. Tīcmanis, kas sakarā ar apsveikumu viņa 70 dzīves gadu atcerē pakavējās arī pie savām sporta gaitām Latvijas JKS un Unversitātes sportā.

Pēc kongresa tā dalībnieki pakavējās kopējās vakariņās.

Ž. Zentiņš

Austrālijas dejotāji . . .

(Turpinājums no 5. lp.)

spaids. Ar to domu un iespaidu esam veidojuši savu kopu tautas tērpus. Jautrā pāra pūrā ir: zēniem — Nīcas baltais goda tērps, meitenēm Alsungas, Bārtas un Abrenes novadu tērpi.

Sprigulīša pūrā: zēniem — Ventspils novada tērps, meitenēm — Nīcas, Piebalgas un senais 10. g. s. Letgaļu tautas tērps. Tad vēl katrai dejotājai ir savs personīgais tautas tērps, jo kā pienākumu uzskatām domu, ka katram latvietim pūrā jāglabā sava vai vecāku izcelsmes novada tautas tērps.

SAULES JOSTA

Tema šim uzvedumam ir teika par Saules austo jostu zemes bērniem. Saules meitas šo jostu atnes Zemes arājam un šīs jostas paspārnē arāja tauta dzīvo saulainu dzīvi. Bet jostā pēc likuma ir ieausta kā Labā, tā Ļaunā diena; un Zemes arājs, lai sargātu savu zemi un tautu, kļūst karavīrs.

Arājs cīņu zaudē, un tauta nevar saredzēt galu Ļaunai dienai. Liekas, ka zudusi ir ne tikai Saules jostas Labā diena, bet arī jostas valkātājs. Bet lai cik gara ir Ļaunā diena, tā nespēj atņemt ticību — ticību sev un ticību Labai dienai. Un ārāja tauta sagaida Saules jostu un Labo dienu. Vēl Skaidrīte Dariusa pastāsta, ka uzvedums iedalās 4 daļās.

Izplānoti jau arī izrāžu laiki. Pirms došanās ceļā uz aizjūŗas zemēm, izrādes notiks Kanberā, Sidnejā un Melburnā. Ziemeļamerikā pirmā izrāde paredzēta Sanfrancisko, sestdien, 19. jūnijā, tad Sietlā — 20. jūnijā, Čikagā — 25. jūnijā, Gaŗezerā — 26. jūnijā Toronto — 28. jūnijā 2 reizes un 3. jūlijā piedalīšanās tautas deju lieluzvedumā, Priedainē — 5. jūlijā. Tad ceļojums uz Eiropu, kur izrādes Londonā — 10. jūlijā, Bradfordā — 11. jūlijā, Stokholmā — 17. jūlijā, Hamburgā — 22. jūlijā un Minsterē, Štutgartē vai Ludvigsburgā 24. jūlijā. Izrāžu datumi un vietas Vācijā var arī mainīties.

Jautrā pāŗa un Sprigulīša dejotājiem pievienosies dažas dziedātājas un kokļu spēlētājas no Melburnas un Brisbanes. Pavisam kopā piedalīsies 44 dalībnieki.

Ed. Šmugajs

50 autoru izstāde

Draudzīgo aicinājumu atceroties, Kalamazū latviešu skola 31. janvārī un 1. febuārī Latviešu biedrības namā mākslinieka A. Sildega iekārtojumā rīkoja izlases gleznu, grafiku un tēlniecības izstādi. Darbi saņemti no skolas labvēļiem, mākslas darbu īpašniekiem. „Doma par šādas izstādes rīkošanu mani nodarbināja jau sen", saka Sildegs un uzsver;„ Ar Latviešu skolas vadības enerģisko darbību un mākslas darbu īpašnieku labvēlību radās apstākļi šāda veida izlases izstādos īstenošanai."

Izrādās, ka darbu pieteikums krietni pārspēj izvietošanas un telpu iespējas. 50 atsevišķu autoru darbos reprezentētas visas paaudzes." No pieminētiem autoriem 21 ir Kultūras fonda apbalvoti mākslinieki: prof. A. Annuss, J. Annuss, A. Dārziņa, E. Milts. M. Krūmiņš, J. Kalmīte u. c. Daļa no autoriem ir jau miruši, bet viņu klātiene jo sevišķi nozīmīga, kā— N. Strunke, J. Gailis, N. Drapče, M. Induse—Muceniece, J. Zvirbulis un vēl citi. Ir arī tādi darbi, kuŗi bēgļu gaitās izglabāti— E. Kalniņš, K. Miesnieks, K. Melnbārdis.

Daļa autoru nāk no citām valstīm vai pat kontinentiem— M. Stīpniece, J. Soikans, R. Kronbergs, S. Kocēna, V. Valdmanis, R. Andrupe, A. Kopmanis, G. Cenne un citi. Ar īpatu darbu pārstāvēts prof. J. Šternbergs. Šai klasifikācijai būtu pievienojama vēl pašu mājas mākslinieki— N. Riške, A. Vinklers, A. Sildegs, akvarēlistu „trijotne"— V. Aistars, J. Balks un J. Ķinēns, kā arī gleznotāja— tēlniece A. Zeltiņa— Kaire un Lilita Austriņa.

Izstādes telpu vidusdaļu piepildīja lietiskās mākslas meistare podniece Anna Graudiņa. Izstādes otrā dienā 1. februārī viņa referēja par tautas mākslu.

V. Boķis

HAMILTONA

● Latviešu kara veterānu strēlnieku biedrības Hamiltonas kopas 60 gadu atceres vakars 17. janvārī pulcināja 70 apmeklētājus. Svētbrīdi vadīja māc. E. Ķerģis, deklamēja Alvīne Gerdele un Elizabete Zarāna. Filmas rādīja Nikolajs Ozoliņš. Atlikums no ziedojumiem veltīts strēlnieku vēstures grāmatas izdošanas fondam.

Vecais strēlnieks

Gaujas (14.) gaidu un
Rīgas (72.) skautu vienību
25. GADU DARBĪBAS ATCERES
DIEVKALPOJUMS UN AKTS
1976. g. 15. februārī pl. 3.00 pēcp.
Sv. Andreja baznīcā, Toronto

Programmā: apsveikumi, gaidu un skautu priekšnesumi un darbu skates. Loterija un azaids.

Visus laipni ielūdz

Gaujas (14.) gaidu un Rīgas (72.) skautu vienības un vecāku padome

DV HAMILTONAS NODAĻA RĪKO

sestdien, 14. februārī, pl. 8 vakarā karnevālu Pigbridžā

„MĪLAS MURDĀ"

Roberts restorāna telpās Sanford un King St. E. krustojumā

RUNČU deju mūzika. ● Masku godalgošana ● Pilna bufete

T. Ķiķaukas sienu zīmējumi

Ieeja: $5.-. Skolniekiem un pensionāriem: $3.-.

Lūdzu apmeklējiet, HDV.

Toronto latviešu

kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.
L8R 2T8

MAKSĀ

9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

9,5 % par 1 gada termiņa noguldījumiem ne mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumu var izņemt tikai pēc gada.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00, māju obligācijas līdz $75.000

Toronto BIROJS atvērts:
no pirmdienas — ceturtd.
no 10 rītā — 7.30 vakarā,
piektdienās no 10 rītā — 8.00 vakarā. Sestdienās no pl. 10 rītā līdz 1 pēcp.. Vasaras brīvlaikā no 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

TĀLRUNIS

Tel. 922-2551

Hamiltonas birojs

atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave. 533-7954

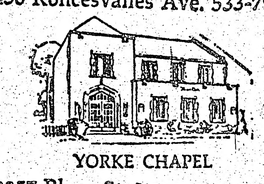

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.

apbedīšanas birojs

4812 YONGE STREET

(Sheppard Avenue tuvumā)

Willowdale

221-1159

(38. turpinājums)

Pussaplakusi liesma pēkšņi izgrūž dzirksteļu kūli, piesijājot gaisu sarkanām zvaigznēm. Pāri visam dīvaini salkana, kā grauzdētas gaļas smaka aizsit elpu. Vai degoši kauli? Gribas ar roku aizklāt muti un nāsis, neelpot. Ir smagi līdz elsām. Gribētos kliegt, lai atbrīvotos no nospiedošās izjūtas. Balss ieķērusies rīklē dobja zvēra rēcienā un iekampjot gaisu,cilvēks sāk kāsēt.

Tur žēla čikstoņa, eņģēs tikko turēdamās, virājas kādas durvis. Varbūt aiz tām kāds raud? Tur kamolā sarāvies tup cilvēks...

— Ko tu te dari? — aizsmakušu balsi čukst Kupris. Tupētājs nepakustas. Pienākot tuvāk, vaicātājs redz, ka tas ir pārogļojies.

— Dievs! — krustu pārmezdams, tas brīdi mīņājas uz vietas, nesamanīdams ko darīt. Taču cilvēks. Vajadzētu aprakt. Vajadzētu. Ar rokām vien pelnos kapu neizraksi. Vajadzētu...

* * *

Tās tiešām izrādās par Annas baznīcas gobām. Lielo gobu ielokā, apgruzdušās sētiņas apjozti, apkvēpuši mūri — baznīcas paliekas. Pretējā pusē laukums ir tukšs drupu lauks, tāpat kā visa bijušā Lielā iela. Tur kādreiz bija namsaimnieka Daiļača īres nami ar veikaliem, tur Dučkēna aptieka, tālāk ielai metot līkumu, satekot kopā ar Skrīveru ielu, pārtopot Dobeles ielā. Lieas, ka Miezītes lauku nomaļnieku ēķeles vēl turētos. Bet tepat laukuma malā, Skrīveru un Lielās ielas satecē, vēl kūp dēļu gali. Te kādreiz bija Paula mēbeļu darbnīca.

Klupdams un krizdams, turoties vairāk pa kreisi, pats nezinādams kā, vīrs izkūlās uz klusu nomales ieliņu, ar iemītiem kājceliņiem. Te viss likās izmiris. Pat gaiss sastindzis, kā pats Radītājs dzīvības elpu aizturot klausītos nāves eņģeļa negantajos soļos. Vai tā nav klusā vienmēr domīgā Filozofu iela ar Ģintermuižu jeb Taboru tās galā? Te klusās novakarēs pilsētniekiem patika staigāt lielo koku ēnās gar slimnīcas sarkanajām ēkām gar iežogoto dārzu. Te parasti valdīja nospiedīgs klusums. Gājējam neviļus jāpievalda balss ar kādu vainas sajūtu pret tiem, kam te pavadāmas bezcerīgas dienas. Dzirdēja, ka pēc Hitlera pavēles tiem iedota salda tējiņa vieglai aizmigšanai.

Kupris slīd lēni pa mīksto kājceliņu. Te netālu blakus ir dambis jeb valnis ar kazarmu ēkām. Dambja augstie koki vēl zaļo; tos nav skāris uguns posts. Kazarmu skeletos grozījās svešie iebrucēji. Vai rīko orģijas? Šīs pirmās bija viņu neaprobežotās patvaļas dienas okupētajā zemē. No tās puses šurp skan sveša valoda, skaļi saucieni.

Iznākot no klusās Filozofu ielas ēnām, dambim savienojoties, pēkšņi iekrīt kā citā pasaulē, — Svētes saulainajās pļavās. Pievilcis pilnas plaušas ar svaigo gaisu, Kupris noliecas pie mazās Svētes upes, kas te, līkumus mezdama, burbulē cauri pļavai. Noliecies vīrs piesmeļ pilnas saujas vēsā ūdens, ceļ pie mutes un dzer. Ceļos nometies, atpogājot apkakli, iebāž galvu ūdenī. Vēsi spirgtām lāsēm ūdens tek pār vīra zodu un krūtīm. Iegremdējis rokas līdz elkoņiem, pret sauli pagriezies, tas žāvē tās.

Vai iespējams, ka kaut kur vēl tik pazemīgi klusa dzīvība elpo, iemiesodamās trauslā pļavas ziedā un pinoties ap soļiem? Bet te viņi ir. Un gājējam patīk salīdzinājums: dzimtene ir saules pārplūdusi, ziedos viļņojoša pļava, pār kuru staigā gada laiki, katrs sevī dodams un ņemdams. Te neviens nav sapņojis dēkaiņa sapņus iekarot svešas zemes un paklaut un verdzināt citas tautas. Nekā cita latviešu cilvēks nav vēlējies kā palikt savas zemes mierā, art, sēt un pļaut, nenodarot ļauna nevienam. Bezgalīgā pateicībā vīrs liecas vēlreiz pie upes padzerties. Padzirdis atkal svešās valodas tuvumu, vīrs ceļas un dodas pāri pļavai uz Svētes pusi.

* * *

Lai kuŗās mājās Kupris ejot iegriežas, pretim rēgojas nokvēpušais skurstenis un pelnu kaudze. Ja kāda ēka ir kaut cik vesela, tā ir cilvēku pārpilna. Zemnieki no savām mājām kaŗa postā aizbēguši nezināmā virzienā. Pilsētā plosījās uguns jūŗa, un tā pilsētnieki okupēja pamestās vietas. Kam uz laukiem bija kāds rads, tas pēkšņi atjaunojot radniecības siltumu, devās iedomātā virzienā, neprasot, vai tāpēc tur lielāka drošība. Atradis iedomāto patvēruma vietu izlaupītu vai nodegušu, tāds nepieņemtais klīda no vietas uz vietu. Izdegušajā pilsētā nebija patvēruma. Cilvēki sablīvējās visprimitīvākajos apstākļos katrā kaut cik apdzīvojamā šķūnelī. Vēl bija vasara ar siltām naktīm. Tā daudzus sedza tikai zvaigžņota debess. Tā arī Kupris bija vadījis vairākas naktis.

Nogurumā sāpot visiem locekļiem, jau stipri krēslā, Kupris paveŗ kāda šķūņa durvis, vērojot, vai neatradīsies vieta kur nolikt arī savu galvu. Viss klons piekaisīts salmiem un sienu, kuŗā vaļājas cilvēki. Cits sakņupis, galvu ceļgalos ieslēpis, klusu kunkstēdams, izolējas no apkārtnes. Cits uz elkoņiem atpiedies zviln pusguļus, domājot to pašu neizdomājamo domu. Kāds uz mutes iekritis salmos elso. Pa vidu raud bērni, sakliedzas sievas. Kaktu tumsā čab salmi.

Pleciem nodrebot, Kupris jūt telpā dīvaino atmosfairu, tādu kā krātiņā iedzīta truša baiļu trīsas. Te nu viņi visi ir — sprostā — visi varonīgie un reizē gļēvie, tepat palikušie un neaizbēgušie, cerību pieviltie. Biklas sievas slēpdamās kaktu tumsā, lakatiem dziļi pārvilktiem pār acīm. Tīši netīrām mutēm, kā gadu ievilktām tumšām rievām. Tā katrs individs citādi pārdzīvoja, pārtopot no brīva cilvēka vergā.

Tepat atpogājies krievs pievar sievieti.

— Ņet! Net! — pretojas sieviete.

— Hā! Hā! — nodārd atbilde.

— Mans vīrs biedrs, sarkanarmietis — izmisumā čukst sieviete.

— Melo, bāba!

— Nemeloju.

— Tad jau biedrs biedram, jūties pagodināta. Gan viņš tāpat strebj citā bļodā, par to nebēdā.

Nopostītajā pilsētā nebija vairs daudz ko laupīt, tāpēc uzbrucēji paklīda tuvējās lauku mājās, kur pamestā bagātība tos tracināja. Te bija arī sievas, kaŗavīram ilgi liegtais prieks, tie nu trakā kārē metās uz sievām — baltajām dūjām. Jau trešo dienu tie remdina salkumu iekaŗotās zemes sieviešu klēpjos.

Dīvaini, ka te neviens neprotestē, tikai pievaŗ acis un klusē, pats cenzdamies dziļāk ierušināties salmos. Kuprim gribētos nelieti paņemt aiz čupra un izmest ādā kā vardi. Bet tepat šo varmāku ir vairāki, gan šautenēm blakus, gan citam vēl plecā. Vai tad tie stāv sardzē biedru izpriecā?

— Balta esi, laba ——

Te tā nav parasts, — izmisumā raud pievarētās balss.

(Turpinājums seko)

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu biedrības sestdienas skolas audzēkņi, skolotāji un vecāki 31. janvārī skolā atzīmēja Draudzīgā aicinājuma atceri. To ievadīja māc. J. Cālīša svētbrīdis un skolas pārzines A. Martinsones uzruna. Par Draudzīgā aicinājuma nozīmi un latviešu kultūras saglabāšanu stāstīja LNAK izglītība nozares vadītājs J. Mežaks. A. Martinsone un bibliotēkāre E. Namgauda pasniedza čaklajiem skolas bibliotēkas grāmatu lasītājiem Sarmītei un Mārtiņam Gaidem un Dāvidam Balodim latviskas krūzītes. Pārzine izsauca visu klašu labākos audzēkņus, kā arī tos, kas nebija kavējuši nevienu mācības stundu. Skolēnu priekšnesumos bija 8. b klases skolnieču kopdeklamācija — V. Plūdoņa Svešumā klīstot un skolēnu koŗa dziesmas V. Maksiņas vadībā. 8. b. klases audzēkne Ieva Ose stāstīja par Draudzīgo aicinājumu. Liecības par mācību pirmo pusgadu skolēni saņēma klasēs. Šī bija arī vecāku apmeklējumu diena, kad lielāks skaits vecāku pēc akta klasēs vēroja mācību gaitu. Pagājušā gada abitūrientu klase dāvinājusi skolai divas grāmatas, ko nodeva Dace Veinberga, izsakot vēlēšanos nākt strādāt par skolotāju sestdienas skolā. Sestdienas skolas 6. klašu skolēnu iestudējumā K. Skalbes Kaķiša dzirnaviņu atkārtojuma izrāde 25. aprīlī pl. 1 dienā Sv. Andreja baznīcas zālē. Drāmatizējumu pirmoreiz izrādīja 4. janvārī.

● Marisa Vētras 10 gadu nāvesdienas atceres koncertu 1. februārī Sv. Andreja baznīcas zālē bija rīkojuši viņa studijas bijušie audzēkņi: soprāni — I. Birne-Veinberga un M. Makvikare, J. Cīruls (baritons) un pianists pavadītājs prof. A. Štrombergs. Bija ieradušies pāri par 200 apmeklētāju. Pēc prof. A. Štromberga uzrunas programmā bija uzņemtas 11 operu ārijas un 11 latviešu komponistu darbi, no tiem divas prof. A. Štromberga komponētas dziesmas un divas prof. T. Ķeniņa kompozicijas, publikai godinot abus autorus ar aplausiem. Prof. A. Štrombergs ir Albertas universitātes mūzikas fakultātes mācībspēks. Viņš savu viesošanos Toronto bija apvienojis ar Kanadas operas mūzikas skolotāju konferenci no 30. janvāŗa līdz 2. februārim, kuŗā tam bija uzticēts vadīt paneļdiskusijas. Koncerta nobeigumā mākslinieki saņēma ziedus, bet klausītāji varēja atspirdzināties ar kafiju.

● Toronto latviešu koncertapvienības šās sezonas trešajā koncertā 31. janvārī Sv. Lorensa mākslas centrā koncertēja pianists Hermanis Godess un Katrīna Godesa. Abi mākslinieki otrā daļā kopīgi nospēlēja Rachmaņinova skaņdarbus divām klavierēm. Koncertu noklausījās vairāk nekā 350 apmeklētāju. Mākslinieki saņēma ziedus. Nākošais un pēdējais šās sezonas koncerts 6. maijā pl. 8 vak., kuŗā dziedās soprāns Irma Kurme, pie klavierēm Verena Stelpe-Dambrāne no no ASV.

● Sv. Jāņa draudzes pēcpusdienā 1. februārī baznīcas zālē archibīskapa A. Lūša priekšlasījuma turpinājumu par Pasaules baznīcu asambleju Kenijā ar 20 minūšu ilgu filmas izrādi noklausījās 170 dalībnieku. Nobeiguma vārdus sacija draudzes priekšnieks J. Koncis, kas ir arī Baznīcas virsvaldes sekretārs. Dāmu komiteja bija rūpējusies par kafijas galdu. Sv. Jāņa draudzes gada sapulce paredzēta 14. martā pēc dievkalpojuma baznīcas zālē.

● Sv. Andreja draudzes padomes sēdē 31. janvārī nodibināts Sidrabenes draudzīgā aicinājuma fonds Sidrabenes sabiedriskās ēkas būvei. Valde aicina draudzes locekļus un bijušo bērnu nometnes dalībniekus iemaksāt ziedojumus nodibinātajā fondā. Līdz šim jau ziedojumos saņemts 1550 dol. Veikti priekšdarbi draudzes gada sapulcei 14. martā pl. 12.30 pēc dievkalpojuma, izraugot nominācijas komiteju — māc. J. Cālīti, R. Rozi, M. Vāgneru un U. Lūsi. Tās uzdevums izraudzīt kandidātus draudzes padomes vēlēšanām. Sv. Andreja draudze iemaksājusi 400 dol. ziedojumu Sv. Jāņa draudzes ērģeļu fondā. Pērngad Sv. Jāņa draudze savukārt bija ziedojusi 300 dol. Sv. Andreja baznīcas altāŗa izbūvei. Sv. Andreja draudzē 313 locekļi pagājušā gadā altāŗa izbūvei nodeva 6617 dol. Ziedojumu veidā sagādāti līdzekļi draudzes mācītāja ģimenes mājas iemaksai, piedaloties 342 ģimenēm un vieniniekiem, kopā saziedojot 22.713 dol. Padome pārrunāja par nākamās vasaras bērnu nometnes izveidošanu, saskaņojot plānus ar Saulaines bērnu nometni. Draudzes dāmu komitejas gadskārtējais bazārs 29. februārī pēc dievkalpojuma baznīcas zālē.

● Sv. Andreja draudzes pēcpusdienā 8. februārī pl. 12.30 rakstnieces Irmas Grebzdes priekšlasījums: „Liecība par dziedināšanu ar Dieva žēlastību." Ticības celsmes stundas 8. februārī pl. 6 vak. notiks Sv. Andreja baznīcā, bet ar 15. februāri atkal Sv. Jāņa baznīcā.

● Toronto mednieku un makšķernieku kluba kārtējā sanāksmē 29. janvārī DV namā K. Šverns izrādīja divas kultūrfilmas par Jaunzēlandes meža zvēriem un Kanadas upju ūdens dzīvniekiem. Apbalvojumus par lielmedījumiem saņēma kluba priekšnieks Jānis Atmata, Pēteris Grava un Gunārs Paeglis. Katrs no viņiem nomedījis pa vienam alnim un saņēma balvu — zelta naglu šautenes laidē. Trofejas saņēma veiksmīgākie makšķernieki Jānis Birznieks (ceļojošo balvu par vislielāko punktu skaitu), Roberts Puriņš, Rūdolfs Ermansons un Francis Noveiko. Nelaiķa Arnolda Kvēpa balvu par lielāko pikreli viņa atraitne novēlējusi klubam par atmiņu novietošanai kluba telpās. Balvas pasniedza kluba priekšnieks J. Atmata ar palīgiem — sekcijas vadītājiem J. Birznieku un J. Beitiņu.

● Jorkas latviešu kapos 31. janvārī apbedīts 79 g. vecais Kārlis Liepa, kas miris 28. janvārī True Davidson veco ļaužu mītnē. K. Liepa bija strēlnieks un kaŗa invalidu apvienības biedrs. Pie aizgājēja šķirsta goda sardzē stāvēja Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku un kaŗa invalidu apvienības locekļi. Kapsētā vainagu nolika un atvadu vārdus teica strēlnieku biedrības pārstāvis un Latviešu kaŗa invalidu apvienības priekšnieks G. Krustiņš. Nelaikim Toronto paliek sieva Alīse, meita Velta Krēsliņa un trīs mazbērni.

● Hamiltonā savā darba vietā Stelco 22. janvārī saļimis un no sirdstriekas vēlāk slimnīcā miris 55 g. vecais Leonīds Liepkājs. Viņš bijis Otrā pasaules kaŗā leģionārs. Šeit tuvāku piederīgo viņam nebija, vienīgi brālēns G. Paeglis un māsīca M. Eglīte. Nelaiķi pārpelnoja Riversaides krematorijā Toronto, izvadot māc. I. Gaidem. Izvadīšanā piedalījās darba biedri, draugi un arī divi brālēni Paegli no Kalamazū, ASV.

● Sv. Andreja draudzes koris savu gadskārtējo koncertu, kas bija paredzēts 10. aprīlī, pārcēlis uz 11. aprīli pl. 6 tehnisku iemeslu dēļ. Koncertā bez draudzes koŗa piedalās māc. I. Gaide (tenors), Silvija Erdmane (soprāns) no Filadelfijas un vīru ansamblis Kalvis, ērģelniece Anita Rundāne un stīgu orķestris.

● 3. Lielā gaidu un skautu nometne paredzēta 1977. gadā, laikā no 27. augusta līdz 4. septembrim Nujorkas ev. lut. draudzes īpašumā Elkas parkā, kad atzīmēs latviešu gaidu kustības 55 un latviešu skautu 60 gadu jubileju. Piedalīsies gaidas un skauti no ASV, Kanadas, Austrālijas un Eiropas zemēm.

● Mednieku un makšķernieku kluba gadskārtējā biedru sapulce notiks 15. februārī pl. 10 rītā, Latviešu namā, Toronto.

● Veleslejas slimnīcā 31. janvārī miris Jānis Rapša, dzimis 1912. gada 29. jūnijā. Bijis Latviešu leģiona rindās, bet pēc Otrā pasaules kaŗa iestājies franču leģionā un nokluvis Indoķīnā. No turienes pārcēlies uz Montrealu, vēlāk Toronto. Strādājis par skulptoru Bija DV Toronto nodaļas biedrs. No Rosara bēŗu nama uz latviešu kapiem nelaiķi izvadīja prāvests Dr. B. Kokins. Izvadīšanu kārtoja DV Toronto nodaļa.

● Toronto, Sv. Katrīnu un Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba žibulēšanas sacensības 1. februārī Simko ezera Virdžīnijas līcī pulcināja 37 dalībniekus. No Sv. Katrīnām bija 16 makšķernieki, no Hamiltonas 11, bet no Toronto 10. Pavisam izzvejoja 627 asaŗus, sākot ar 8 collu gaŗumu. Katrs Sv. Katrīnu zvejnieks izvilka caurmērā 19,5 zivis, Toronto 16,4, bet Hamiltonas makšķernieks 13,6 zivis. Lielākais loms bija J. Ivanovskim (67 asaŗi), aiz viņa J. Zenka (45) un R. Kapps (38). Visi no Sv. Katrīnu kluba. Sacensības vadīja Hamiltonas kluba makšķerēšanas sekcijas vadītājs Žanis Kurmītis. Viņš arī pasniedza balvas. Hamiltonas klubs bija arī sacensību organizētājs.

Draudzīgā aicinājuma aktā TLB sestdienas skolā — V. Plūdoņa Svešumā klīstot deklamējot, 8.b. klases audzēkņi, no kreisās: Anda Kube, Anna Pauzere, Gundega Ozoliņa, Ieva Ose, Ingrīda Bērziņa, Inta Šulce un Urzula Lielbārde. Foto: J. Liģers

Pensionāriem līdzšinējā vadiba

TORONTO LATVIEŠU PENSIONĀRU APVIENĪBAS GADA SAPULCE

Toronto latviešu pensionāru apvienības gada sapulcē 29. janvārī Latviešu namā no 642 reģistrētiem biedriem piedalījās priekšsēdis A. Retigs, protokolēja A. Ozoliņš. Darbības pārskatu nolasīja valdes priekšsēža vietnieks un sarīkojumu daļas vadītājs M. Prikulis.

Pēc biedru skaita Toronto latviešu pensionāru apvienība ir lielākā latviešu oganizācija Toronto. Pagājušā gadā no jauna iestājušies 116 jauni biedri, miruši 22, bet visā apvienības pastāvēšanas laikā — 50. Apvienība 1975. gada decembrī inkorporēta Ontario provincē ar tādām pašām tiesībām un priekšrocībām, kādas bauda līdzīgas kanadiešu organizācijas. Latviešu pensionāru apvienības vēl darbojas Londonā, Hamiltonā un Montrealā. Apvienība ir pilntiesīga locekle Ontario provinces pensionāru organizāciju apvenībā (USCO), kas savukārt ietilpst Kanadas federālā pensionāru apvienībā un iekļāvusies Pasaules pensionāru organizācijā, kuŗai ir sēdeklis Apvienotajās Nācijās.

Pērngad Latviešu namā notikuši 40 pensionāru saieti, pie tam 13 sanāksmēs izrādītas 26 kultūrfilmas, atzīmēta 18. novembŗa un Varoņu piemiņas diena, rīkots eglītes vakars, kā arī Ģimenes diena un izrādītas trīs īsluzdziņas, aicināti mākslinieki sarīkojumu programmām, notikušas grupu nodarbības, dziedāšanas un dažādu spēļu nodarbības. Apvienības biedri ar priekšnesumiem viesojušies veco ļaužu mītnēs, par ko Toronto pilsētas pašvaldības sociālo lietu nodaļa izteikusi pateicību. Vasarā sarīkoti trīs izbraukumi īrētā autobusā.

Par kases stāvokli ziņoja J. Ozoliņš. Pērngad ieņemts 7687 dol.: biedru naudās 1285 dol., sarīkojumu ziedojumos 3383 dol., no loterijām 1060 dol., no pārdotiem dāmu komitejas izgatavotiem rokdarbiem — 1132 dol., bet izdots 5019 dol. — par telpu īri, biroja vajadzībām, sarīkojumu izkārtošanai, transportam u.c. izdevumiem. Visa gada apgrozījums bijis 24.894 dol., ieskaitot 1974. gada atlikumu 9887 dol., Jaunā horizonta 5920 dol. atbalstu, 400 dol. Ontario provinces valdības atbalstu un 1000 dol. Lieltoronto pašvaldības atbalstu. Apvienības atlikums uz šī gada 1. janvāri bijis 19.875 dol.

Dāmu komiteja no valdes saņēmusi 2595 dol., ko izdevusi par produktiem saietos, sarīkojumos un citiem saimnieciskiem pasākumiem. Dāmu komitejas rokdarbu kopas un apvienības biroja iegādātā inventāra un materiāla vērtība pēc amortizācijas atskaitīšanas ir 3233 dol. Revīzijas komisijas ziņojumu nolasīja A. Augulis, aicinot sapulci izteikt pateicību visiem darba darītājiem.

Par valdes priekšsēdi ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo Arturu Retigu, bet valdē no līdzšinējiem ievēlēja — Mārtiņu Prikuli ar 152 balsīm, Jāni Ozoliņu (146), Mārtiņu Vāgneru (133), Margu Kociņu (130), Ernestu Mellupu (125), Vilmu Aleksandru (120), Jāni Indriksonu (96), loizu Budži (93), bet no jauna valdē ievēlēja Kārli Tanni (93), Eduardu Austriņu (86), kandidātos paliekot Andrejam Ozoliņam ar 84 balsīm, Kārlim Priedoliņam (81), E. Villerei (67) un Robertam Burģelim (49). No iepriekšējās valdes vairs nekandidēja sekretārs R. Roze, Ed. Tiltiņš un J. Skrastiņš. Revīzijas komisiju ievēlēja līdzšinējā sastāvā: A. Auguli (115 b.), K.Purmalu (110) un K. Priedīti (97), kandidātos — A. Briedis un A. Čivželis. Dāmu komitejā, balsošanā piedaloties tikai dāmām, ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējās: priekšnieci Edīti Retigu, Lūciju Zvaigzni, Martu Zusteri, Matildi Stradu un Mariju Kauliņu. Veselības dēļ atteicās kandidēt Lūcija Ozoliņa.

Biedru naudu atstāja līdzšinējo 2 dol. gadā, jo daudzi biedri maksu jau nokārtojuši, bet nākošā 1977. gadā biedru maksa būs 3 dol. gadā. Pieņēma valdes proponēto budžetu 8000 dol. apmērā, paredzot 1500 dol. telpu īrei, 3000 dol. dāmu komitejas vajadzībām, 500 dol. izbraukumiem, 300 dol. bumbošanai un makšķerēšanai, kādu palīdzību varēs dot, ja saņems Lieltoronto pašvaldības piešķīrumu. Ieņēmumos paredzēts: 5000 dol. biedru naudās un no pašu sarīkojumiem un loterijām, no Jaunā horizonta līdzekļiem 2600 dol. un Ontario valdības 200 dol.

Plašāku paskaidrojumu par 1976. gada darbības projektu sniedza A. Retigs, minot divus galvenos punktus: Latviešu

(Turpinājums 13. lp.)

KĻŪDAS LABOJUMS

Mūsu laikraksta šīsdienas numura iespiešanas laikā Reliģiskās dzīves lappusē draudžu ziņās pamanīta kļūda Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumu sarakstā, kur nepareizi minēts dievkalpojumu sākumu laiks pl. 10, pareizi jābūt pl. 11 no rīta.

Vēl tikai 20 nedēļas

6. Latviešu dziesmu svētku rīcības komiteja pēdējās divās sēdēs turpināja apspriest un kārtot plašo svētku programmu, kas ar 9 koncertiem, 4 tautas deju uzvedumiem un sacensībām, 3 teātŗa izrādēm, 3 rakstnieku cēlieniem un 3 ballēm Toronto turpināsies no 27. jūnija līdz 4. jūlijam, ar daudzām sēdēm, sanāksmēm un salidojumiem vairāk nekā nedēļu ilgajā svētku laikā.

Līdz dziesmu svētkiem atlikušas vairs tikai 20 nedēļas. Varbūt tas liekas vēl daudz svētku gaidītājiem, bet rīkotājiem un plašās programmas dalībniekiem, uz kuŗu pleciem gulstas 22 dažādi sarīkojumi, laika vairs visai maz. Arī svētku apmeklētājiem jau jāsāk plānot savi braucieni uz Toronto un jādomā par savu vasaras atvaļinājuma iekārtošanu. Lai gan sarīkojumu laiki iekārtoti tā, ka tos būs iespējams apmeklēt vienu pēc otra, taču dažas svētku dienas apmeklētājiem būs visai smagas, kad sarīkojumi sāksies jau pl. 10 no rīta un ilgs līdz pl. 8 vakarā, kā piemēram, 1. jūlijā, beidzoties ar iepazīšanās balli, kas ieilgs vēl pāri pusnaktij. Tas tomēr nav iemesls bažām, jo satiksme Toronto ir ļoti laba, sarīkojumu vietas izvēlētas vienkopus, pilsētas centrā, kur atradīsies arī galvenā sarīkojumu vieta un dziesmu svētku informācijas birojs — Four Season Sheraton viesnīcā. Šeit apmetīsies arī liela daļa svētku apmeklētāju no citām pilsētām.

Judīte Vāgnere, kas ir skolnieku sarīkojuma administrātore, pieteikusi jau 200 skolēnus 4. jūlija koncertā, kas sāksies pl. 12 dienā, bet mēģinājumi jau pl. 9.30 no rīta, kas ilgs līdz pl. 11. Programmas dalībniekus paēdinās skolēnu vecāki. Dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdis J. Šmits ziņoja komitejas sēdē, ka saņēmis vēstuli no Mariannas Zariņas Londonā, kas lūgusi izraudzīt pārstāvi Toronto 1977. g. dziesmu svētkiem Londonā. Par tādu aicināts Gunārs Kārkliņš, kas aicinājumu pieņēmis. Komponists Jānis Kalniņš atsūtījis savu Sonātu vijolei un klavierēm, ko bija pasūtinājusi rīcības komiteja. Notis nodotas vijolniecei Rasmai Lielmanei. Komponists Arnolds Šturms savukārt atsūtījis pasūtināto darbu — Svītu obojai un klavierēm, ko atskaņos A. Jansons no Ņujorkas; arī viņam jau nosūtītas notis iestudēšanai.

Pie dziesmu svētku komitejas izveidota īpaša apakškomiteja, kas kārtos svētku brīvbiļešu sadali. Šo darbu uzņēmušies Jānis Šmits, Mirdza Gruzīte un Maiga Rubene, kas izstrādājuši plānu brīvbiļešu sadalei un ko rīcības komiteja ar dažiem grozījumiem pieņēma. Koŗu kopkoncerta dziedātāji un dejotāji saņems svētku žetonus, iespiesto svētku vadoni un 8 dol., kas ir dziesmu svētku ieejas biļetes cena. Bez tam vēl paredzētas brīvbiļetes, brokastis un pusdienas mēģinājumu laikos, kā arī segt daļēji ceļa naudu, ja no svētkiem būs atlikums. To izmaksās tikai dalībniekiem, dziedātājiem un dejotājiem, ja tie būs ieradušies un reģistrējušies mēģinājumos.

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā pārstāve Gunta Laure ziņoja, ka no uzaicinātiem dalībniekiem jaunatnes rakstnieku cēlieniem saņemtas jau divas pozitīvas atbildes, bet divi aicinātie rakstnieki vēlas ceļa izdevumu samaksu. Visi jauniešu sarīkojumi ietverti kopējā nosaukumā — Skate 76. Mārtiņš Zilvers uzņēmies izkārtot iepazīšanās un jauniešu balli. Rīcības komiteja aicināja nākt ar izstrādātu budžetu. Lietiskās mākslas izstādes vadītājs Aleksandrs Gugāns ziņoja par 150 uzaicinājumiem daiļamatniekiem piedalīties izstādē, kā arī iepazīstināja ar izstrādāto izstādes plānu.

Par dziesmu svētku atklāšanas sarīkojumu īpaši rūpejas Imants Alksnis, komp. Arvīds Purvs un Ingrīda Bulmane. Rīcības komiteja viņu priekšlikumus akceptēja un lūdza stāties sakaros ar attiecīgiem mākslinieciem dziesmu svētku atklāšanas koncertam 27. jūnijā.

— ls —

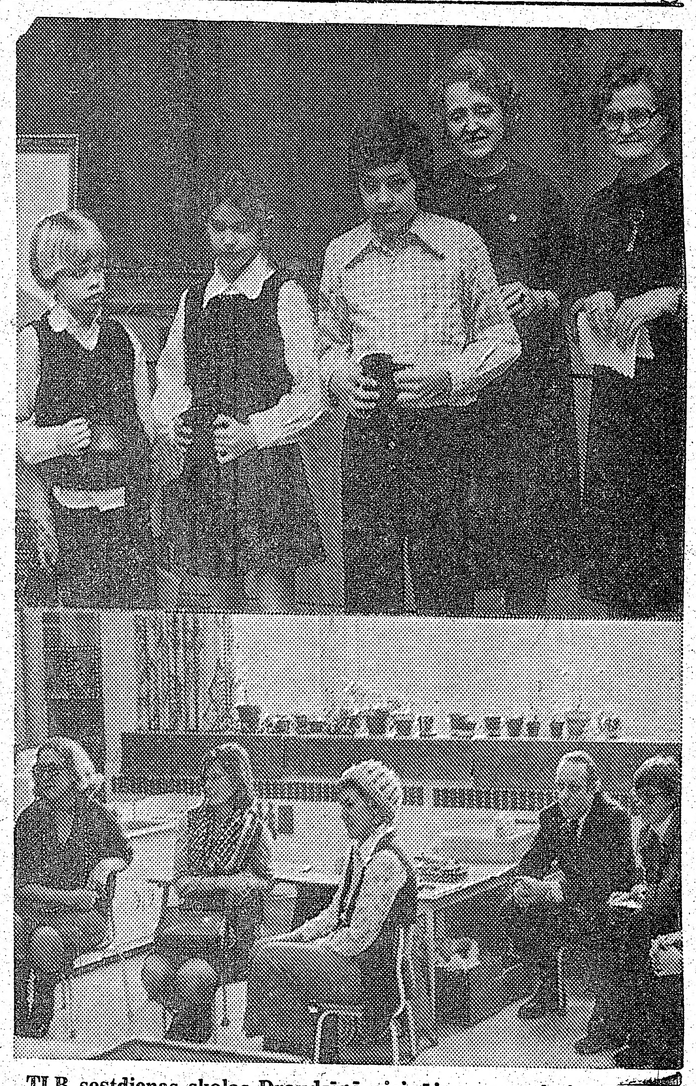

TLB sestdienas skolas Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā tiks čaklākie šī mācību gada grāmatu lasītāji saņēma veltes — latviskās keramikas krūzes. Tie ir, attēlā no kreisās: 2. kl. audzēknis Mārtiņš Gaide, viņa māsa, 4. kl. audzēkne Sarma Gaide un Dāvids Balodis. Aizmugurē skolas pārzine A. Martinsone un bibliotēkāre E. Namgrauda. Apbalvotie izlasījuši 5 līdz 12 grāmatas katrs. Apakšējā attēlā — izmēģinot mazos krēsliņus pirmskolas klasē, iepazīstoties ar darbu šinī klasē pēc Draudzīgā aicinājuma akta, no kreiās: Rasma Branta, Ziedone Skuja, Skaidrīte Tērauda, Ēriks Eislers un Solveiga Miezīte.

Foto: J. Liģers

Jauno latviešu mūziķu un komp. koncerts

6. Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja izsludinājusi jauno latviešu mūziķu konkursu jaunajiem latviešu mūziķiem brīvajā pasaulē. Konkurss notiks piecās katēgorijās: dziedātājiem līdz 30 g. v., dz. 1946. g. vai jaunākiem, pianistiem līdz 18 g. v., dz. 1958. g. vai jaunākiem, pianistiem no 19 — 25 g. v., dz. 1957. — 1951. g., citiem instrumentiem līdz 18 g. v., dz. 1957. g. vai jaunākiem un instrumentālistiem no 19 līdz 25 g. v., dz. no 1957. — 1951. g. Konkurss notiks dziesmu svētku nedēļā — 30. jūnijā Toronto un būs publisks.

Konkursa dalībniekiem paredzētas 1. un 2. godalgas — 150, 200, 250 un 300 dol. apmērā. Uzvarētājus aicinās koncertēt dziesmu svētku jauno mākslinieku koncertā, maksājot honorāru. Žūrijas komisija varēs aicināt piedalīties koncertā arī mūziķus, kas nav iekļuvuši godalgoto sarakstā. Koncertā atskaņojami kandidāta paša izraudzīti skaņdarbi, ne mazāk kā 15 min. ilgi. Repertuāra izvēle mūzikas stila ziņā nav ierobežota, bet dziedātāju izvēlētā programmā jābūt vismaz 50% latviešu komponistu solo dziesmām. Instrumentālistu izraudzītiem skaņdarbiem vienam jābūt latviešu autora skaņdarbam. Konkursa daļa pēc pieprasījuma izsūtīs skaņdarbu sarakstu referencei, kā arī latviešu autoru kompoziciju sarakstu instrumentu grupām, izņemot klavierēm, kur vispārējais latviešu repertuārs, tāpat kā solo dziesmām, jau plašāk pazīstams.

Kandidātus vērtēs žūrijas komisija ar prof. T. Ķeniņu par priekšsēdi. Konkursam jāpieteicas līdz šī gada 31. martam, sniedzot veidlapā ziņas par mūzikālo izglītību un pievienojot sarakstu par pēdējā laikā atskaņotiem darbiem. Pieteikums apstiprināms ar pašreizējā mūzikas paidagoga parakstu. Ja dalībniekam nebūtu pašam savs pavadītājs, tad tādu dos rīcības komiteja. Konkursa sarakste adresējama: Latvian Performers Competition, c/o Mr. Ž. Zentiņš, 31 Lillibet Road, Toronto, Ont., Canada M8Z 3S5, tālr. (416) 233-0960.

Dziesmu svētku rīcības komiteja izsludinājusi arī jauno latviešu komponistu konkursu mūzikas jaundarbu sacensībai latviešu komponistiem brīvajā pasaulē, kas dzimuši 1946. g. un jaunāki — koŗa vai solo dziesmai (1. godalga 250, otrā — 150 dol.) — oriģināldziesma vai tautasdziesmu apdare ar instrumentālu pavadījumu, vai arī bez tā un jebkuŗam balsu sastāvam. Instrumentāldarbiem no 1 — 5 izpildītājiem 1. godalga 250., otrā — 150 dol. Kompozicijas apzīmējamas ar moto, kas rakstāmas arī pievienotā slēgtā aploksnē, kuŗā jāpazino autora vārds, uzvārds, dzimšanas gads un adrese. Dziesmām izmantojami tikai latviešu autoru vai tautas dainu teksti. Pieteikuma veidlapas saņemamas no Ž. Zentiņa un iesūtāmas līdz š. g. 31. martam uz augšminēto adresi.

Jūlija Sakni pieminot

Cienījamu vecumu, 88. mūža gadu sasniedzis, pēkšņi šīs zemes gaitas izbeidzis populārais Mākslas salona īpašnieks Jūlijs Sakne. Sirakūzieši viņu piemin kā aktīvu latviešu sabiedrības locekli, kas no darba nav vairījies, nedz arī no dolaru ziedošanas atteicies. Bijis Sirakūzu Latviešu biedrības valdes loceklis un pārstāvējis to ALA kongresos.

Pēc ierašanās Sirakūzās Jūlijs Sakne, blakus maizes darbam sācis pakalpot tautiešiem ar latviešu grāmatām un daiļamatnieku gatavotām rotas lietām, keramiku un latviskiem ādas izstrādājumiem. Rotācijas veidā apgrozījušās arī latviešu mākslinieku gleznas. Tā laika tecējumā Jūlijs Sakne ieguva lielu popularitāti ne vien Sirakūzās, bet arī tālu ārpus tām.

Mūža pievakarē Jūlijs Sakne pārcēlās uz Ņujorkas latviešu draudzes nometni Elka Parkā, lai tur vadītu mierīgākas dienas, bet nāve 27. decembrī pēkšņi pārtrauca viņa mūža gaitas. Uz latviešu brāļu kapiem Katskiļos to izvadīja Ņujorkas draudzes māc. R. Zariņš. Ar ziediem ardievas nesa radu pārstāve Zenta Ozoliņa, no sirakūziešiem — Jānis Širmanis. Kaŗa invalidus pārstāvēja Rotas saimnieks Jānis Briģis, bet nometni — Alfrēds Sprincis.

Jānis Širmanis

Koncerts M. Vētras piemiņai

Ir pagājuši drusku vairāk nekā desmit gadi, kad operdziedonis Mariss Vētra šķīrās no Toronto latviešu sabiedrības un tās mākslinieku kuplās saimes. Pēkšņi viņa spilgtā un bieži kontroversā mākslas karjēra bija noslēgusies uz mūžu, atstājot daudzus talantīgus latviešu dziedātājus bez mūzikāli vokālas izglītības. Laikā, kad Mariss Vētra dzīvoja Toronto, jo sekmīgi darbojās viņa vokālā studija, pulcinot ap 30 mūzikas interesentu. Pēc dziedoņa nāves daudzi no viņa skolniekiem izklīda pa plašo Kanadu un ASV, bet neliela daļa turpināja iesāktās studijas. Pie uzticīgākajiem skolniekiem katrā ziņā pieskaitāmi Juris Cīrulis (baritons), Marta Makvikare (soprāns) un Ingeborga Birne-Veinberga (soprāns). Vētras 10 gadu nāves atceres koncertam svētdienas pēcpusdienā Toronto Sv. Andreja baznīcas augšējā zālē viņi bija izvēlējušies plašu un vispusīgu programmu. Pie klavierēm pavadīja diriģents un komponists Alfrēds Štrombergs, kas jau piecus gadus darbojas par mācībspēku Edmontonas universitātes mūzikas fakultātē.

A. Štrombergs ir viens no tiem nedaudzajiem latviešu mūziķiem, kas visus trimdas gadus cieši sadarbojies ar Marisu Vētru, bet mūzikālā plāksnē īpaši no 1946. gada, kad mūsu bij. Nacionālās operas pirmais tenors ieradās Halifaksā un kopā ar pārējiem latviešu māksliniekiem tur nodibināja operas sabiedrību.

Īsi pirms koncerta A. Štrombergs iepazīstināja klausītājus ar Vētras biografiju, īpaši cildinot dziedoņa drāmatiskās spējas. Mariss Vētra pieskaitāms pie latviešu tēliem, kas joprojām „dzīvo latviešu klausītāju atmiņās", gan piebilstot, ka katra ģenerācija to atcerēsies citādāk. Uzrunas nobeigumā A. Štrombergs raksturoja bijušo operdziedoni kā „spožu mākslinieku, rakstnieku un nacionālitātes veicinātāju".

Ar šādu patriotiski mūzikālu ievadu ap 200 klausītāju automatiski tika ievilināti programmas pirmajā daļā, kas sākās ar divām Purcella dziesmām Makvikares un Cīruļa izpildījumā. Sekoja baritona J. Cīruļa solo sniegums — komiskā kataloga ārija no Mocarta operas Don Žuāns. Dziedoņa balss patīkami tembrēta un sonora, bet šīs ārijas interpretācijā J. Cīrulis varēja ielikt vairāk humora — faktu, ka Don Žuāns jūtami „tēlo" savas mīlas avantūras dažādās zemēs. Kaut Madamina citādi izskanēja braši

(Turpinājums 12. lp.)

PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicos Veterānu-strēlnieku biedrībai Toronto, Kaŗa invalidu apvienībai Kanadā, mācītājam J. Cālītim, visiem draugiem un pārējiem, kas piedalījās mana vīra izvadīšanā pēdējā gaitā. Paldies par ziediem un līdzjūtību.

A. LIEPA

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

7. februārī pl. 7.30 vak. Latviešu namā TLB gadskārtējais karnevāls „17 un kungs".

12. februārī pl. 2 pēcp. Latviešu namā pensionāru kārtējā sanāksme. A. Kirša lasīs — Individuālais un pūļa cilvēks.

14. februārī pl. 6 vak. Sv. Andreja baznīcā komp. J. Norviļa 70. g. jubilejas koncerts. Piedalās DV vīru koris Kanadā un Dainas koris; Anitas Rundānes ērģeļu pavadījumi un solo.

14. februārī pl. 7 vak. tradicionālā Pankūku balle Latviešu namā. Par dejas mūziku rūpēsies I. Ķipis.| Jaunāko Dižd anča dalībnieku priekšnesumi. Rīko Latviešu nama dāmu komiteja. Ieeja brīva.

15. februārī pl. 3 pēcp. Sv. Andreja baznīcā Gaujas gaidu un Rīgas skautu 25. gadu jubilejas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma svētku akts sarīkojumu zālē.

20. februārī pl. 7.30 vak. Sv. Jāņa baznīcas telpās Mākslinieku vienības Latvis izstādi atklās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Izstāde turpināsies 21. februārī no pl. 12 — 9 vak. un 22. febr. no pl. 1 dienā līdz pl. 9 vak.

21. februārī vīru koŗa Viesturs koncerts — Lietuviešu kultūras namā, 1573 Bloor St. W.

21. februārī pl. 8 vak. Latviešu namā (491 College St. Toronto) Diždancis rīko Baltic Bash. Tērps sēmiformālais.

22. februārī pl. 4 pēcp. Latviešu namā LPB J. Akurātera 100 g. atceres sarīkojums: I. Ancāne, S. Darkēvica, J. Dzeguze, I. Sakss, Dr. P. Vasariņš, A. Vītols u.c.

22. febr. pl. 12.30 DV namā, Toronto DV nodaļas biedru pilnsapulce.

27. februārī pl. 7.30 Saulaines „Apgaismošanas" vakars Sv. Jāņa draudzes telpās. Vakariņas un priekšnesumi. Ielūdz Saulaines pārvalde un draudzes dāmu komiteja.

27. februārī DV Daugaviņa rīkotais Baltiešu vakars 76. Piedalās Kalev Estiene vingrotāji, igauņu un lietuviešu dejotāji, latviešu vokālais ansamblis Ausma un poļu un ungāru dejotāji.

No 27. — 29. februārim Sv. Jāņa baznīcā: „Šī māksla ir jauna". Rīko LNJAK.

28. febr. pl. 6.30 vak. Latviešu namā katoļu vien. dāmu komitejas Aizgaveņa sarīkojums ar prāv. B. Kokina priekšlasījumu — Gaišredzība vai okultisms. Jauniešu mūzikālie priekšnesumi. Bufete ar dažāda veida pankūkām.

29. februārī pl. 4 pēcp. DV namā Latvijas brīvības cīnītāju atceres sarīkojums.

6. martā pl. 7.30 vak. Latviešu namā TLB drāmatiskās kopas drāmatizējums Čāpiņa dēla precības (no J. Janševska Dzimtenes) ar dziesmām un dejām. Saviesīgs vakars. Bufete ar padzērieniem un uzkodām. Visi aicināti.

7. martā filmas Pūt, vējiņi izrādes pl. 6.30 un 9.00 vakarā, Ontario Science Centre zālē, 770 Don Mills Road.

7. martā pl. 6 vak. Sv. Jāņa baznīcā Plkv. Oskara Kalpaka un viņa karavīru piemiņas dievkalpojums.

13. martā pl. 6.30 vak. Plkv. Kalpaka bataljona atceres balle Prince Hotel, 900 York Mills Rd. (pie Don Mills Rd.).

20. martā pl. 7.30 vak. DV Toronto vanadžu koŗa Zīle koncerts, 1573 Bloor St. W. Diriģents Arvīds Purvs. Saviesīgajā vakarā spēlēs Runči.

27. martā pl. 7 Sv. Jāņa draudzes dievnamā, 200 Balmoral Ave., tenora Ivara Gaides un ērģelnieces Anitas Rundānes garīgs koncerts par labu draudzes ērģeļu fondam.

28. martā pl. 3. pēcp. Bickford Park skolas auditorijā Toronto teātŗa izrāde Ernesta Aistara „Goda diena" Voldemāra Pūkata režijā.

3. apr. Ilmāra Dzeņa un kompānijas koncerts-kabarē „Tai mazā krodziņā" Ukraiņu namā 297 College St. Sākums pl. 8 vakarā.

3. — 7. aprīlim Toronto viesosies Minsteres latviešu ģimnazijas audzēkņu koris.

24. aprīlī pl. 8 vak. Bickford Park skolas auditorijā ALT Bostonas ansambļa 25 g. jubilejas iestudējums — Rūdolfa Blaumaņa No saldenās pudeles. Režisors Reinis Birzgalis.

6. Latviešu dziesmu svētki un latviešu dienas Kanadā

Svētdien, 27. jūnijā: dievkalpojums — dzismu svētku atklāšana — tēlotājas mākslas izstādes atklāšana.

Pirmdien, 28. jūnijā: kultūras darbinieku kongress — Sidnejas deju kopu uzvedums Saules josta.

Otrdien, 29. jūnijā: sabiedriski politisko darbinieku kongress — teātŗa izrāde J. Raiņa Rīgas ragana.

Trešdien, 30. jūnijā: skolu darbinieku kongress — jauno mākslinieku konkurss — latviešu simfoniskās mūzikas koncerts.

Ceturtdien, 1. jūlijā: dievkalpojums — jauno rakstnieku cēliens — filatelijas un numizmatikas izstādes atklāšana — lietiskās mākslas izstādes atklāšana — teātŗa izrāde Rīgas ragana — tautas deju sacensības — latviešu kamermūzikas koncerts — iepazīšanās balle.

Piektdien, 2. jūlijā: PBLA valdes sēde — LNJAK pilnsapulce — masu sapulce pie pilsētas valdes — jaundeju skate — jauno mākslinieku koncerts — garīgs koncerts — jauniešu balle — rakstnieku cēliens.

Sestdien, 3. jūlijā: ASV — Kanadas latv. izlases spēles volejbolā un basket bolā — teātris Rīgas ragana — populārās mūzikas koncerts — tautas deju lieluzvedums — dziesmu svētku balle.

Svētdien, 4. jūlijā: rakstnieku cēliens — skolnieku koncerts — koŗu kopkoncerts — populārās mūzikas koncerts.

Par Draudzīgā aicinājuma nozīmi TLB sestdienas skolā stāstīja LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks (labajā pusē). Stāstījumu noklausījās apm. 240 skolas audzēkņu. Foto: J. Liģers

Visvairāk lasītais rakstnieks

GUNĀRAM JANOVSKIM 60 GADI

Brīvajā pasaulē visvairāk lasītajam autoram Gunāram Janovskim Anglijā 8. februārī piepildās sestais gadu desmits. Ik romānā, stāstā vai novelē parādās kaut kas no paša autora, un mēs uzzinām vairāk par Janovska bērnību, jaunību, kaŗa laika gaitām un dzīvi svešajā zemē; iepazīstamies arī ar viņa uzskatiem nacionālajos, sabiedriskos un citos jautājumos. Nevienu nevarēs apraksstīt tik dzīvi un izteiksmīgi ūdeņus, kā to darījis Janovskis savos romānos, ja nebūtu pie tiem pavadījis dienas un naktis, ziemas un vasaras.

Janovskis dzimis Helsinkos, Somijā, bet savu bērnību pavadījis Baltijas jūŗas krastā pie Daugavgrīvas un Bolderājas. Viņa tēvs bija tālbraucēju kapteinis, kas brīvajos brīžos vislabprātāk brauca zvejot, un šajos braucienos ņēma līdz savu dēlu, likdams mazajam zēnam sēdēt pie airiem ilgas stundas. Gunārs arī savu skolas naudu sapelnījis šādā ceļā, ne jau tādēļ, ka tēvs nedotu, bet gan tāpēc, ka viņš vēlējās zēnam iemācīt novērtēt darbu un panākumus.

Janovska jaunība pavīd citos romānos un stāstos. Par dzīvi Latvijā, kad tai gāja pāri viena pēc otras svešas varas, lasām rindās — Bez ceļa. Tālāk seko kaŗa laika gaitas, rokot grāvjus pie Tornas un izceļošana uz Angliju, kur, līdzīgi daudziem citiem tūkstošiem latviešu, vismaz sākuma gados, bija jāstrādā darbs, kas prasīja lielu fizisku piepūli un morālu pazemojumu. Šos laikus attēlo vairāki Janovska romāni un noveles. Autors tomēr nepadodas sarūgtinājumam, bet labprātāk visu skata ar humoru, kas reizēm ir diezgan ass, vai ar labsirdīgu smīnu.

Janovska tēli ir dzīvi, asi tverti; tie ir ļaudis, kas dzīvo un darbojas, ar visām cilvēcīgām labām un sliktām īpašībām, sākot ar vareno igauni Juhanu (Solā), līdz pat jaunajai un sirsnīgajai angļu meitenei Lindai (Sarkanā krāce). Janovskis savos darbos tēlojis ne tikai latviešu, bet arī angļu un vācu sabiedrību, pierādīdams labas psīchologa spējas. Viņš pieskāries arī britu salu rasu un sabiedrisko sarežģījumu problēmām. Reizēm Janovskim patīk risināt arī mistiskus motikumus ar mazliet kriminālu pieskaņu, kā ,piemēram, novelē Ieklausies naktī.

Dabas mīlestība un tuvība jūtama gandrīz ikvienā Janovska darbā. Viņš vislabāk jūtas mežā vai ūdens malā, visatklātāk var izrunāties ar meža dzīvniekiem, arī mājas suni Juku, viņam draugos ir sarkankrūtīte laulka malā, kas tur ik rītus sagaida. Būs grūti atrast autoru, kas tik krāsaini un izteiksmīgi būtu aprakstījis mežu kā Janovskis savā prozas darbā Dziesma mežam.

Nevar nepieminēt arī Janovski dzejnieku, kas istājas mūsu priekšā savā pirmajā dzejoļu krājumā kopā ar Indru Gubiņu — Paskaties pļavā (1974. g.). Tāpat nevar nepieminēt Janovska asprātīgo un delikāto humoru. Savā laikā it bieži lasījām viņa dubultnieka Mintauta Mežmiļa feļetonus.

Gunāra Janovska izdoto darbu skaits ir liels. Sākot ar 1957. gadā iznākušo Vilragā līdz 1975. gadā izdotā Ieklausies naktī, publicēti: 1963. gadā — Sola; 1965. g. — Bez ceļa; 1966. g. Pie Tornas, Svešumā; 1967. g. — Smiekliņami; 1968. g. Pār Trentu kāpj migla; 1969. g. — Ēnu menuets, Dziesma mežam; 1970. g. — Pēc Pastardienas, Nelūgts ciemos; 1971. g. — Rolands; 1972. g. — Balsis aiz tumsas; 1973. g. — Uz neatgriešanos; 1974. g. — Kur gaili nedzied, Paskaties kļavā (dzejoļi, kopā ar Indru Gubiņu); 1975. g. — Ieklausies naktī un šinī gadā varam gaidīt romānu Kaijas kliedz vētrā.

Pēdējos gados Gunārs Janovskis negrib vairs pats lasīt savus darbus — ne literāros sarīkojumos, ne arī rakstnieku rītos, it kā citi to varot labāk veikt. Bet tie, kas pērnvasar bijuši klāt Anglijas latviešu dziesmu dienās Lesterē, var liecināt, ka labāk par autoru pašu neviens viņa darbus nav lasījis. Janovska sniegumā jaunā romāna Kaijas kliedz vētru izvilkums bija šī darba drāmatizējums ar lielisku balss noskaņas un izteiksmes maiņu.

Vēl pie Gunāra Janovska mākslas talantiem minama arī gleznieciba. Viņa darbi atrodami ne vienā vien privātā un sabiedriskā latviešu mītnē. Arī dziedāt Gunāram patīk, un viņu redzam un dzirdam vīru koŗa rindās dziesmu dienās. Dzīvodams tagad savā lauku mājā, meža malā, Janovskis visu savu laiku spēj veltīt literāram darbam. Neaizstājams palīgs rakstniekam šajos gados bijusi viņa dzīvesbiedre Rasma, kam latviešu literātūra ir sirdslieta. Viņa bieži lasījusi Gunāra darbus literāros sarīkojumos. Rakstnieks ir arī Latviešu preses biedrības biedrs.

Vēl daudz baltu dieniņu!

Austra Liepiņa

TORONTO KONCERTAPVIENĪBAS KONCERTI

6. maijā soprāns Irma Kurme, pie klavierēm Verena Stelpe-Dambrāne.

Visi koncerti notiek Sv. Laurenca Taunhallē.

HAMILTONA

14. februārī pl. 8 vak. DV Hamiltonas nod. karnevāls Pigbridžā — Roberts restorānā. Spēlēs Runči.

Niagara falls, Ont.

17. — 18. jūl. Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

Metallietuvē steidzīgi vajadzīgi strādnieki

K. P. BRONZE LTD.

23 Harlech Court,

Thornhill.

Tālr. 881-1568

Gunārs Janovskis

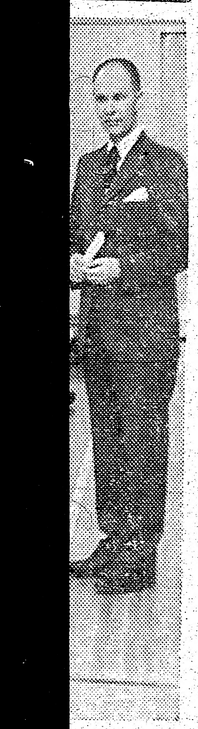

ē).
ers

dru Gubiņu
(1974. g.).
inēt Janov-
elikāto hu-
bieži lasī-
a Mintauta

izdoto dar-
kot ar 1957.
gā līdz 1975.
usies naktī,
ā — Sola;
1966. g. Pie
1967. g. —
. Pār Tren-
. g. — Ēnu
mežam;
astardienas,
971. g. —
- Balsis aiz
— Uz neat-
— Kur gaiļi
kļavā (dze-
u Gubiņu);
es naktī un
dīt romānu

Gunārs Ja-
pats lasīt
iterāros sa-
rakstnieku
varot labāk
ērnvasar bi-
viešu dzies-
var liecināt,
u pašu ne-
nav lasījis.
jaunā ro-
vētru izvil-
drāmatizē-
s noskaņas
u.

Janovska
minama arī
rbi atroda-
vātā un sa-
mībnē. Arī
atīk, un vi-
am vīru ko-
dienās. Dzī-
lauku mā-
novskis visu
ēt literāram
jams palīgs
gados biju-
dre Rasma,
ūra ir sirds-
jusi Gunāra
arīkojumos.
atviešu pre-
s.

ieniņu!

ra Liepiņa

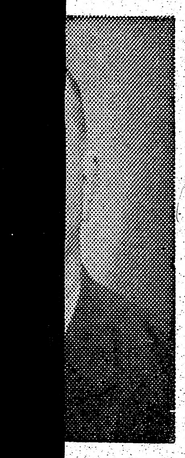

vskis

Raistera fonda balva Teodoram Zeltiņam

Raistera fonds radās 1971. g. novembrī galvenokārt dzejnieka un redaktora Ērika Raistera piemiņas saglabāšanai. Dažos gados tas paspējis izaugt līdz plašākiem apjomiem, un 18. janvāŗa sarīkojumā Ņujorkā imponēja ar plašu atbalstu māksliniekiem un otrās literārās balvas piešķiršanu: Pirmo saņēma Uldis Ģērmanis. Šogad pagodinājumu piedzīvoja dzejnieks un rakstnieks Teodors Zeltiņš, galvenokārt par ciklu Tuvos un tālos ciemos — rakstiem, kas pietuvinājuši žurnālismu daiļliterātūrai tādā mērā, kā to iepriekš ir spējis vienīgi Kārlis Skalbe ar savām Mazajām Piezīmēm.

Nākamgad iecerēts piešķirt balvu izcilākajam Mazputniņa līdzstrādniekam. Lēmums ir atbalss Mazputniņa enerģiskajiem „Palīgā - palīgā - palīgā!" saucieniem, kas raidīti ne tikai vecākiem, lai tie šo izcili labo žurnālu abonētu saviem bērniem un organizācijām, lai tās turpinātu to materiāli atbalstīt — bet arī rakstītājiem, līdzstrādnieku skaita palielināšanai. Līdz šim darba smagumu visus 15 gadus ar vairāk nekā 200 numuriem iznesušas apm. 10 personas, visvairāk jau paši redaktori Laimonis un Līga Streipi.

Sarīkojumu atklāja Raistera fonda priekšsēdis Henrijs Moors, pasniedzot velti — 400 dol. čeku — velti — 400 dol. čeku — T. Zeltiņa dzīvesbiedrei Veltai, jo pats godalgotais neveselības dēļ nebija varējis ierasties. Viktors Neimanis bija sagatavojis interesantu apskatu par Zeltiņa darbu, ar trāpīgiem piemēriem no Tuviem un tāliem ciemiem. Viņš arī pieminēja, ka T. Zeltiņš ir 18 prozas, 8 dzeju, 4 pasaku un bērnu grāmatu un 5 lugu autors, kā arī rediģējis 4 liela apmēra antaloģijas. Viņam piešķirtas Kultūras Fonda un Ģen. Goppera fonda balvas. Kaut arī 1974. g. oktobrī rakstnieks kļuva tikai 60 g. vecs, šogad varam svinēt 40 g. atceri no viņa pirmās grāmatas iznākšanas — romāna Rīgas ģimnazisti.

Nikolajs Kalniņš savukārt referēja, cik nepieciešams sagādāt Mazputniņam jaunu līdzstrādnieku pulku.

Sarīkojumu kuplināja jaunākās paaudzes mākslinieki, kur raibā rindā mainījās jauni dzejnieki ar jauniem komponistiem un atskaņotājiem. Anita Rubene (soprāns) no Filadelfijas Ilzes Akerbergas klavieŗu pavadībā nodziedāja vairākas solo dziesmas, no kuŗām 3 bija tautasdziesmas, kam sekoja 13. g. v. Ritas Rumpēteres pirmā uzstāšanās dzejā. Viņu nomainīja Romulds Princis ar vienu savu klavieŗu kompoziciju un retāk dzirdēta Šopēna darba atskaņojumu. Gunārs Lucāns lasīja savu dzejoli, bet Rita Gāle nolasīja Līzes Kļaviņas vārsmas, kas bija aizkavēta ierasties. Ilze Akerberga spēlēja pašas aranžētas tautasdziesmas par Rīgu. Kā pēdējā uzstājās Rasma Raistere, nolasīdama vairākus savus dzejoļus, kas veltīti viņas tēvam.

Vakaru vadīja Kārlis Pētersons. Nobeigumā viņš aicināja visus fonda labvēļus piedalīties gadskārtējā maija sarīkojumā svētdien, 2. maijā, pl. 4 Ņujorkas Ungāru namā ar mākslinieciski programmu un deju.

Fonds labprāt pieņem visāda veida ziedojumus savu mērķu veicināšanai. **D. V.**

Tēlotāji ar skatuves darbiniekiem K. Brīvnieka komēdijā Māte, no kreisās: Arvīds Balodis, Skaidrīte Ilstere-Borgiela, Laura Birkena, Jānis Kalniņš, režisore Māra Antena, Inese Strautniece-Stokes, Olģerts Cakars, Olga Kalniņa un Zenta Polīte. Foto: Irma Vīksniņa

Augstvērtigs koncerts

Savam trešajam šīs sezonas koncertam Toronto latviešu koncertapvienība bija aicinājusi Hermani Godesu, kādreizējo profesora Šūberta audzēkni Latvijas konservātorijā. Neatlaidīgi strādādams un papildinādamies pie ievērojamiem meistariem, Godess kļuvis par starptautiski pazīstamu pianistu. To vispirms apliecināja Prokofjeva Sonata op. 82, Nr. 6, kuŗu mākslinieks sniedza ne tikai žilbinošā technikā un spēkā, bet — jo pilnīgi izceldams tās krievisko garu. Šo krievu tautas nacionālā gara izpausmi nav salauzis ne bads, ne kaŗa briesmas, ne citi ārdītāji spēki, jo atsevišķu ģeniālu cilvēku darbos tas joprojām lauzies uz āru. Mūzikā to ir izteicis Prokofjevs. Neierobežotu ideju bagātībā tas izstaigājis visas izjūtu pakāpes, sākot ar skaudriem asumiem — līdz maigiem cildenuma brīžiem. Godesa izpildījums to visu mums arī parādīja.

Programmas pirmajā daļā bez pieminētā darba bija Bēthovena Sonāta, op. 27, Nr. 2, kuŗai ir piedēvēts Mēnesnīcas sonātas nosaukums, kā arī Lista Mefisto valsis. Otru daļu, apliecinot godbijību un cieņu savam bijušajam rektoram komponistam Jāzepam Vītolam, Godess uzsāka ar Viļņu dziesmu. Sekoja Bacha - Busoni Chacoune D-minorā. Programmas nobeigumā Rachmaņinova svīta op. 17, Nr. 2 divām klavierēm, kuŗu mākslinieks izpildīja kopā ar savu dzīvesbiedri — jaunu, daudzsološu pianisti. Ja arī Rachmaņinovs nav mūzikā izteicis neko jaunu, viņa kompozicijas rakstuŗo melodiju bagātība, harmonisks siltums, nemeklēti mūzikāli efekti. Skaisti bija eleģiski līriskie epizodi, pretstatā techniskajiem brāzmojumiem. Bija izstrādātas nianses, formas skaidrība, virtuozitāte, bet — pāri visam — līdz perfekcijai saliedēta spēle.

Piedevām Godess nospēlēja Rachmaņinova Do dieza prelūdi, kuŗu amerikāņu publika kādreiz tik ļoti bija iemīļojusi, ka pēc katra Rachmaņinova koncerta prasījusi šo prelūdi piedevām. Rachmaņinova biografijās rakstīts, ka komponistam pašam beidzot tā tik lielā mērā apnikusi, ka viņš sācis nožēlot, ka to vispār komponējis.

Ja programmā gadījās pa nejaušībai, tad tik izcilam māksliniekam, kāds ir Hermanis Godess, to nebūtu ko pieminēt. Šādām kļūmēm, kā piemēram, Bēthovena Sonātas lēnajā daļā, par iemeslu dažreiz var būt tīri vizuāli traucējumi. Šoreiz: spilgtās gaismas, kailā skatuves aizmugure, pat noskrambātie klavieŗu sāni, viss kopā nepatīkami traucēja kā izpildītāju, tā klausītājus. Trūka vajadzīgās noskaņas.

Gribas pateikties koncertapvienības valdei, kas rūpējas par augstvērtīgām programmām un izcilu mākslinieku aicināšanu. Gaidīsim nākošo koncertu.

Marta Tūtere - Kundrate

Hermans Godess pie klavierēm

Jānis Kalnietis 70 gadnieks

Mūziķis un paidagogs Jānis Kalnietis Klīvlandē 22. janvārī pievienojies septiņdesmitgadnieku saimei. Mūsu laikraksta lasītājiem viņš jau pazīstams no daudzajām recenzijām par turienes koncertiem, atzinīgi novērtējot augstus mākslas sniegumus, bet viņš ir visai nesaudzīgs pret atskaņotājiem māksliniekiem, kas pēc viņa vērtējuma nebūtu cēluši savu mākslu pietiekami augstā līmenī, tā iemantodams arī diezgan daudz rūgtu pārmetumu. Jānis Kalnietis savā mūžā vadījis turpat 40 dziedātāju vienības, arī sieviešu un bērnu koŗus, strādājis par skolotāju, diriģentu un ērģelnieku, pats nodziedot 10 gadus Teodora Reitera un Nacionālās operas korī Rīgā. Paidagoga darbam jubilārs veltījis 50 gadus, bet ērģeļu spēlei — 55. Mūzikālo un paidagoģisko izglītību apguvis, mācoties Rīgas skolotāju institūtā un studējot mūziku Latvijas konservātorijā. J. Kalnietis visu mūžu nodevies tautasdziesmu melodiju un tekstu pētījumiem. Viņš devis dziesmu apdares koriem, rakstījis kompozicijas klavierēm un balsīm, vairāki darbi atskaņoti arī koncertos. J. Kalnietis savas recenzijas vienmēr raksta glītā kaligrafiskā rokrakstā, bez svītrojumiem un labojumiem, jo nīst paviršības ne vien rakstos, bet uzliek augstas prasības arī koncertu atskaņojumiem, tos stingri analizēdams un vērtēdams ar savu absolūto dzirdi. Lai vēl daudz baltu dieniņu mūsu skaņu mākslas kopējam!

Ls

Jānis Kalnietis pie ērģelēm

Čikagas ASV 200 gadu jubilejas komitejas pārstāve Rose Farina pasniedz atzinības rakstu Čikagas Latviešu biedrības priekšniekam V. Vīksniņam. Foto: V. Jaunkalnietis

MONTREALA

DV Montrealas nodaļas gada sapulce paredzēta 21. februārī pl. 2 pēcp. Latviešu namā. Darba kārtā ziņojumi, darbības pārskati, amatpersonu vēlēšanas un pārrunas par nākamā gada darbību. Nodaļas 25 gadu jubilejas sarīkojums pagājušā gada 16. decembrī devis nodaļai atzīmējamu atlikumu. Aizgājušās kasieres un grāmatvedes V. Vecziediņas vietā pagaidām kasieŗa pienākumus uzņēmies O. Strazdiņš, bet grāmatveža — A. Bērziņš.

—ls—

Gaujas (14.) gaidu un Rīgas (72.) skautu vienība 15. februārī pl. 3 pēcp. Sv. Andreja baznīcā Toronto atskatīsies uz savas darbības 25 gadiem ar dievkalpojumu un svinīgo aktu. Gaidu vienība dibināta 1951. g. 14. februārī, bet skautu — tā paša gada 25. februārī. Tagad daudzos vadošos latviešu posteņos ir mūsu jaunā audze, kas pati bijusi gaidās un skautos. Gaidu un skautu vienībās vairāki darbojušies visus 25 gadus. Vienībās darbojas arī vadītāji, kas paši tajās bijuši guntiņas un mazskauti. Tāpat darbojas ilggadējie vadītāji, kas veidojuši šo vienību stabilos pamatus. „Svētku dienā mēs būsim priecīgi redzēt visus mūsu vienības kādreizējos locekļus. Laika tecējumā daudzu vārdi un adreses mainītas un nav zināmas, lai izsūtītu personiskus ielūgumus. Mēs jūs lūdzam tagad, atnāciet, pakavēsimies pie kopēja atmiņu ugunskura. — Reizi gaida, skauts — vienmēr gaida, skauts!" saka vadītāja Inta Kalniņa. Augšējā attēlā — „Atceries senās dienas!"

Goda vīru suminot

Uz 75 dzīves gadiem 1. februārī atskatījās DV Kanadā valdes ilggadējais goda tiesas priekšsēdis un aktīvais DV darbinieks Kārlis Bencons. Plašā DV saime un lielais draugu pulks viņu apsveica tieši dzimšanas dienā DV namā Toronto rīkotā sumināšanā, kur piedalījās pāri par simtu suminātāju. Kad gavilnieks ar saviem piederīgajiem ienāca sarīkojuma zālē, viņu ar baltu ziedu sveica DV Toronto nodaļas vanadžu kopas priekšniece M. Dumpe. DV Toronto nodaļas priekšsēdis V. Plūdons uzrunā atzīmēja, ka DV saimē maz būs tādu, kas tik daudz darījuši kā Kārlis Bencons.

Interesantu raksturojumu par jubilāru un viņa dzīves gaitām sniedza agrākais DV Kanadā valdes priekšsēdis E. Krūka, kas ar viņu bijis kopā Dānijā, Vācijā, Beļģijā, arī Cēdelgemā, bet tuvāk iepazinies tikai Kanadā, atzīmējot, ka jubilārs pārzina arī piecas valodas. K. Bencons sācis karavīra gaitas 3. Jelgavas kājnieku pulkā, kur veicis administrātīvos pienākumus. 2. Pasaules kara laikā 1943. gadā bijis sākumā policijas bataljonā, vēlāk 15. divīzijas veselības rotā, kur vadījis kanceleju. Ar rotu nokļuvis Dānijā, pēc tam gūstā Cēdelgemā, jau toreiz pievienodamies DV saimei. No Vācijas kopā ar ģimeni izceļojis uz Angliju, bet pēc 4 g. nodzīvošanas Bradfordā, 1953. gadā pārcēlies uz dzīvi Kanadā, kur stājies DV Toronto nodaļas darbā. Darbojies amatos arī DV Kanadas valdē, veicis arī DV KV sekretāra pienākumus. Kopā ar dzīvesbiedri Anitu, arī pazīstamu sabiedrisku darbinieci, uzaudzinājuši trīs meitas: Annu, Birutu un Indru, tagadējo dzejnieci un rakstnieci Indru Gubiņu. E. Krūka raksturoja jubilāru par goda vīru, pašaizliedzīgu un akurātu darbinieku. Viņš apbalvots arī ar DV augstāko goda zīmi — zelta krūšu nozīmi.

Kad lielais suminātāju pulks bija tukšojis tradicionālo vīna glāzi un nodziedājis Nevis slinkojot, meiteņu ansamblis Ausma noskandēja vairākas tautasdiesmas, klavierpavadījumu spēlējot Pēterim Zariņam.

Garo apsveicēju rindu ievadīja Kanadas vanadžu priekšniece Ilga Breikša. No DV Kanadā valdes sveicināja priekšsēža vietnieks J. Gailītis, nododot sveicienus no priekšsēža G. Brikmaņa un DV centrālās valdes. Savu tēvu — jubilāru sirsnīgās atmiņās raksturoja viņa meita Indra Gubiņa, iepazīstinot arī ar Kārļa Bencona ģimeni, kuŗā jau ir lielāks mazbērnu un mazmazbērnu pulks. No DV Hamiltonas nodaļas un vanadžu kopas sveicināja kopas priekšniece Lizete Kalvāne, no Kanadas latviešu katoļu apvienības — valdes priekšsēdis S. Gabrāns, no latviešu katoļu draudzes un prāvesta Dr. B. Kokina — A. Vuciņš. No bijušajiem 3. Jelgavas kājnieku pulka karavīriem sveicināja Arturs Ūdris-Saltais, no Toronto latviešu kreditsabiedrības — J. Reinbergs, pasniedzot arī aploksni.

V. Plūdons, kas vadīja vakara norisi, pieminēja arī K. Bencona darbību DV Mēnešrakstā un sākuma gados laikraksta Latvija Amerikā apgādā, jubilāru sveicinot Latviešu preses biedrības Kanadā kopas valdes priekšsēdim O. Liepam. Toronto Latviešu biedrības sveicienus nodeva Biruta Senkēviča, noskandinot arī savu veltījumu.

V. Plūdons jubilāram beigās pasniedza viesu grāmatu ar visu suminātāju ierakstiem un aploksni, bet Elvīra Briede — sarkanas rozes. Gavilniekam daudz velšu nodeva arī citi apsveicēji, kuŗiem sirsnīgos vārdos pateicās jubilārs.

Vanadzes bija sagādājušas bagātīgu cienastu, viesiem pavadot vairākas sirsnīgas stundas draudzīgā pulkā un noskatoties arī Vernera Ciņa uzņemto filmu no DV sarīkojumiem.

—ls—

Kārlis Bencons

Koncerts M. Vētras...

(Turpinājums no 9. lp.)

un tipiski mocartiskā stilā, Verdi ārija Il balen no Trubadūra radīja zināmas vokālās grūtības, sevišķi ārijas augšējos reģistros. Der atcerēties, ka pat liriskam baritonam nav viegli pārvarēt šo samērā augsto tessitūru. Bet, atgriežoties pie Mocarta, J. Cīrulim varam visus „grēkus" atkal piedot, jo viņa un Birnes-Veinbergas duets La ci darem la mano izskanēja lieliski.

Ingeborgas Birnes-Veinbergas solo debija šajā koncertā bija Ballatella no Leonkavallo operas Pagliacci. Grūts sākums, bet citādi kompetents. Dziedones balss, šķiet, nav īsti „nosēdusies", tādēļ vokālā līnija bieži saraustīta, it kā bez noteikta plūduma. Pozitīvā plāksnē jāieskaita dziedātājas entuziasms un mūzicēšanas prieks..

Patīkamu pārsteigumu šajā koncertā sagādāja Marta Makvikare, kas dzied jau ilgus gadus, latviešiem un kanadiešiem. Makvikares panākumu kontā jāieskaita divi samērā grūti darbi — Smetana Mein Liebestraum un Verdi lielā Leonoras ārija no Likteņa Varas (La Forza Del Destino). Makvikare sekmīgi demonstrēja savas balss amplitūru abos darbos un sevišķi labu drāmatisko akcentu. Pace, pace ir viena no tām Verdī ārijām, kur patoss, drāma un lirisks miers — viss savienots vienā lielā kolosālā izveidojumā.

Programmas otrā daļa bija veltīta latviešu autoru darbiem un tautasdziesmām visai oriģinālos apstrādājumos. Vispirms jāmin divas Alfrēda Štrombergа kompozicijas — Dieva dziesma un Nerra dziesma, pēdējā veltīta M. Vētram 1959. gadā. Dieva dziesmai izmantots Veltas Tomas teksts, bet Nerra dziesmai Ingrīdas Vīksnas dzeja. Pirmajā darbā komponista stils visai tradicionāls, bet mūzikāli vijīgs un izteiksmīgs. Nerra dziesmā Štrombergs operē jau ar laikmetīgāku pieeju, dodot klausītājiem iespēju pakavēties pie kompozicijas spraigākām temām. Visumā, abi ļoti interesanti mūzikāli darbi, kuŗus būtu jādzird biežāk latviešu mākslinieku sarīkojumos.

Ar gandarījumu jāapstājas arī pie divām T. Ķeniņa kompozicijām, kuŗas veikli interpretēja Marta Makvikare. Protams, Pieci gadi kalpiņš biju, deva autoram vislielāko iepriecinājumu, jo šis darbs bija jāatkārto. Braši un skanīgi izpildītāji bija visi trīs vakara koncertanti, ieskaitot A. Štrombergu pie klavierēm. Kad dziesmas un ārijas bija izskanējušas, skatuvi pildīja ziedu pasniedzēji. Puķes saņēma arī Marisa Vētras atraitne Irēne, kas bija sajūsmināta par koncerta lielisko izdošanos.

Aleksandrs Kalniņš

Ražens mūžs

Nujorkas priekšpilsētā Nurošellā provizors Voldemārs Cerbulis Jaungada dienā atskatījās uz 85 mūža gadiem. Vairāk nekā 60 gadus no sava mūža viņš veltījis veselības kopšanai un sabiedriskam darbam.

Jubilārs ir vidzemnieks, dzimis Smiltenes draudzē, septiņu bērnu laukstrādnieku ģimenē.

Voldemārs Cerbulis

Ar neatlaidīgu darbu un centību ticis pie akadēmiskās izglītības. 1917. gadā beidzis Tērbatas universitātes medicīnas fakultātes farmacijas nodaļu. Vēlāk darbojies Pēterpils latviešu organizācijās, Sibirijas un Tālo austrumu latviešu nacionālā padomē. Bijis Vladivostokas latviešu biedrības priekšsēdis, starptautiskās bēgļu komitejas loceklis, bet 1921. gadā Vladivostokā nodibinājis savu aptieku un laboratoriju, ko boļševiki 1924. gadā nacionālizējuši.

Atgriezies dzimtenē, Cerbulis iesaistījies Latvijas sabiedriskā un saimnieciskā dzīvē. Bijis akc. sab. Daugava valdes loceklis un saplākšņu fabrikas direktors, bet 1926. gadā nodibinājis aptieku Brīvības ielā, kas bijusi pirmā latviešu aptieka Rīgas centrā. Piedalījies laikrakstu Latvis un Latvijas Sargs izdošanā. Bijis ilggadējs Latvijas aptieku īpašnieku biedrības priekšsēdis, Latvijas tirgotāju savienības valdes loceklis, Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras loceklis, Rīgas aizsargu pulka vecākais farmaceits, kā arī darbojies vēl daudzās citās organizācijās.

Trimdas posmā Vācijā darbojies pie UNRRA un IRO organizācijām, bijis kultūras un izglītības daļas vadītājs latviešu nometnē Flensburgā. ASV strādājis par farmaceitu-ķīmiķi laboratorijā. Darbojies Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzē 21 gadu, no tiem 15 gadus nepārtraukti bijis tās revīzijas komisijas priekšsēdis un vairāk nekā 10 gadus līdzīgā amatā Amerikas latviešu apvienībā. Piedalījies Ņujorkas latviešu kreditbiedrības dibināšanā, bijis LSB dibinātājs un tās vicepriekšsēdis. Latvijas laikā apbalvots ar Trīszvaigžņu ordeni un Aizsargu nopelnu krustu, bet trimdā ar ALA goda rakstu. Atzīmējot savus 85 mūža gadus, kā papildinājumu nosūtījis otru simtu dolaru ALA mūža biedra kartei.

Vk

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzē kristīts Aleksandrs Paulis Felkers, Anitas un Viestura dēls.

● Latviešu kreditsabiedrības valde Grand Rapidos atgādina, ka darba laiks kreditsabiedrības birojā, Latviešu biedrības namā, ir ceturtdienās un piektdienās no pl. 6—8 vak., sestdienās no pl. 10—12 dienā, telefons 454-8012, bet Kalamazū nodaļā, Latv. biedrības namā — sestdienās no pl. 9—11 dienā, tel. 345-9707; ārpus darba laika tel. 344-5280.

● Savā dzīves vietā, znota un meitas mājā pie Rokfordas, 18. janvārī mirusi 91 g.v. Vilhelmīne Skrīvere, dzim. Gabrāna. Viņa bija dzimusi 1884. g. 13. oktobrī Krustpilī, vēlāk pārgājusi kopā ar vecākiem uz Vecpiebalgu, pēc tam uz Līgatni, kur Skrīveri iepirkuši saimniecību. V. Skrīvere no okupētās Latvijas ieradās pie piederīgajiem Grand Rapidos 1963. g. Vēl līdz pēdējam laikam izrādīja lielu interesi par latviešu grāmatām un laikrakstiem. Nelaikei veltīts aizlūgums notika Pīrse bēru namā Rokfordā, bet nākošā dienā izvadīja uz Vudlavna kapsētu, dievvārdus teicot māc. Kr. Hermanim. Ziedus no Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes nolika V. Lībants. Sēro meita, znots, divi mazdēli, vedekla un citi radi. V. Z.

KALAMAZŪ

● ALA šī gada biedru kartes, tāpat kā iepriekšējos gados, izplata pilnvarotais V. Miķelsons. Kartes jau piesūtītas visiem Kalamazū un apkārtnē dzīvojošiem tautiešiem, aicinot tās izpirkt iespējami ātrāk, lai organizācijas laikus varētu izraudzīt delegātus šī gada kongresam no 29. aprīļa līdz 2. maijam Vašingtonā.

● Pēc Latviešu biedrības rīkotajām vakariņām 17. janvārī viesus uzrunāja biedrības viceprieksšsēde H. Pole. Gaŗezera prezidents A. Tīdemanis stāstīja par Gaŗezeru, bet V. Rudzītis rādīja filmas, kas atspoguļoja pagājušā gada norises Gaŗezerā un Kalamazū. V. Miķelsons pasniedza ALA mūža biedra kartes Annai Zadiņai, Lidijai Aistarei un Ernestam Aistaram. Sarīkojumā piedalījās 60 personu. V. B.

Kubieši ielenc . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

las pilsoņu karā Pad. savienības pusē pret Rietumu atbalstīto Angolas neatkarību.

Otrs starpgadījums radies Havanā, kad Trudo un Kastro piedalījušies Kanadas sūtniecības rīkotā pieņemšanā, bet kubiešu slepenā policija cieši norobežojusi Kanadas sūtniecību no visām pusēm. Ierodoties viesiem, kubieši pie sūtniecības nama ieejas pārbaudījuši viesu ielūgumu kartes un tās atņēmuši. Sūtniecības iekšējās telpās novietojušies ap 30 kubiešu drošības policistu, bet kādi seši no tiem apsargājuši kabinetu, kurā apspriedušies Trudo un Kastro.

Daži no viesiem, kam vajadzējis būt klāt sarunās, rupjā kārtā atturēti, to starpā arī Trudo ārlietu politikas padomdevējs Heds. Beidzot Kanadas karaliskās jātnieku policijas inspektors panācis, lai daļa kubiešu atvilktos no Kanadas sūtniecības. Vēlāk kubieši paskaidrojuši, ka ārvalstu sūtniecībām ar šādu situāciju esot jārēķinās, ja Kastro pieņem ielūgumu.

Kanadieši bijuši arī ļoti pārsteigti par kubiešu slepenajām noklausīšanās ierīcēm telpās, kur kanadiešu žurnālisti saņēmuši informāciju par Trudo un Kastro sarunām.

Pensionāriem . . .

(Turpinājums no 8. lp.)

pensionāru apvienība ir reģistrēta kā oficiālais pensionāru centrs ar visām šiem centriem piešķirtām tiesībām un priekšrocībām. Šādi pensionāru centri pēc biedru skaita un aktivitātes katru gadu rēgulāri saņem palīdzību no Ontario valdības un Toronto pilsētas pašvaldības, kādi apsolīti arī latviešu pensionāru apvienībai. Otrkārt, kārtojas latviešu pensionāru dzīvokļu nama projekts, kura jaunā būves vieta izraudzīta Lieltoronto rietumdaļā, kas pakļauta Jorkas pašvaldībai Eglinton — Dufferin un Bathurst ielu majonā. Par nama būves jautājumu rūpējās apvienības nodibinātā Latvian Citizens Foundation būvkomiteja: A. Budrēvics, A. Retigs, K. Purmals, J. Ozoliņš un M. Prikulis. Financēšanas jautājumu kārto Central Mortgage and Housing Corporation. Jaunais projekts iesniegts Jorkas pašvaldībai, lai iegūtu akceptu pensionāru nama būvei un pilsētas plānošanas daļai apstiprināšanai.

Toronto latv. pensionāru apvienības valdes sēdēs bija plašas pārrunas par Pasaules latviešu pensionāru saieta rīkošanu dziesmu svētku laikā Toronto. Sapulce uzdeva valdei šo saietu izkārtot, kā arī izziņot vietu un laiku. Sapulcē daļa pensionāru cēla iebildumus, ka dziesmu svētku rīcības komiteja Toronto nav paredzējusi pensionāriem ieejas maksas pamazinājumus visiem sarīkojumiem, jo koņos dzied arī pensionāri. Biruta Senkēviča ierosināja izteikt pateicību mākslinieciem, kas kuplinājuši apvienības sanāksmes, tāpat latviešu presei, kas labvēlīgi atbalstījusi pensionāru apvienības nostāju un centienus, ko sapulce pieņēma ar vienprātīgiem aplausiem. Tāpat sapulce izteica pateicību Jaunā horizonta ieceltai uzticības personai Edītei Āpšei, kas veikusi šo uzdevumu līdz apvienības inkorporācijai. Sapulce ilga 4 stundas.

Nākamais kārtējais ceturtdienas saiets 12. februārī pl. 2 pēcp. Latviešu namā. —ls—

Volejbola turnīrs

Toronto korporāciju kopas sporta sekcijas volejbola turnīrs risinājās 31. janvārī West Humber Colegiate institūtā. Piedalījās 8 komandas no Toronto korporāciju saimēm, pirmoreiz vietējā apmērā. 1. vietu izcīnīja Fr. Lataviensis pirmā komanda, 2. v. — Selonija, abām ieejot finālā, 3. v. — Fr. Lataviensis otrā komanda, bet 4. — Fr. Academica, abām ieejot pusfinālā. Priekšspēļu rezultāti: 1. v. Fr. Lataviensis pirmā komanda — 6 pkt., 2. v. Selonija, kas pēc setiem arī ieguva 6 punktus; 3. v. Fr. Lataviensis otrā komanda (4 p.), 4. v. Fr. Academica (3), 5. v. Fr. Cursica (2), 6. v. Lacuania (1), 7. v. Talavija (1) un 8. v. Latvia (0), kas viena spēlētāja savainošanas dēļ izstājās no turnīra. Spēles vadīja V. Miklašēvics (Lacuania), Edg. Vaivars (Fr. Cursica) un P. Celmiņš (Selonija). Par tiesnešiem darbojās Imants Kārkliņš, Viktors Skujiņš, Alda Siksna, Benita Kalna un Dina Kalna. 1. vietas izcīnītāja (Fr. Lataviensis) saņēma balvu — kausu.

VIEGLATLĒTIKAS SACĪKSTES

Toronto CNE 17. janvārī risinājās vieglatlētikas sacīkstes telpās, kur gandrīz 600 (!) dalībnieku vidū bija arī 2 latvieši — jaunās paaudzes vidusdistančņieks A. Zeltkalns un vecās gvardes pārstāvis V. Teteris, abiem piedaloties 800 m skrējienos. Daudzo dalībnieku dēļ notika 11 skrējieni, dalībniekus sadalot pēc iepriekš uzrādītiem rezultātiem. A. Zeltkalns skrēja spēcīgākajā grupā un sasniedza ļoti labu 1:57,8 min. rezultātu, paliekot tikai 2,1 sek aiz skrējiena uzvarētāja. V. Teteris ar 2:23,6 min. laiku sasniedza jaunu Kanadas rekordu (virs 50 g. veciem), labojot līdzšinējo rekordu par 2,4 sekundēm. Tas piederēja J. Vatam (Watt) Ontario. V.

MONTREALA

Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējās pensionāru sanāksmes notiek katra mēneša pirmās un trešās nedēļas ceturtdienās pl. 1 dienā Latviešu namā. Apvienības valde saņēmusi Kanadas federālās valdības Veselības un labklājības ministrijas pabalstu 3425 dol. Jaunā horizonta ietvaros, kas paredzēts piemiņas lietu un rokdarbu izstrādājumu materiālu iegādei, tāpat paredzēti līdzekļi slimo pensionāru apmeklēšanai, mūzikai, literātūrai, kafijas galdam. 4. decembŗa sanāksmē Penthouse foto mākslas studijas īpašnieks R. Zemņickis rādīja Rīgas skatus krāsu slīdītēs, kā arī atbildēja uz jautājumiem par dzīves apstākļiem Latvijā.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīries mans mīļais vīrs, tēvs, vectētiņš

Kārlis Vilis Liepa

dzimis 1896. gada 11. jūnijā,
miris 1976. gada 28. janvārī Toronto.

Dusi saldi svešā malā
Brāļu kapu pavēnī.
Tavas ciešanas ir galā,
Tavi darbi pabeigti.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
sieva, meita un mazbērni Kanadā
un meita Vācijā.

Pēkšņi no mums šķīries

Dr. Otto Makstenieks

miris 1976. gada 7. janvārī Holandē

Ak, dzīves dienu gājums
Cik ātri paiet tas.
Sauc Dieva aicinājums,
Nāk vakars — jāšķiras.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
Ernests Ozoliņš ar ģimeni Toronto

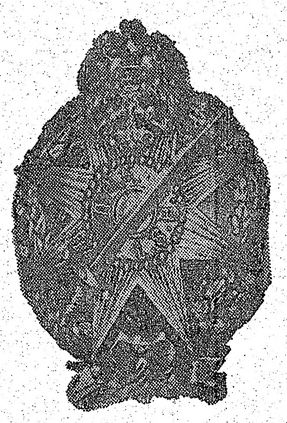

Mūžības pulkiem pievienojies
1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulka strēlnieks

Kārlis Vilis Liepa

dzimis 1896. gada 11. jūnijā,
miris 1976. gada 28. janvārī Toronto

Latviešu kara veterānu - strēlnieku biedrība Toronto

Mūžībā aizgājis mūsu nodaļas biedrs

Jānis Rapša

dzimis 1912. gada 29. jūnijā Latvijā,
miris 1976. gada 13. janvārī Toronto.

Sērās
DV Toronto nodaļas saime

(19. turpinājums)

„Vai jūs vēl mīlat viņu?" ziņkāroju.

„Nezinu... laikam ne! Toreiz vitāls, godkārīgs un izskatīgs viņš valdzināja meitenes uz dejas grīdām, sporta laukumā, uz skolas teātŗa skatuves. Starp zēniem viņam nebija draugu. Zēni viņu nīda, bet meitenes mīlēja. Arī es... Bet ar laiku pagātne kā tāda sāk izbalēt, dzist un attālināties. Un viss bijušais mirdz tikai atmiņu gaismā.

„Bet mīlestība esot mūžīga!" attraucu.

„Kad biju jūsu vecumā, arī es tā domāju, Rudīt! Arī es domāju tāpat."

„Un tagad vairs ne?"

„Nē."

Man liekas savādi, bezgala savādi, ka Zvaigznes kundze, kas ar savu gaišo būti vairāk par visu izstaro laipnību, draudzību un mīlestību, pati netic pasaules lielākajam brīnumam — mīlestībai.

Bieži vēlāk, pēc pastaigas ar Zvaigznes kundzi, es domāju par mīlestības būtību, bet ne vārda nebilstu par savām pārdomām mātei, baidoties, ka viņa varētu mani saukt par aušu vai lielu bērnu. —

Arī atceļā mūsu sarunas rit raiti — nepiespiesti. Mēs spriežam un runājam par ikdienas sīkumiem, atgadījumiem un visu citu, kas ienāk prātā, kā mazā māsa ar lielo. Ne ar ko Zvaigznes kundze neliek manīt, ka viņa varētu būt it labi arī mana skolotāja. Sarunā ar mani viņa pēkšņi ir kļuvusi padsmitniece un es — jauna, zinīga dāma.

Tuvojoties atpūtas namam, Zvaigznes kundze negaidot ieprasās:

„Vai jums patīk seržants Alks?"

„Alks?! Viņa vārds ir Alks?" samulsusi un pārsteigta jautāju.

„Kā nu tā var — nodejot balli un nezināt sava kavalieŗa vārdu!" ķircinās Zvaigznes kundze ar labsirdīgu grīnu sejā. Tad turpina:

„Seržants Alks īsu laiku esot bijis mana vīra rotā. Vīrs man to vakar pastāstīja, kad mēs ievērojām jūs abus griežoties deju pēc dejas."

„Vai jūs pateiktu man arī viņa priekšvārdu?"

„To gan nezinu," runā Zvaigznes kundze, un viņas lūpu kaktiņos ielokās smaids.

Egīls ir izskraidījies gar jūŗmalu un lēns soļo mums blakus, ieķēries savas mātes elkonī.

Atpūtas nama gaitenī pie Zvaigžņu durvīm mēs šķiŗamies.

Iegājusi istabā, atkrītu krēslā un pieveŗu acis. Viss manī viļņo no Zvaigznes kundzes vēstījuma. No viena vienīga vārda — Alks...

Manas lūpas čukst šo vārdu atkal un atkal — noslēpumaini, maigi. Vārdu — skaistāku par visiem vārdiem pasaulē — Alks — Alks — Alks...

— . —

Sakarā ar mākslinieku viesošanos virsseržants Krastiņš ar kapteiņa Dūkstes piekrišanu pēc kopējām vakariņām dod vēlīgu atļauju dejai.

Steigā vien tiek grupēti krēsli gar zāles malu.

Tēvs mudina mani nākt augšā un raue uzacis, kad es tiši kavējos.

„Nē un nē!" saku. „Es palikšu!" spītīga, sevī iecirtusies purinu matus pār pleciem. Pārsteigts un ne sevišķi iepriecināts par manu uzradušos iecirtību tēvs atstāj zāli.

Stāvu atspiedusies pret masīvu loga palodzi tuvu durvīm. Tinu ap pirkstu kādu sprogu un vēroju rosību telpā.

Redzu seržantu Alku šķērsojot zāli. Kāds raits solis! Kāda diža gaita! Vai viņš Zemgales bajāru cilts? —

Pēc Jāņa Purgaiļa aizbraukšanas starp kaŗavīriem nav neviena akordeonista. Ir jāizlīdzas ar klavierēm. Pāris puiši spēlē teicami. Arī šovakar viens no viņiem piesēžas melnajam koncertu flīvelim.

Kā rotaļājoties mūzika piešalko zāli. Sākumā paklusu, kautri. Tad skaļāk un skaļāk — līdz nebēdīgs dejas ritms ieskanas asinīs. —

Un viņš nāk.

Vairs neatmanu, kur esmu — Laimes salā vai uz sapņa spārniem. Tikai ne šausmu un vaidu piemeklētajā zemē, kas kaŗo jau sesto gadu.

Sirds dzidrais prieks irdz dziļdziļi krūtīs. —

Šajā vakarā es paceļos pāri pasaules sāpēm — kur čūlā dvēselēs nedzīstošas brūces. Zūd reālais, tveŗamais — viss, viss, ko var iesprostot četrās pelēkās sienās. — Spuldzēm pie griestiem jautras, nebēdīgas sejas. Nē, tās nav elektriskās, nedzīvās gaismotājas. Tās drīzāk atgādina smejošas zvaigznes debesu izplatījumā. Zvaigznes, kas griežas viena ap otru — aplī vien, met kūleņus, mirgo un vizuļo. Dēļu pelēkums nedim zem kājām. Vai viļņu līgā ceļamies un grimstam? Aizvien tālāk no krasta. Tālāk, tālāk. Vēju svilpes, taures un aijas — brīvas, neapklusināmas skandina. —

„No kurienes jūs nākat Latvijā?"

Un grūti man ticēt, ka jautātājs ir seržants Alks,

„No Madonas. Un jūs?"

„No Bauskas."

„Jūs ievainoja?" iedrīkstos prasīt.

„Jā, septembŗa kaujās pie Nītaures. Ievainojums bija krūtīs. Es būtu kritis krievu rokās, tikai ar drauga palīdzību tiku laukā no pirmās līnijas. Brīdī pēc ievainošanas nebija jūtamas pārmaiņas. Domāju — skramba ir niecīga, un cīnījos tālāk, bet tad zuda spēki no asiņu noplūduma, un apziņā palika tikai viena doma — dzīvam nekrist krievu rokās."

Pirmo reizi dzirdu tik daudz vārdu no viņa mutes un klausoties aizturu elpu.

Pēc viņa vēstījuma atkal iekrītam bezvārdu valodā.

Deju starplaikos zāli pieskandina tautas dziesmas — Pūt, vējiņi... — Es kaŗāi aiziedams... — Čuči, mana līgaviņa...

Spēlē pēdējo valsi.

„Vai jūs rīt pulksten četros nenonāktu bibliotēkā?"

Brīdi mulstu. — Pirms atbildei veŗas manas lūpas, viņš piemetina:

„Varbūt paspēlētu šachu?"

„Jā!" klusu saku.

Kāpjam trepes reizē. Viņš kaut ko runā. Es kaut ko atbildu. Trepju galā apstājamies. Viņš sniedz roku — stingru, siltu.

„Būsit?" un simtu saules staro viņa — Zemgales virsaiša acīs...

„Jā," mulsi čukstu un aizskrienu pa gaiteni.

(Turpinājums seko)

Citādi nekā Florefā

LIETUVIEŠU JAUNATNES PASAULES KONGRESS DIENVIDAMERIKĀ

Baltiešu redaktoru pārrunās Ņujorkā lietuviešu pārstāvis ziņoja, ka lietuviešu jaunatne no 26. decembŗa līdz 6. janvārim pulcējusies Dienvidamerikā uz Trešo lietuviešu jaunatnes pasaules kongresu, kur piedalījušies 380 jauniešu delegāti un 400 viesi. Sanāksme sākusies 26. decembrī ar nometņošanu un studiju sesiju ap 60 jūdzes no Buenos Aires, Arģentīnā. Pēc dažām dienām kongresa dalībnieki ar kuģi devušies uz Montevideo, kur uzkavējušies dažas dienas. Te notikušas izstādes un dažāda veida priekšnesumi. Beigu posms bijis Sanpaulo, Brazilijā, no 1. līdz 6. janvārim ar runām, referātiem un rezolūcijām. Rezolūcijās jaunieši nosodījuši sadarbību ar komūnistiem. Iesniegto rezolūciju par dalībnieku aicināšanu no okupētās Lietuvas atbalstījuši tikai 4 dalībnieki un tā gandrīz vienprātīgi noraidīta.

Pēc lietuviešu vērtējuma kongresam bijuši labi politiski panākumi. Pēdējā kongresa dienā 7. janvārī notikis tautas deju lieluzvedums Sanpaulo, kur piedalījušies dalībnieki no visas pasaules lietuviešiem.

Lietuvieši dzīvo zemēs, kur runā dažādas valodas. Jaunatne, kas iemācījusies savas patvēruma zemes valodu, ar to nespēja savā starpā kongresā saprasties, tāpēc vienīgais saprašanās veids bijusi lietuviešu valoda.

No Čikagas uz Dienvidameriku bija devusies speciāllidmašīna ar 252 dalībniekiem, no Ņujorkas piedalījās 40, no Toronto 50 dalībnieku, bet no Losandželosas 45.

Igauņu Visnapū fonda laureāte literātūrā šogad ir Katrīna Jakobi, kas balvu saņēma par noveļu krājumu Vasara tēvzemē. Tallinā Archibīskapa katedrāle pārvērsta par Doma mūzeju. Nekur šī pārmaiņa nav oficiāli paziņota, bet igauņi par to uzzinājuši no kādas tur izdotās grāmatas par Talliņu.

V. I.

Otrā daudzkultūru konference Otavā

Darba ministrs Džons Munro, kas atbildīgs arī daudzkultūru jautājumos, paziņojis, ka Kanadas daudzkultūru padomes otrā konrefence notiks no 13.—15. februārim Otavā. Konferences, kas notiek ik pa diviem gadiem reizi, goda patrons ir Kanadas ģenerālgubernātors Žils Ležērs. Šī gada konferences temats: Daudzkultūra kā valsts politika. Galvenie diskusiju temati — franču un anglofilu uzskati par daudzkultūru. Pirmā šāda sanāksme notika 1973. gada oktobrī, pēc tās ieteikumiem bija bazēts daudzkultūru padomes gadskārtējais ziņojums, kas nāca apspriešanā parlamentā 1975. gada jūnijā. No latviešiem konferencē piedalīsies LNAK kultūras nozares vadītāja Inta Purva, kas ir arī daudzkultūru padomes locekle, kā arī LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs un LNJAK valdes priekšsēdis Imants Purvs.

—ls—

RELIĢISKĀ DZĪVE

Prāvests Ringolds Mužiks

Pasaules baznicu apv. ģenerālsapulce

(4. turpinājums)

Nairobijā 4. decembrī

Esmu jau šeit 12 dienas. Sāk jau parādīties pirmie redzamie darba augļi. Ar prieku varu sacīt, ka Latvijas vārds aizvien vairāk parādās kā vārdos, tā arī laikrakstu slejās. Tā šīsdienas Nairobijas lielākā laikrakstā Standard ir liels virsraksts: Trimdas bīskaps sūdzas par padomju rīcību Latvijā. Rakstā starp citu teikts: „Latvijas ev. luteriskās baznīcas trimdā archibīskaps griezies pie Pasaules baznīcu asamblejas, lai tā izskatītu ļoti steidzīgu un svarīgu jautājumu: krievu uzkundzēšanos Latvijā. Vēstulē, kas apgrozās delegātu vidū Keniatas centrā, archibīskaps A. Lūsis apsūdz kristīgo baznīcu, ka tā ignorā briesmas un ciešanas, kuras rada Pad. savienības imperiālisms." Tam seko deportāciju apraksti pēckara gados un milzīgā skaitā krievu iepludināšana Baltijas valstīs un šo tautu pārkrievināšana. Pieminēta arī daudzo baznīcu slēgšana. Beigās teikts, ka archibīskaps A. Lūsis aicina Pasaules baznīcu apvienību pievērst uzmanību šim jaunā veida koloniālismam, kas ir daudz bīstamāks nekā senais koloniālisms.

Otrs plaši izplatītais laikraksts Nation ievietojis plašāku rakstu, kurā piemin Aizputes baptistu mācītāju Jānis Šmitu. Laikraksts raksta: „Vakar asambleja tika uzaicināta pacelt balsi, lai aizstāvētu baptistu mācītāju Jāni Šmitu Pad. savienības okupētajā Latvijā, kuram padomju iestādes aizliegušas darboties par mācītāju. Viņam aizliegta arī jebkura cita nodarbošanās, tāpat vairākkārt noraidīta atļauja izceļot. Par mācītāja Šmita postu, kas līdz š. g. martam bijis Aizputes baptistu mācītājs, asamblejas uzmanību pievērsa Latvijas evaņģeliski luteriskās baznīcas archibīskaps Arnolds Lūsis. Archibīskaps no mācītāja Šmita saņēmis telegrammu, lūdzot asamblejas atbalstu. Archibīskaps Lūsis paskaidroja, ka padomju iestādes atņēmušas māc. Šmitam atļauju strādāt par mācītāju, motivējot, ka viņš atļāvis savos dievkalpojumos piedalīties jauniešiem, jaunākiem par 18 gadiem. Šis padomju likums runā pret Apvienoto Nāciju cilvēku tiesībām".

Materiāli par šo un citām mūsu problēmām doti lielākajām preses aģentūrām un laikrakstiem gan Eiropā, ASV, Kanadā, Dienvidamerikā un Austrālijā.

Šīsdienas rīta laikraksts Standard raksta: „Vēstules, kuras rakstījuši kristieši Pad. savienībā, sūdzoties par viņu beztiesīgo stāvokli, atkal pieminēja vakar. Igaunijas evaņģeliski luteriskās baznīcas trimdā archibīskaps V. Vēms, kas dzīvo Stokholmā, jautāja, ko Pasaules baznīcu apvienība nodomājusi darīt ar vēstulēm, kas sūtītas šo vajāto kristiešu vārdā? Apvienības ģenerālsekretārs P. Poters paskaidroja, ka vienīgi to baznīcu pārstāvji, kas ir Apvienības locekļi var griezties pie asamblejas. Tāpēc šīs vēstules nevar izdalīt delegātiem. Vēstuļu teksti tomēr plaši publicēti presē. Dr. Poters apsolīja archibīskapam Vēmam, ka ar šo jautājumu nodarbojas Cilvēku tiesību apakškomiteja un ka ikviens delegāts, kas nav apmierināts ar līdzšinējo ziņojumu, varēs par to runāt asamblejā."

Otrs zīmīgs raksts ievietots Austrumafrikas kristiešu laikrakstā Target, kas ar savu pēdējo ievadrakstu trāpījis mērķī. Tas raksta par kristietību Krievijā. Lai iepazīstamies ar dažiem šī raksta izvilkumiem:

„Viens neparedzēts jautājums, kas pacēlies Pasaules baznīcu apvienības 5. asamblejā Nairobijā, ir divu Krievijas kristiešu vēstule, lai Baznīcu padome sniegtu palīdzību vajātiem kristiešiem Krievijā. Atbildot uz šo vēstuli, kā krievu pareizticīgo, tā baptistu delegācija atzīst, ka Padomju savienībā ir radušās problēmas baznīcas dzīvē. Bet reizē arī šīs abas delegācijas darījušas visu iespējamo, lai šīs problēmas parādītu uz ārieni, cik vien maz iespējams. Tie, kam Krievijas kristiešu stāvoklis pazīstams, zina sacīt, ka 1961. gadā, kad krievu pareizticīgā baznīca ie stājās Pasaules baznīcu padomē, tai bija 20.000 aktīvas draudzes. Tagad šis skaits ir starp 8000 — 14.000. Tas nozīmē, ka 14 gadu laikā no apvāršņa pazudušas tūkstošiem vietējo baznīcu. Kā to spēj izskaidrot krievu delegācija?" jautā laikraksts.

Seko vietu uzskaitījumi, kur „administrātīvu lēmumu" dēļ slēgtas baznīcas. Tāpat autors dod izvērtētas ziņas par klosteru slēgšanu un mūku izraidīšanu no klosteriem, jo tie nav patikuši vietējām iestādēm. Bet tad autors turpina: „Bet vēl sāpīgāks nekā šie stāsti par kristiešu pazemošanu, ir tie sistēmatiskie baznīcas vajātāju mēģinājumi noklusēt rīcību, kas no ārienes izskatās kā tieša sadarbība ar iestādēm, kas vajā kristiešus. Asambleja nevar klusēt par šo problēmu, ja tā negrib radīt iespaidu, ka tā nestāv aiz vajātiem un apspiestiem," saka laikraksts.

Tās ir zīmīgas balsis, sevišķi vēl šeit, „tumšajā" Afrikā, kamēr civilizētajā Eiropā un Amerikā labprāt nerunā par šiem jautājumiem, lai nenokaitinātu Maskavu, nemazinātu savas politiskās partijas izredzes vai neizjauktu kādu izdevīgu veikalniecisku darījumu kādam miljardu koncernam.

Šīsdienas preses konferencē daži delegāti pauda savus iespaidus par šo asambleju. Mūs interesē sevišķi viena delegāta, skotu episkopalu mācītāja R. F. Haloveja (R. F. Halloway) iespaidi, kas runāja it kā viņš būtu vajāto un padzīto baznīcas loceklis, sakot, ka šai sanāksmē būtu jāierosina, lai Pasaules baznīcu apvienība rūpīgi sekotu kristiešu vajāšanām Austrumeiropā. Tā viņš kā delegāts ierosināšot pilnsapulces plēnumā. Zinot apstākļus, jāsaka, ka šis ir viens no mūsu darba panākumu augļiem.

Pirmajos iesniegumos, kas tika nodoti Asamblejas plēnumam, jau parādās arī mūsu iesniegumi. Tā, piemēram, dokumentā par Pasaules baznīcu apvienības ārlietām ievietots archibīskapa A. Lūša ierosinājums — meklēt iespējas, kā pasauli labāk informēt par pārkāpumiem pret Cilvēku tiesību deklarāciju, īpaši tur, kur notiek ticīgo un baznīcas vajāšanas. Ar šādu ierosinājumu, kā arī nolasot telegrammu, ko viņš saņēmis no Aizputes baptistu mācītāja Šmita, archibīskaps nāca 2. decembŗa sēdē.

Tāpat sekcija par Cilvēku tiesībām un rasismu savā 3. decembŗa sēdē pieņēma un ievietoja plēnumam iesniedzamā dokumentā archibīskapa K. Vēma priekšlikumu, ka „speciāla rasisma paveids ir lielo tautu iedzīvotāju pieplūšanas veicināšana mazās tautās". Pret to asi protestēja Padomju savienības delegāti, bet viņus pārbalsoja ar lielu balsu vairākumu.

Dokumentā arī deklarēts, ka „visām tautām ir tiesības uz politisko, kultūrālo un ekonomisko brīvību un pašnoteikšanos, un lielām valstīm nav tiesības apspiest mazākās".

Interesanta situācija, radās, kad krievu delegāts pieprasīja dokumentā svītrot teikumu, ka „gandrīz visās valstīs vērojamas rasisma pazīmes". Šis ierosinājums nāca nobalsošanā un to noraidīja, kaut arī Austrumeiropas delegāti visi balsoja kā viens bloks

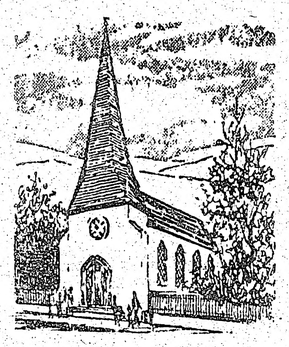

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Mācītājs sastopams baznīcas kancelejā otrdienās no pl. 6.30—9 vak., trešdienās un ceturtdienās no pl. 9.30—12 dienā. Piektdienās no pl. 6.30—8 vak. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas.

Dievkalpojumi februārī katru svētdienu pl. 10 no rīta. Svētdienas skola pl. 10.30 no rīta, jaunatnes pārrunu grupu sanāksmes — pl. 10. Iesvētes mācības katru otro sestdienu pl. 9.30 no rīta.

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 8 Rolland Road, Toronto, Ont. M4G 1V5. Tālr. 482-5743. Māc. A. Cops, 84 John Street, Weston, Tālr. 249-6593.

Draudzes mācītāju var satikt birojā trešdienās no pl. 10—12 dienā un no pl. 6—8 vak., piektdienās no pl. 6—8 vak.; arī citā laikā, iepriekš piesakoties.

Sākot ar 28. oktobri, katru otrdienas vakaru pl. 7 — iesvētes stunda.

8. februārī pl. 11 no rīta dievkalpojums. Draudzes pēcpusdiena — Kafijas galds un Irmas Grebzdes priekšlasījums: „Liecība par dziedināšanu ar Dieva žēlastību".

15. februārī pl. 3 pēcp. dievkalpojums.

22. februārī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

8. februārī pl. 1 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Nodarbību stunda pirmsiesvētes jauniešu grupai.

15. februārī pl. 1 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. — Iesvētes mācību stunda.

22. februārī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā **Bramptonā.**

29. februārī pl. 1 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.

Māc. R. Ekšteins, 487 Brookdale Avenue, tālr. 782-8570. Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

8. februārī: Māc. J. Augstroze no Vārpas draudzes Brazilijā.

15. februārī: Pāvila 1000 dienas. Draudzes gada sapulce pēc dievkalpojuma.

22. februārī: „Viņš spēj... palīdzēt, izglābt, pasargāt, pakļaut, darīt..."

29. februārī: Laulātie pāri bībelē — Priskilla un Akvila.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 1 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

8. februārī pl. 1.30 dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 20. gadagājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagara WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS —

107.7 un TV 29. staciju pl. 11.30 no rīta.

Tuvāka informācija,

700 CLUB, CBN FM radio tel. 889-3126.

Aline Rumickis

dzimusi 1890. gada 20. jūlijā,

mirusi 1975. gada 28. decembrī Toronto

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības Fonds

Daudzkultūru politika ir viena no valdības pamatpolitikām

Godājamais John Munro, ministrs daudzkultūru politikas lietās, dod norādījumus visām Kanadas valdības ministrijām par daudzkultūru politikas vispārējo ietekmi. Viņš īpaši ieinteresēts par daudzkultūru programmas iedzīvināšanu Iekšlietu ministrijā, kā arī Federālās valdības Kultūrālo aģentūru programmā, kas domāta šīs politikas iedzīvināšanai.

Iekšlietu ministrijā.
Daudzkultūru politikas programma ir tā izveidota, lai atbalstītu un veicinātu dažādo kanadiešu grupu kultūrālos pasākumus, kuŗas vēlas pasargāt savu kultūrālo mantojumu un nodot to visas Kanadas attīstībai. Lai sasniegtu šo mērķi, ir paredzētas šādas aktīvitātes:

Etnisko grupu sakari.
Šī programma paredz valsts un vietējo iestāžu profesionālu gādību grupām organizēties un izveidot sakarus.

Kanadiešu identitātes programma.
Cenšas stiprināt minoritāšu grupu kultūrālo identitāti un veicina Kanadas dažādo kultūru iepazīšanu un izprašanu ar rokdarbu, teātŗu, tautas mākslas festivālu un literātūras palīdzību.

Kanadas etnisko grupu iepazīšana.
Kanadas etnisko lietu padomdošanas komitejas vadībā ir izveidotas programmas etnisko grupu pētīšanai Kanadā. Šinī programmā ietelp visu profesoru un lektoru priekšlasījumi Kanadas universitātēs, ko arī organizē padomdošanas komiteja.

Mācības līdzekļi neoficiālo valodu mācīšanai.
Noorganizē fondus, kas atbalsta mācības līdzekļu izveidošanu un ražošanu valodu kursiem.

Daudzkultūru centra programma.
Atbalsta brīvprātīgo grupas, kas organizē daudzkultūru centrus vietējā sabiedrībā.

Immigrantu iesaistīšanas programma.
Atbalsta dažādas grupas, kas palīdz immigrantiem pilnīgāk iekļauties kanadiešu sabiedrībā.

Pabalstu programma projektiem.
Sagādā fondus, kas pieejami brīvprātīgām grupām daudzkultūru grupu atbalstīšanai plašā mērogā.

Valsts filmu pārvalde.
Kā daļu no sava devuma daudzkultūru programmai, valsts filmu pārvalde ir sagatavojusi pāri par 400 filmu 19 dažādās valodās. Tās var iegūt bez maksas no valsts filmu pārvaldes birojiem šādās vietās: Vankuverā, Vinipegā, Toronto, Montrealā, Otavā un Halifaksā.

Valsts cilvēces attīstības mūzejs.
Valsts cilvēces attīstības mūzejs Otavā dokumentē visu kanadiešu etniski kultūrālo tradiciju vēsturisko attīstību. Mūzejā ir sakrāts liels daudzums eksponātu, magnētiskas skaņu lentes, kā arī optiskas un magnētiskas filmu lentes. Īpaša uzmanība tiek veltīta tādām nozarēm — tautas architektūrai, mājas iekārtošanai, pārtikas sagādei, metodes pirmsindustrijas laikmetā un daiļamatniecībai, tradicionālai pasaku stāstīšanai, ģimenes un sabiedriskai dzīvei, svinībām un rituāliem. Tiek arī gatavotas kultūrālas izstādes un ceļojoši klāsti.

Publiski archīvi.
Valsts etniskā archīva uzdevums ir sameklēt un pasargāt etnografiskus dokumentus un citus senatnes pieminekļus no pazušanas, sabojāšanas un sairšanas. Dažādu nozaŗu speciālisti ir jau iesākuši bagātā mantojuma tuvāku pētīšanu. Šis darbs tiek darīts saziņā ar etnisko grupu kultūrālām organizācijām, sabiedrībām un pat individuālām personām.

Valsts bibliotēkas.
Valsts bibliotēka ir noorganizējusi bibliotēkās daudzkultūru nodaļas. Tās mērķis ir apgādāt grāmatas visās neoficiālās valodās, ko runā Kanadā, un noorganizēt šo grāmatu izsniegšanu visās publiskās bibliotēkās, paplašinot esošo neoficiālo valodu grāmatu daudzumu gandrīz visās bibliotēkās. Pirmais grāmatu sūtījums desmit valodās no Otavas tika izsūtīts 1975. g. martā. Ir plānots ik gadus pievienot piecas jaunās valodās, kamēr būs sasniegts 70 valodu liels skaits.

Ierosinājumiem vai informācijai rakstiet:

Multiculturalism, P.O. Box 366, Station A, Ottawa, Ontario K1N 8Z9

Hon. John Munro
Minister Responsible for Multiculturalism

L'hon John Munro
Minstre chargé du multiculturalisme

tralism MULTICULT
lism Multiculturalisme Mu
me MULTICULTURALISM
multicultural

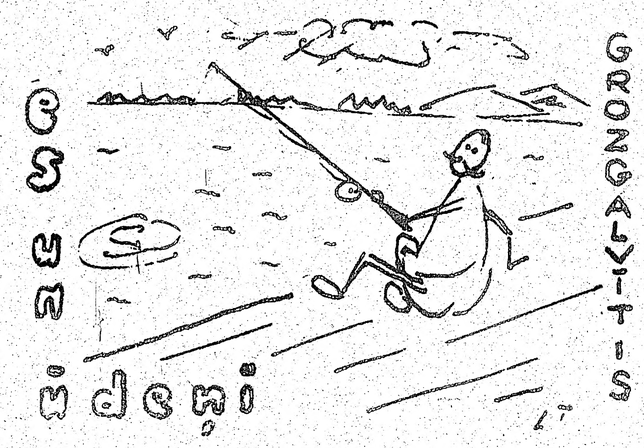

(22. turpinājums)

TĀLĀK PAR STRAUMI UZ LEJU

Tās pašas Svētās upes jeb Svētā Krusta upes labajā krastā — Lakeland Shore, atradās veclatvieša — prof. Akermaņa vasarnīca ar plašu dārzu un pieeju pie pašas upes. Tur nu, sevišķi sestdienās un svētdienās, dažreiz gāja kā gada tirgū. Letiņi saradās bariem un tā profesoram ar dzīvesbiedri, pēc izcelsmes — somieti — bija jāmeklē atpūta ārpus mājas. Es gan tur iemaldījos tikai vienu reizi, jo man bija jāiet tur, kur „kučārs" ved. Vēlāk arī daudzi citi saprata, ka arī mājastēvam nepieciešama atpūta.

Vienīgais, kas tur pavadīja svētdienas, bija Andrejs Leiše. Arī viņa Emīlija. Bet... tos pats profesors pievāca savā auto jau piektdienas vakaros un noveda savā vasarnīcā. Svētdienas vakaros atkal noveda atpakaļ pilsētā. Toreiz vēl visi bija strādājošie.

Andreja līdznemtās sliekas, pirktas par skaidru naudu veikalā, zivis ļoti cienīja. Par to vēl tagad var pārliecināties, apskatot manas krāsu slīdītes.

Krievi iepērkas Londonā

Lai gan britu finanču ministrija aicināja taupīt un netērēties — iepirkšanās drudzis valda Londonā un citās lielajās pilsētās tik stipri kā vēl nekad. Sākušās kārtējās izpārdošanas un ļaužu pūļi veikalu ielās ir nepārredzami.

Izrādās, ka šis kapitālistu zemēs parastais tērēšanās drudzis pielipis arī komūnistu paradīzes ļaudīm. Pēc britu preses ziņām Londonas lielajā preču namā Selfriges, kur pamatā ir arī amerikāņu kapitālistu nauda, Pad. savienības oficiālā delegācija esot iztērējusi 70.000 angļu mārciņu dažādu preču iegādei. Veikala vadība paskaidrojusi, ka ik gadus uz izpārdošanām ierodoties dažādu zemju „lielie pircēji", bet krievu delegācija esot šogad bijusi vislielākā tērētāja.

Laimīgā kārtā veikals esot varējis sameklēt divus tulkus, kas palīdzējuši krieviem tikt galā ar iepirkšanos. Krievi esot visvairāk pirkuši dažādus audumus un modernos mājturības piederumus un aparātus. Tie paskaidrojuši, ka vēloties „salīdzināt rietumos ražotos priekšmetus ar tiem, ko ražo Pad. savienībā", kā arī iegādāties tādus, kas „apmierinātu modernos pircējus".

Padomju delegācijā bijuši seši locekļi un tie pavadījuši veikalā vairākas stundas.

Jāpiebilst, ka tagad jau profesors un Emīlija Leiše vairākus gadus kopš Aizsaulē, kur kopā ar citiem, reiz virszemē bijušiem makšķerniekiem, pārrunā par zemes grūtībām, meklējot sliekas un „ražīgas' vietas. Vēl tālāk uz leju, pie Aftonas, ja nemaldos, 1957. gadā notika „negadījums" kollēgam Arvīdam Griķim. Pēc pāris nedēļām gan tas beidzās laimīgi, pateicoties otram kollēgam Miķelim Atālam.

Arvīds, nolicis makšķeri upmalā uz smiltīm, aizgājis pie auto dzesēt slāpes. Kamēr lēnā garā izsūc bundžiņu „Grain Belt", paiet laiciņš. Kad atgriezies upmalā, makšķere pazudusi. Kāda prāvāka zivs to bija ievilkusi upē.

Tā kā Sv. Krusa upē katrs drīkstēja makšķerēt ar divām makšķerēm, tad bezdarbniekos Arvīds nepalika. Bet makšķere ar spoli un auklu bija maksājusi ap divdesmit dolaru. Arvīds niekus nepirka. Viņš to varēja atļauties.

Pāris nedēļas vēlāk tanī pašā vietā Miķelis Atāls, aizsviežot savas makšķeres āķi gandrīz līdz upes vidum, izvilka no Arvīda makšķeri. Zivs, kura zādzību bija izdarījusi, gan vairs klāt nebija.

„Nuja, badu ciešot un meklējot barību, norāvusies", noteica Miķelis. — „Cik ilgi tad ar vienu slieku lai pārtiek? Citreiz tu, Arvīd, makšķeres kāta galā piestiprini bundžiņu ar sliekām."

Ar šo vietu tad nu izbeidzās mūsu „slīdēšana" uz leju pa upi. Atkal sākām no augšgala.

Iznāca jau arī šad tad apciemot citas upes, bet biežāk ciemojāmies pie ezeriem.

Pie Sv. Krusta upes bez mums, pastāvīgajiem zivju bendēm, šad tad, tikai paretāk, parādījās arī citi tautieši. Atceros, gar upmalu blandoties, no citām zvejas saimēm: Pēteri Arāju, Teodoru Brīvkalnu (abi bijušie karavīri — pirmais seržants, otrs kapteinis), Indriksonu, Sniķu pāri — Valdi un Mariju, brāļus Liepiņus, Pēteri un Arvīdu (arī karavīrs — seržants). Arī mūsu netālie kaimiņi, kaut gan bija ezeru zvejnieki, šad tad aizmaldījās pie vienas otras upeles. Tie bija Vītiņu laulātais pāris.

Vītiņa kundze gan jau Aizsaulē, bet pats Kārlis vēl laikam šad tad, kavējoties atmiņās, apmeklē senās vietas.

Pirms mūsu upes zvejnieku arteļa viena daļa pilnīgi pārslēdzās uz ezeriem, pievienojās daži ģimenes locekļi, papildinot zvejnieku skaitu.

Centīgas makšķernieces kļuva Miķeļa dzīvesbiedre Emīlija, kura vēlāk pārspēja gan skaita, gan svara ziņā savu laulāto draugu. Kārļa Ielejas lēdija Lidija savu Kārli daudzreiz atstāja ēnā.

Tikai mums ar Arvīdu nebija jābaidās no konkurences. Arvīda Betija un mana Emma cienīja zivis, bet tikai... kad tās nokasītas bija jāliek pannā.

Viens palīgs arī man radās — dēls Ivars. Pēc trim kaŗadienesta gadiem, pavadītiem galvenokārt Vācijā un Austrijā, arī viņš labprāt pakavējās pie ūdeņiem. Bet tikai pie smalkākām zivīm, kuŗas dabū ar spiningošanu. Gar sliekām viņš rokas nesmērēja.

Kārlim Ielejam pievienojās vēl divi — meita Benita un dēls Leonīds.

Tos neesmu saticis vairākus gadus. Varbūt tagad Ielejas zvejas artelim būs pievienojusies arī vedekla un znots, ASV armijas kapteinis Jātnieks. Varbūt pēc vairākkārtējas kaušanās Vietnamā der izklaidēties ūdeņu malā.

Vēl makšķernieku saime palielinājās kādas simt divdesmit trīs jūdzes no Mineapoles, kad pie Long Lake, netālu no Aitkinas, nodibinājās letiņu kolonija, žurnālista Arvīda Eglīša nosaukta par Sesku ciemu.

Pie tā būs jāpakavējas atsevišķi, jo ciemos tādu ievērību ir pelnījis, bez tam — ar to man ir arī radnieciskas attieksmes. Bet arī par to citreiz.

(Turpinājums sekos)

Pēc „izārstēšanas" izlaists brīvībā

Parīzē janvāŗa sākumā ieradies Pad. savienības zinātnieks matemātiķis Leonīds Pliušs. Kā ziņo Toronto Daily Star, franču psīchiatrs pēc viņa izmeklēšanas paziņojis: „Tā ir legāla cilvēku iznīcināšana, ko praktizē Pad. savienības slepenā dienesta psīchiatriskajās slimnīcās arvien plašākos apmēros."

Leonīds Pliušs apcietināts 1973. gadā. Parastais apsūdzības punkts: schizofreniķis, slimo ar reformistu idejām. Viņš ievietots slepenā dienesta slimnīcā. Tur ārsti divi ar pus gadus devuši tam speciālas zāles, kas sagrauj nervu sistēmu un novājina ķermeni. Par viņa atbrīvošanu iestājušies draugi. Kad ziņa nokļuvusi Eiropā, par padomju zinātnieku sākuši interesēties zinātnieki Francijā, tad ASV un Kanadā. Beidzot arī Francijas un Italijas komūnistu partijās pieprasījušas Pliuša atbrīvošanu, jo šāda padomju rīcība met ēnu arī uz viņiem.

Beidzot pārsteidzoši rezultāti: Leonīdu Pliušu Maskava atbrīvojusi ar pavadrakstu: Pacienta veselības stāvoklis, pateicoties mūsu rūpīgai ārstēšanai, tā uzlabojies, ka viņam var atļaut izceļot uz ārzemēm.

Franču ārsti konstatējuši, ka pie atbrīvotā zinātnieka lietotas visbrutālākās metodes cilvēka prāta un gara iznīcināšanai.

K.

Vinipegā pagājušo gadu aizvadot

Vinipegā pagājušā gada pēdējie mēneši latviešu sabiedriskā dzīvē bijuši visrosīgākie. M. Rutuļa ģimenes mājā māc. K. T. Kušķēvics 1. novembŗa vakarā referēja par tematu — Kas ir bībele un atbildēja uz klausītāju jautājumiem. Vinipegas latviešu dievkalpojumu apmeklētāju skaits parasti ir no 30 līdz 45 dievlūdzējiem, bet pārrunu vakarā bija ieradušies 20 dalībnieki, kas liecina, ka interese par reliģiskiem jautājumiem ir liela un ka līdzīgi vakari vēlami arī turpmāk.

Vinipegas Latviešu biedrības Mārtiņu balle bija pulcinājusi vairāk nekā 100 apmeklētāju, to vidū arī vairākus kanadiešus.

DV Manitobas nodaļa 11. novembŗa varoņu piemiņas dienu atzīmēja, pulcējoties 10. nov. K. un L. Smoļinsku mājā. — Latvijas proklamēšanas dienas atceres aktu organizēja visas vietējās organizācijas un draudzes 16. novembrī. Svinīgo aktu apmeklēja 65 latvieši un to atklāja O. Radovskis. Lūgšanas vārdus teica māc. K. Kušķēvics, bet svētku runu Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā valdes priekšsēdis Imants Purvs, kas ziņoja arī par Brīvības sardzēm Helsinku konferences laikā. Priekšnesumu daļā tautasdziesmu motīvus kokļu atskaņojumā sniedza Tamāra un Paulis Tizeki, bet tautasdziesmu ar flautu atskaņoja Paulis Rutulis M. Bicka klavieŗu pavadījumā. Deklamēja Zinta Radovska, Lilita un Zigrida Kļaviņa. Tautasdziesmas dziedāja un kokli spēlēja Miķelis Bickis.

Vinipegas latviešu biedrības kārtējais referātu vakars notika 29. novembrī J. un G. Staudžu ģimenes mājā, piedalījās 20 tautieši. Referātu lasīja T. Blosmanis par tematu — Latvijas un Kanadas satversmju salīdzinājums.

Vinipegas latviešu skolas bij. skolotājas M. Rutule un Z. Kļaņa ar sabiedrības atbalstu bija izkārtojušas skolas eglītes vakaru, par kuŗu bija rakstīts arī Vinipegas Latviešu biedrības izdevumā Informātors.

Sv. Krusta draudzes dāmu komiteja 13. decembrī rīkoja Ziemsvētku ieskaņas vakaru J. un K. Demes ģimenes mājā. Vakaru ar īsu uzrunu atklāja dāmu komitejas priekšniece A. Krastiņa, bet vadīja M. Rutule. Bija patīkami klausīties deklamācijās, seno dienu stāstos un dziesmās. Sanāksmi apsveica Sv. Krusta draudzes priekšnieks E. Jurēvics.

DV Manitobas nodaļa vienojusies ar Manitobas mūzeja Man and Nature vadību nodot etnografiskai bibliotēkai 100 grāmatas par Latviju — mākslu, vēsturi, literātūru u. c. latviešu un angļu valodā. Mūzeja etnografiskā bibliotēkā jau ir lielāks skaits latviešu grāmatu, arī vārdnīcas.

Bija patīkami dzirdēt 26 decembŗa dievkalpojumā Zojas Karpilovskas vijoles priekšnesumus L. Meisteres ērģeļu pavadījumā.

A. V.

PĀRDODAMA, apstākļu dēļ — labi ejošu koku apstrādāšanas darbnīca jaunā ēkā un iekārta ar visām mašīnām. Turpat pārdodami dažādi koku materiāli un finieris.
1072 Dupont ielā, tel. 533-6542, līdz pl. 6 vak.

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Ieprieks pieteikties tālr. 921-3924
470 College St. (pie Bathurst) Toronto M6G 1A1

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....
Adrese: .....
.....
Jauns abonents Δ pagarinājums Δ
Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

VISJAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Plaudis — Kaina bērni, rom. $9.50

H. Vītols — Marta pali, esejas par V. Purvīti $17.00

M. Čuibe — Torņu un drupu bezdelīgas $8.50

K. Ieviņš — Medulājs, rom. 3. daļās $12.00

H. Biezais — Ne ikkatrs, kas uz mani saka..... $12.00

J. Klīdzējs — Prezidents un Latvijas paaudze $9.60

Ž. Unāms — Es viņu pazīstu, biogr. vārdn. $12.75

Ž. Unāms — Zem Barbarosas šķēpa $8.25

Al. Barons — Mana sieva, mans dēls? rom. $8.00

A. Dziļums — Gaidi mani', rom. $8.00

Z. Liepa — Zvaigžņu gaisma — sniega gaisma, dz. $5.00

E. Aistars — Adatas ēnā, rom. $8.00

Z. Mauriņa — Dzintargraudi, mīlest. st. un pārd. $7.00

E. G. Uait — Audzināšana $7.50

A. Baumanis — Grāfa kunga sūtnis, rom. I-II-II $18.00

" — Saderinātie, rom. I-II $12.00

" — Hernhūtieši, rom. I-II-III $18.00

I. Petersons — Mežu vilki, part. cīņas $8.50

A. Michelsons — Aklais Valentīns, rom. $7.00

J. Širmanis — Roze un dadzīši, stāsti $5.50

V. Toma — Pēc uguns, dzej. $5.00

Arn. Rasa — Gaismas stars tumsā, apceres $6.25

Vold. Richters — Vakardiena, atmiņu tēlojumi $7.50

Māc. K. Briedis — Dieva Valstība ir Jūsu vidū $7.00

P. Klāns — Kadet, uguni! atmiņas $11.00

Dž. Makfersona — Osians, skotu eps. $7.50

Edg. Dunsdorfs — The Baltic Dilemma $12.50

A. Solžeņicins — Gulaga II daļa ..... $ 14.00

I. Barušs — Koka kaijas, dzej ..... $ 3.00

S. Steiners — Kaķu kāzas, latv. t. dz. virkne ..... $ 1.50

J. Jaunsudrabiņš — Piemini Latviju ..... $ 2.50

Andr. Eglītis, Velta Sniķere — No such place lasts summerlong, dzej. angļu valodā $3.00

Art. Landsmanis — Pastāvēt vai iznīkt, Baltijas tautu destrukcija $5.00

A. Balka — Varvīksnēm skanot, dzej. $5.50

T. Zeltiņš — Nu ir tā stunda, rom. $7.00

Dž. Barrons — KGB padomju aģenti $9.00

J. Zariņš — Skaistais ģimnazijas laiks $8.75

J. Babris — Draudzība uz spārna $4.75

J. Babris — Friendship on the wing $5.95

K. Ieviņš — Mežābeles koka kastīte, stāsti $8.60

Sakārt. L. Valtere — Rokdarbu rokas grāmata $20.00

DABŪJAMAS

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5,

Tālr. 921-7121

Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10% līdz $10.00 un 5% virs $10.00

Ja esat nodomājuši iegādāties

Jaunu 1976. gada automašīnu,

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6,

Mayflower REAL ESTATE LTD — Realtor

A. LAKSTĪGALA — pārstāvis

Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas īpašumu pirkšanai.

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu,

nesaistīgai informācijai zvanīt 1177 Brimley Rd. Scarboro— 438-7070

A. KRISTAPSONA

gaļas un gaļas

izstrādājumu veikals

1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

PAVASARA **LE 1-7353**

delikatešu veikals un konditoreja

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA

OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS

316 Harbord Street, Toronto, Ont. Realtor Tel. 534-8447

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5

Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.

921-7121

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS

dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupienips (Royal Jelly) no
ERGĻU LIGZDAS DRAVAM
30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

141 DANFORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

Vadību . . .

(Turpinājums no 2. lp.)

(State of Union runu). Uzaicināti arī Dr. I. Spilners un A. Lejiņš.

Lietuvieši ziņoja, ka joprojām Lietuvā iznāk t.s. katoļu Chronikas, kas vēršas pret režīma pārcetībām Lietuvā. Beidzies lietuviešu jaunatnes globālais kongress, kas bija sācies Arģentīnā, pārcēlies uz Urugvaju un beidzies Brazilijā. Dr. Valiunas nesen ievēlēts vēl uz 3 gadiem par lietuviešu globālās organizācijas vadītāju.

Latvieši ziņoja par PBLA vēlēšanu rezultātiem un izvestiem filmas materiāliem, kuros rādīta koncentrācijas nometne Rīgas tuvumā. Tāpat paskaidroja par Pirmajām latviešu pasaules dienām šovasar Toronto, kas būs saistītas ar kārtējiem dziesmu svētkiem.

Pasaules baltiešu apvienība vāc laikrakstu izgriezumus par baltiešu jautājumu un baltiešu delegācijas darbību sakarā ar Eiropas drošības konferences nobeiguma posmu Helsinkos pagājušā vasarā. Savākts jau pāri par 100 dažādu rakstu. Ar sajūsmu atzīmēja The New York Times Maskavas korespondenta Kristofera Vrena nesenos trīs pozitīvos rakstus par Igauniju. Baltiešu delegācijai Helsinkos ar Vrenu ik dienas bijušas plašas pārrunas par viņa priekšgājēja Pulicera balvas ieguvēja Hendrika Smita neatbildīgo rīcību Baltijas valstīs, intervējot tikai krievus un nemēģinot noskaidrot pašu baltiešu ieskatus.

Latviešu delegācija pasniedza igauņu un lietuviešu organizāciju vadītājiem Prof. E. Dunsdorfa grāmatu „Baltiešu dilemma". Lietuvieši savukārt dāvināja I. Daumantas atmiņas angļu valodā „Cīnītāji par brīvību". Autors bija viens no lietuviešu partizānu kustības vadītājiem Lietuvā līdz 1947. gadam. Tanī gadā viņš izkļuva brīvajā pasaulē, uzrakstīja savas atmiņas, bet 1950. gadā slepus atgriezās Lietuvā. Dažu mēnešu laikā savā dzimtenē viņš krita sadursmē ar režīma spēkiem.

Laikraksta

LATVIJA

AMERIKĀ

atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 College St.
kā arī LA spiestuvē
125 Broadview Ave.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

TĀLR. 534-1403, Toronto

Daugavas Vanagu nams

125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk., piektd. un sestd. no pl. 12—1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.

DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENAS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

Town & Country R.E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

41 Heathcote Avenue, Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet uzticamai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas
Atlaide

Benjamiņa filmu laboratorija

247 RICHMOND ST. E
TORONTO, ONT.
M5A 1P2

Tel. (416) 863-1166

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $12.00 mēnesī
23" $12.00 mēnesī
krāsu $20.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1461
895 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Alcan Building Products
Authorized Dealer

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

Ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:
1) Ietaupa darbu un laiku 2) Izolāciju un apkures izdevumus
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju.

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGI
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

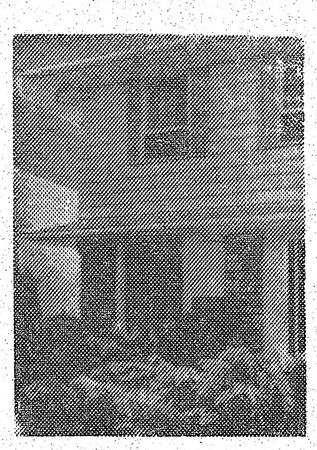

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 Īpašnieks Arturs Mīme
2226 Dundas St. W. Toronto, M6R 1X3

VALUDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zelta lietas
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

Elza Avots
Broadview Wools, Arts & Crafts
674 Broadview Ave., dienvidrietumos no Danforth Ave.
Tālr. 469-2005
Piedāvā ■ dažādas vilnas dzijas (vietējās un ārzemju) un izstrādājumus.
■ dāvanas dažādiem gadījumiem
■ latviskos rokdarbus
■ keramiku, gleznas, audumus
■ šujam modernas drēbes un tautiskos tērpus.

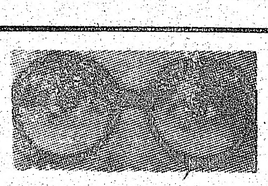

RATAS
— IGAUŅU OPTIĶIS
247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm ● Acu pārbaude
Zeiss ● Rodenstock ● Christ. Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Tissot, Bulova. Latviešiem atlaide

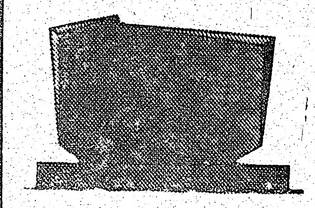

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

LATVISKI KAPA AKMEŅI

latvieša izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

Jauns ASV brīnumierocis

(Turpinājums no 1. lp.)

soņus, ka amerikāņu tautas vairākums esot par sadarbības paturēšanu. Tikai pirms divām nedēļām divi kompetentāki amerikāņu sabiedriskās domas pētīšanas institūti patiesībā konstatēja, ka no katriem četriem izjautātiem amerikāņiem tikai divi ir par sadarbības paturēšanu. No katriem pieciem izjautātiem četri izteicās, ka ASV nevar paļauties uz Maskavas doto vārdu un solījumiem. Pravdas un Izvestijas apgalvojumi no jauna apliecina, ka, Pad. savienības komūnistu partijas propagandas aparāts savu pilsoņu maldināšanai, tāpat kā aizvadītajos gados, arī vēl tagad par lābāko līdzekli atzīst faktu sagrozīšanu un saltus melus.

Vīnē nupat notikušajā diplomātu konferencē Varšavas pakta valstu vārdā Polijas delegāts Dobrova izteicies, ka Eiropas mieram un drošībai būtu pakalpots, ja Varšavas pakta valstis no vienas puses un NATO no otras puses atvilktu 20.000 karavīrus no Centrāleiropas. Par to gardi varētu nosmieties pat kaķis. Diviem kaķiem būtu gardi jāsmejas par poļu komūnistu diplomāta otru ieteikumu. ASV būtu jāizvāc no Rietumvācijas 10.000 atomraķešu, un tad Vecajā kontinentā būtu novērsti jebkādi kara draudi.

Kādu mieru Eiropai gatavo Maskava, par to liecina kāds nupat uz rietumiem pārbēgušais Pad. savienības slepenā dienesta kapteinis. Viņš apgalvo, ka Rietumvācijā jau vairākus gadus darbojas vismaz 10.000 Kremļa spiegu. Viņa tālākie atklājumi var izrādīties daudz sensācionālāki. Izrādās, Izrādās, ka Kremlis ir atklājis to, ka amerikāņi jau izmēģinājuši jauna veida ieroci — raķeti, kuŗa spēj atklāt radara ierīces. Šī jaunā raķete, kuŗa spējot aizsniegt pat 3000 jūdžu tālus mērķus, varot apbruņot kā ar parastiem, tā arī atomlādiņiem. Pats svarīgākais — šī raķete neskaitāmos izmēģinājumos bijusi tik precīza, ka vienmēr simtprocentīgi sasniegusi vismazākā apmēra mērķi. Maskavā valdot pānika, jo jaunās amerikāņu brīnumraķetes elektronisko trajektoriju nespējot ietekmēt nekādas pretierīces. Tas izklausās, ka šī raķete droši vien spēj trāpīt kaut vai mušu kāda Kremļa torņa galā.

Pentagons jaunās brīnumraķetes eksistenci ne noliedz, ne arī apstiprina. Pentagonam tuvu stāvošās aprindās norāda, ka šis brīnumainais precīzijas ierocis jau tuvāko divu gadu laikā nonākšot līdz masu produkcijai. Kāds britu diplomāts savukārt izteicies, ka pat tādā gadījumā, ja Maskava pirmā uzbruktu ASV ar atombumbām, gaisā klīstošā amerikāņu brīnumraķete varētu vajadzības gadījumā nekavēta sasniegt Kremli un uzspridzināt celtni, kuŗā sapulcējušies Pad. savienības imperijas sarkanie maršaļi un politiskie vadoņi.

Par to, cik lielā mērā Maskava norūpējusies par jauno amerikāņu ieroci, norāda arī tas, ka Kisingera un Brežņeva apspriedēs pēdējais pieprasījis, lai amerikāņi tūlīt pārtrauc pieminētā ieroča produkciju. Viena no „nelāgām" jaunās raķetes īpašībām ir, ka pretiniekam nekādā veidā nav iespējams konstatēt ne jaunā ieroča atrašanās vietas, ne arī šo ieroču arsenāla lielums. Brežņevs droši vien pārliecināts, ka Angolas dēļ amerikāņi jauno brīnumieroci lietā vēl neliks. Interesanti atzīmēt, ka Pekinga vispareizāk novērtējusi Maskavas lomu Angolā. Ķīnas komūnistu partijas oficiozs apgalvo, ka Pad. savienība esot asiņains gangsteris, kas no Angolas kolonizēšot visu Melno kontinentu.

Nevar palaist garām ASV sūtņa Apvienotās Nācijās Dāniela Moinihama demisiju. Savā īsajā, bet spraigajā diplomāta karjērā Moinihans Apvienotās Nācijas nosauca par absurdu teātri. Viņš pārmeta Pad. savienībai agresijas plānu kalšanu un sauca vārdā vairākus Trešās pasaules valstu politiķus, kas ar vienu roku lūdz ASV palīdzību un atbalstu, bet ar nazi otrā rokā duŗ sava labvēļa mugurā. Oficiāli Moinihans aizgājis pēc paša vēlēšanās, lai turpinātu mācībspēka karjēru Harvardas universitātē. Prezidents Fords izteicis visdziļāko nožēlu un atklāti pateicies par Moinihana veikumu AN. Labi informētās aprindās tomēr norāda, ka aizkulisēs stāvējis Kisingers. Atklātībā viņš gan Moinihanu aizstāvējis, bet aizmugurē ir panācis viņa aiziešanu. Domājams, ka Dāniels Moinihans vēl pēdējo vārdu nav teicis. Ja demokrati Voless vai Džeksons uzvarētu prezidenta vēlēšanās, tad droši vien Moinihans stātos ASV ārlietu ministra amatā. No otras puses norāda, ka Moinihans eventuāli kandidēs Ņujorkas senātora vēlēšanās, oponējot konservātīvo senātoram Viljamam Baklijam.

Lai gan Kisingers un Fords savā laikā diezgan izbrāļojušies ar komūnistu vadoņiem, pagājušajā nedēļā Vašingtona ar lielām bažām sekoja Kanadas ministru prezidenta Trudo politiskai turnejai, kas skāra Kubu, Meksiku un Venecuēlu. Vašingtona tagad atceras, ka Trudo sešdesmito gadu sākumā studējis Maskavas starptautiskā institūtā un Londonas tautsaimniecības skolā, kas savā laikā devusi lielu skaitu radikāļus — marksistus. Kastro noorganizētā masu mītiņā Kanadas ministru prezidents saucis arī: „Lai dzīvo Kubas un Kanadas tautu draudzība! Lai dzīvo Kubas vadonis Fidels Kastro!" Amerikāņu diplomāti brīnās arī par to, ka Kanadas tagadējais ministru prezidents apzīmējis sarkano Kubas diktātoru par lielāko un apbrīnojamāko valstsvīru, ar ko tam nācies jebkad tikties. Šodien, vismaz Vašingtonā, Trudo vārds cieši saistās ar nelaikā un nevietā pasvītrāto draudzīvu Havanai.

Aleksandrs Ķegumnieks

Latviešu pārstāvji pie prezidenta

Daļa etnisko pārstāvju bija aicināti 23. janvārī ierasties Vašingtonā un noklausīties ASV prezidenta Forda paskaidrojumus par budžetu. No latviešiem šinī sanāksmē piedalījās Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis A. Lejiņš, Apvienotās baltiešu komitejas loceklis G. Meierovics un latviešu republikāņu priekšsēdis D. Hāzners. Sanāksmē piedalījās arī igauņu un lietuviešu pārstāvji, kā arī daži citu etnisko grupu vadītāji. Aicināts bija arī PBLA priekšsēdis I. Spilners, kas nebija ieradies.

„Atturēsimies no skanīgiem un nepamatotiem solījumiem, kuŗi vēlēšanu gadā būtu izdevīgi, bet par kuŗiem mēs zinām, ka tos nevarēsim pildīt," teica ASV prezidents Fords, ievadot informācijas sanāksmi 23. janvāŗa pēcpusdienā.

Apmēram 120 personu slēgta sanāksme, kuŗā bez atsevišķu etnisko grupu pārstāvjiem piedalījās arī valdības iestāžu un nodaļu vadītāji, notika ārlietu ministrijas biroju galvenās ēkas informācijas zālē Vašingtonā.

Prezidents norādīja, ka ASV valdība nedomā pamest un aizmirst tos, kam palīdzība ir vajadzīga, bet tā negrib sacensties ar privāto sektoru, kas līdzīgus uzdevumus var iespaidīgāk veikt. Valdības budžeta plānos liela vērība veltīta bezdarbnieku procenta samazināšanai, kā arī inflācijas un valdības izdevumu ierobežošanai. Prezidents uzsvēra, ka sevišķu vērību pievērsīs, lai ASV iegūtu neatkarību petrolejas, gāzes un elektriskās enerģijas ražošanā vai iegūšanā.

Nobeidzot savu apm. 15 min. garo uzrunu, prezidents pateicās visiem par ierašanos uz šo svarīgo informācijas sanāksmi, lūdza klātesošos rūpīgi apsvērt budžeta projektu un viņa ziņojumu Kongresā un novērtēt to vispusīgi, bet ne no atsevišķas grupas vai interešu viedokļa.

Federālā budžeta direktora vietnieks P. Onīls (Peter O'Neill) pakavējās pie budžeta atsevišķām daļām, norādot, ka prezidents personīgi pavadījis vairāk par simts stundām pie budžeta izstrādāšanas. Viena no svarīgākām pārmaiņām šinī gadā ir atsevišķo federālo programmu apvienošana un to apsaimniekošanas nodošana pavalstīm.

ASV tautsaimniecības programmu galvenais vadītājs Džēms Kannons (James Cannon) savā uzrunā informēja par iemesliem, kāpēc daži saimnieciskie projekti ir mainīti vai likvidēti. Tie izvērtēti sanāksmēs, kas organizētas atsevišķās pavalstīs. Tuvākā nākotnē paredzēta nodokļu samazināšana rūpniecībām, radot iniciatīvu produkcijas palielināšanā, tā samazinot bezdarbnieku skaitu, ģimenes māju un dzīvokļu namu būves straujāku attīstību, lielo uzņēmumu paplašināšanas ierobežošanu, privātu uzņēmumu pasargāšanu un atbalstīšanu, veselības pabalstu pārkārtošanu, noziegumu apkarošanu un citas reformas, kas pieminētas prezidenta vēstījumā Kongresam. Runātājs pasvītroja, ka visi pārkārtojumi veicami bez budžeta paaugstināšanas, bet tas prasa Kongresa līdzdalību un atbalstu.

Valsts tautsaimniecības plānošanas galvenais direktors un prezidenta padomdevējs tautsaimniecības jautājumos Bils Sīdmans (Bill Seedman), norādīja uz iniciatīvām, kas radīs iespējas, lai vairāk Amerikas iedzīvotāji ieguldītu privātlīdzekļus šīs zemes rūpniecībā.

Pēc katra runātāja apm. 20 min. veltīja jautājumiem un atbildēm, koncentrējoties tieši uz īsreferātos skartām problēmām. Jautājumu daļā dominēja minoritāšu grupu izteiktās šaubas par atsevišķu federālo programmu efektīgu iedzīvināšanu un apsaimniekošanu pavalstu izkārtojumā.

Šīs sanāksmes mērķis bija prezidenta un Baltā nama ieteikto programmu un budžeta izskaidrošana un atbalstītāju iegūšana, lai Kongresā un Senātā dominējošai opozicijas partijai radītu pretspēku un garantētu ieteikto programmu iedzīvināšanu un īstenošanu.

Adolfs Lejiņš

Atziniba Čikagas latviešu biedribai

Čikagas Latviešu biedrība 17. janvārī savā namā atzīmēja savus gadasvētkus. Šis bija pirmais latviešu sarīkojums, kas ievests ASV 200 gadu jubilejas svētku Čikagas sarīkojumu programmā. No šo svētku Čikagas rīcības komitejas Latviešu biedrības namā ieradās etnisko grupu pārstāvis Stanislavs Balzeikas un koordinātore Roze Farina, pasniedzot Latviešu biedrībai atzinības rakstu un atzinīgiem vārdiem cildināja latviešu kultūrālos sasniegumus Čikagā.

Sarīkojumu ievadījumā Latviešu biedrības priekšnieka palīgs O. Cakars atklāja gleznotājas Irēnes Kārkliņas-Rogaines gleznu izstādi. Par biedrības darbu un nodomiem runāja biedrības priekšnieks Viktors Vīksniņš. Ar federālās valdības atbalstu namā veikti attiecīgie remontdarbi, piedaloties Čikagas latviešu jauniešiem. Dažādas organizācijas saziedojušas līdzekļus materiāliem. Vīksniņš ar pateicību pieminēja biedrības dibinātājus un darbu, kas veikts vairāk nekā 40 gados. Tāpat viņš pateicās cittautu grupām par labo sadarbību, sevišķi Čikagas igauņu biedrībai, kuŗa namā īrē telpas saviem sarīkojumiem un birojam.

Otrā dalā izrādīja K. Brīvnieka komēdiju „Māte jau atļāva" Māras Antenas iestudējumā, piedaloties Arvīdam Balodim, Olgai Kalniņai, Oļģertam Cakaram, Mārai Antenai, Laurai Birkenai, Inesei Strautnieceei-Stokes, Skaidrītei Ilsterei-Borgielai un Georgam Alchimovičam. Dekorācijas bija gatavojis O. Cakars, par mūziku gādāja J. Kalniņš un par gaismām Toms Lapiņš, suflēja Zenta Polīte. Skatuves dekorējumu bija gatavojis Daumants Tomsons.

Andris Lamberts

Biedrības sākums meklējams 1935. gada 13. janvārī, kad grupa Čikagas latviešu nodibināja nacionālu organizāciju un nosauca to par Čikagas Latviešu klubu. Čikagā tanī laikā gan jau bija latviešu draudzes un organizācijas, bet pēdējās bija noskaņotas stipri kreisi. Lielāks biedru pieplūdums radās piecdesmito gadu sākumā līdz ar daudzu latviešu ierašanos Čikagā. 1954. gadā klubu pārdēvēja par Čikagas latviešu biedrību. Biedrība iegādājās namu 4146 N. Elston avenijā, kas lielā mērā kalpo Čikagas latviešu kultūrālām vajadzībām. Biedrības priekšnieks no 1955. gada ir Viktors Vīksniņš.

V. J.

(Foto attēlus skat. šī laikr. n-ra 11. lapp.)

Aicinājums māksliniekiem

6. Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja un Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonds aicina visus latviešu māksliniekus piedalīties tēlotājas mākslas izstādē laikā no š.g. 27. jūnija līdz 4. jūlijam Kanadā, Toronto, Four Seasons Sheraton viesnīcas telpās.

Katrs mākslinieks var iesniegt ne vairāk kā divi darbus — gleznieciībā, tēlniecībā, akvarelī un grafikā. Darbi piesakāmi ar rakstu līdz š.g. 1. maijam izstādes atbildīgajam vadītājam J. Zuntakam, 205 Glendonwynne Rd., Toronto, Ont. M6P 3E9, Canada, tel. (416) 762-0285, minot vārdu, uzvārdu, adresi, darba nosaukumu latviešu un angļu valodā, tehniku, lielumu un cenu.

Ārpus Kanadas dzīvojošie mākslinieki turpat var pieprasīt Kanadas muitas pieteikuma veidlapas un informāciju. Paši darbi iesūtāmi laikā no 16. līdz 28. maijam, adresējot: The 6. Latvian Song Festival in Canada, 200 Balmoral Ave., Toronto, Ont. M4V 1J6, Canada. Darbiem jābūt piemēroti ielogotiem, izvairoties no smagiem, platiem rāmjiem, kas sadārdzina transporta izdevumus. Sienas gleznojumus, liela apmēra skulptūras un architektoniskas skulptūras var reprezentēt ar foto uzņēmumiem, kas var būt arī krāsās. Skulptūras uzņēmumiem jābūt izdarītiem no vismaz trim redzes punktiem. Tiem jābūt ielogotiem. Uzņēmumiem jāpievieno darba apraksts, uzdodot lielumu un materiālu. Visi pārsūtīšanas izdevumi un eventuāls bojājuma risks jāuzņemas būs apdrošināti. Dziesmu svētku mākslinieciem. Toronto darbiku rīcības komiteja ieturēs 15 procentus no pārdotiem darbiem daļēju izstādes izdevumu segšanai. Visi izstādei iesūtītie darbi pakļauti izlases žūrijai, un tās lēmums nav grozāms.

Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda balvai domātiem darbiem jābūt radītiem pēdējo divi gadu laikā, un godalgošanai apsvērs darbus, kas būs apzīmēti ar gada skaitli 1974., 1975., un 1976. Godalgojamo darbu izraudzīs Kultūras fonds.

6. Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komitejas četras speciālbalvas piešķirs katrā galvenajā tēlotājas mākslas nozarē. Katra balva 100 dol. Kā otrās balvas katrā nozarē izsniegs atzinības rakstus.

Izstāde žūrijas un dziesmu svētku balvas piešķiršanas komisijas sastāvu izziņos vēlāk.

J. Z.